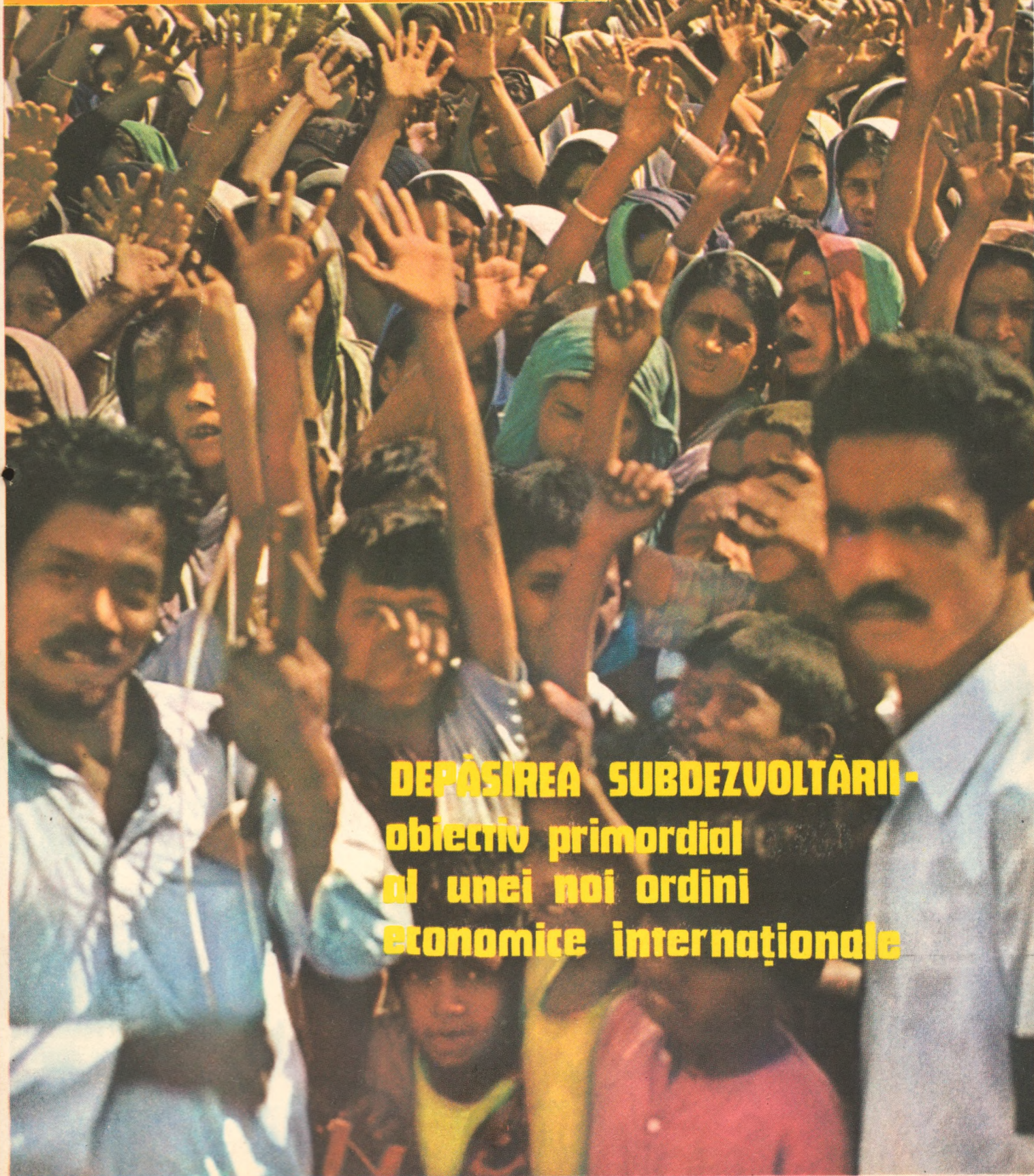

revista **48** ^{28•XI} 1975 **economică**

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE
Institutul Central de Cercetări Economice

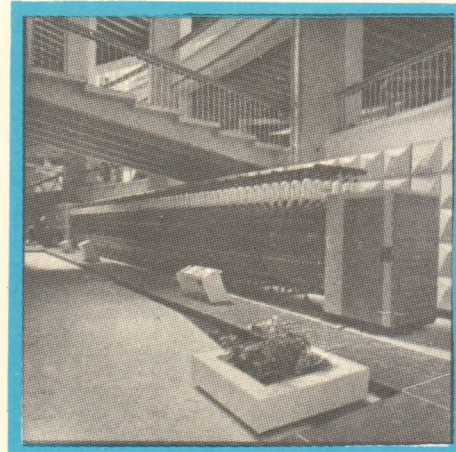
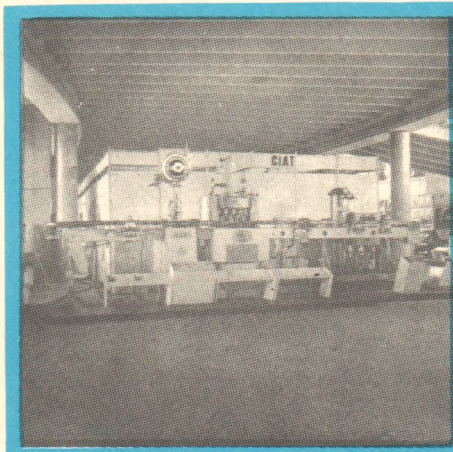
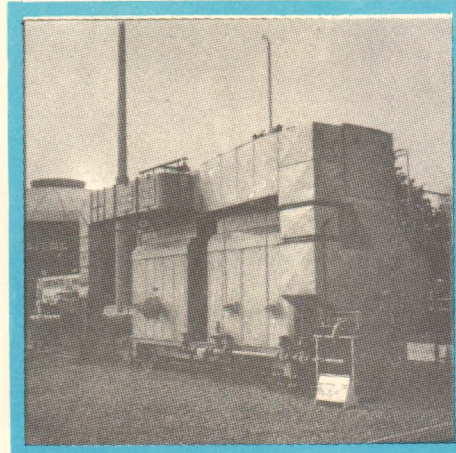
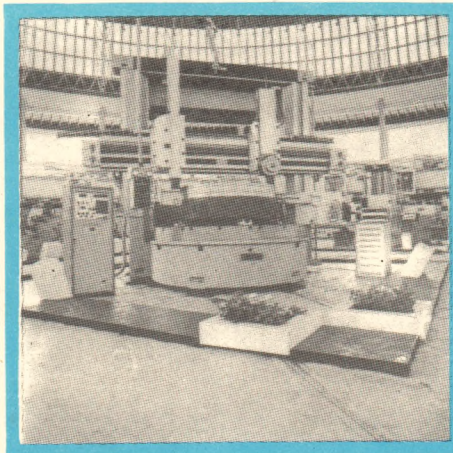
**DEPĂȘIREA SUBDEZVOLTĂRII -
obiectiv primordial
al unei noi ordini
economice internaționale**

**OBIECTIVELE
FUNDAMENTALE
ALE ETAPEI URMĂTOARE
A ISTORIEI
ROMÂNIEI SOCIALISTE**

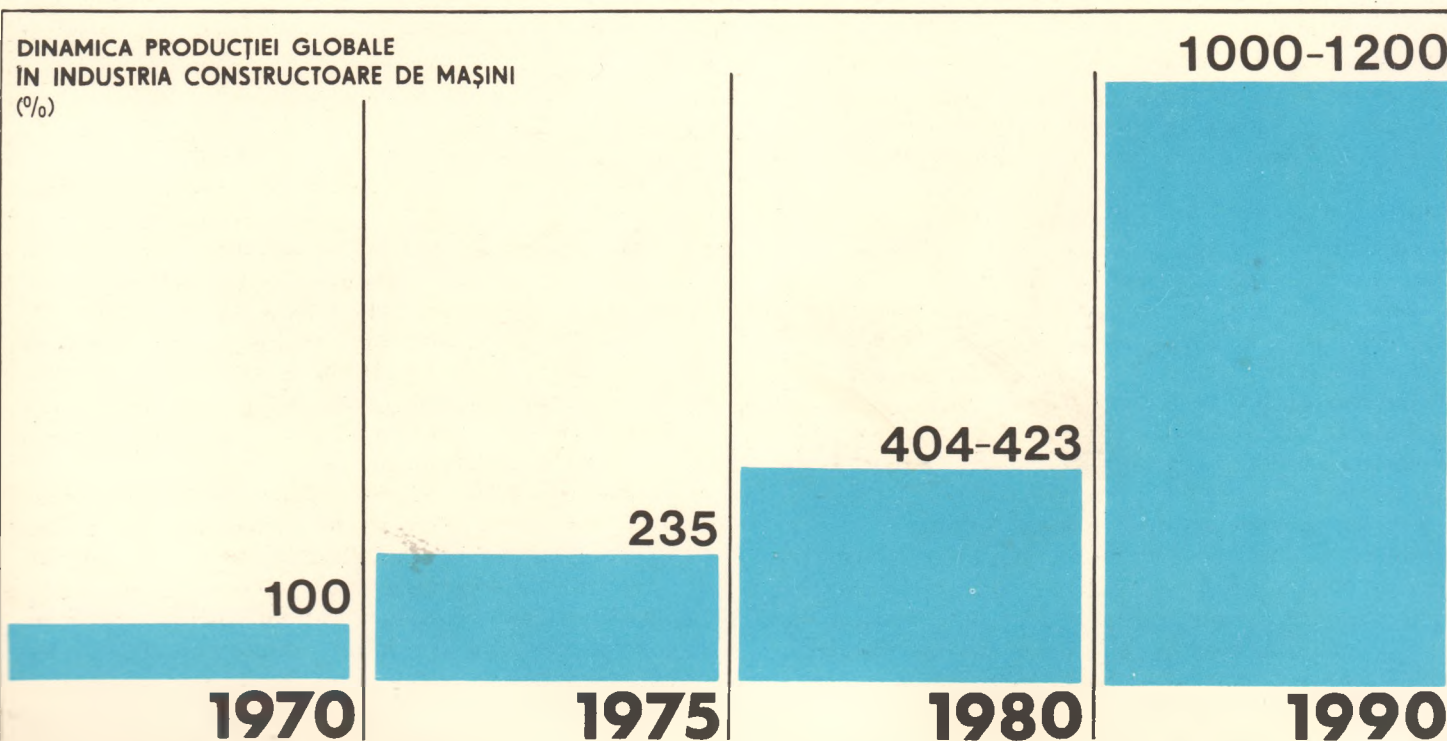
**Politica industrială
a partidului**

„Industria constructoare de mașini va cunoaște o dezvoltare puternică și complexă, pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii. Această ramură se va orienta spre producerea de utilaje complexe de înaltă tehnicitate pentru principalele ramuri ale economiei. O atenție deosebită se va acorda fabricării de mașini-unelte de înaltă productivitate”.

„Programul
Partidului Comunist Român
de făurire a societății socialiste
multilateral dezvoltate
și înaintare a României
spre comunism”

**DINAMICA PRODUCȚIEI GLOBALE
ÎN INDUSTRIA CONSTRUCTOARE DE MAȘINI**
(%)

SPRE O CIVILIZAȚIE PROPRIE COMUNISMULUI

DIN PERSPECTIVA anului parcurs, re trăim cu intensitate emoțiile evenimentului de istorică importanță pentru poporul nostru, pe care l-a constituit Congresul al XI-lea al partidului. Ideile sale programatice au pătruns profund în conștiința poporului nostru, au fost asimilate ca

țeluri de luptă și muncă. Dar dimensiunile evenimentelor la care participăm direct, care, ne influențează sau pe care le influențăm, sînt dificil de realizat în orice moment. Un an echivalează cu o clipă de istorie, dar acest an a condensat intense și bogate experiențe și realizări pentru România.

Amploarea problematicii aprofundate în documentele Congresului nu poate fi cuprinsă într-un spațiu restrîns, de aceea încercăm să readucem în atenția cititorilor semnificația evenimentului de importanță hotărîtoare pentru dezvoltarea României pe calea civilizației proprii comunismului.

Aspirația spre echilibru

PRACTICA a confirmat evaluările teoretice cuprinse în documentele Congresului referitoare atît la sintetizarea experienței construcției socialiste în țara noastră și la perspectivele dezvoltării ei, pe o perioadă îndelungată, cît și la aprecierea lucidă, realistă și perspicace a schimbărilor petrecute în lume.

Viața internațională a demonstrat veridicitatea aprecierilor cuprinse în documentele Congresului referitoare la caracterizarea epocii contemporane, a raportului de forțe pe plan mondial și a evoluției acestora. Ideile politice de largă respirație și perspectivă privitoare la înfăptuirea unei noi ordini economice mondiale au găsit un ecou puternic în lume, au pătruns în dezbaterile unor importante și prestigioase foruri internaționale care au dat o înaltă apreciere contribuției președintelui României în acest domeniu. Ideea de nouă ordine economică internațională devine un deziderat pentru înfăptuirea căruia tot mai multe state militează în cadrul organismelor O.N.U. Puternicul ecou internațional al principiilor raționale și echitabile ce se cer așezate la baza relațiilor internaționale este determinat de faptul că acestea corespund întru totul realităților internaționale și cerințelor obiective ale progresului economico-social al omenirii.

Este un motiv de mîndrie pentru poporul nostru faptul că de pe pămîntul României au fost lansate idei atît de avansate, de natură să contribuie la introducerea în practica mondială a unor relații de înțelegere și cooperare, de echitate și raționalitate.

Pecetea realismului și simțului proporțiilor, a aspirației spre armonie și echilibru în toate domeniile, proprii poporului nostru, care a dăinuit milenii trecînd prin grele cumpene ale istoriei, aplecat cu ardoare și încredere asupra pămîntului ce i-a fost leagăn, căruia i-a iubit frumusețile și prețuit roadele, se dezvăluie în toate documentele Congresului al XI-lea al partidului. Hărnicia, meșteșugurile, arta și cultura poporului nostru i-au îngăduit să-și păstreze ființa și entitatea națională și, deși a fost mereu deschis influențelor unor civilizații mai avansate, le-a asimilat întotdeauna după măsura, nevoile și exigențele proprii. Cumințenia pămîntului românesc, robusta înțelepciune populară se reflectă și în modul în care au fost aplicate adevărurile fundamentale ale comunismului științific la condițiile concrete și particularitățile României. La un an de la Congresul al XI-lea resimțim și mai profund însemnătatea documentelor adoptate, imensa valoare teoretică a tezelor creatoare, noi, cuprinse în acestea, pre-

cum și valențele lor practice cu rezonanță imediată în viața cea de toate zilele a poporului.

Programul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Raportul prezentat Congresului de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, Directivele Congresului al XI-lea cu privire la planul cincinal 1976—1980 și liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României pentru perioada 1981—1990, stabilesc cu precizie și realism obiectivele fundamentale ale dezvoltării economico-sociale a țării noastre pe o perioadă de un pătrar de veac. În gîndirea social-politică contemporană, Partidul Comunist Român a adus, prin întreaga sa activitate și îndeosebi prin documentele celui de al XI-lea Congres, o contribuție teoretică deosebit de valoroasă aplicînd creator legile generale ale dezvoltării sociale la condițiile istorice, sociale și naționale concrete ale țării noastre. Prin maturitatea teoretică și politică cu care a sintetizat și generalizat propria sa experiență și pe cea a altor țări și a fundamentat teze referitoare la schimbările petrecute pe plan mondial în favoarea cauzei păcii, democrației și socialismului, stabilind pe această bază liniile directoare ale politicii externe a României, obiective de acțiune clare și realiste, documentele partidului nostru oferă o imagine optimistă despre perspectivele progresului economic-social al lumii.

Amprenta creativității

IMPREGNATE de spirit creator, documentele Congresului al XI-lea au jalonat o concepție complexă și umanistă despre finalitatea creșterii economice în țara noastră, despre făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, într-o viziune unitară asupra progresului economiei, științei și culturii, învățămîntului, perfecționarea conducerii și organizării societății, a relațiilor de producție și sociale, ridicarea nivelului de trai, dezvoltarea și perfecționarea democrației socialiste, crearea condițiilor propice afirmării depline a personalității umane.

Sînt bine cunoscute azi proiecțiile evoluției economiei românești înscrise în Directivele Congresului al XI-lea, concretizate în planul cincinal pe 1976—1980 — pe care întreg poporul se pregătește să-l transpună în viață. Strategia dezvoltării economice în noul cincinal urmărește creșterea și modernizarea bazei tehnico-materiale a societății, dezvoltarea forțelor de producție, sporirea în ritm înalt a producției de bunuri materiale pentru a se putea satisface cît mai deplin necesitățile de consum ale

poporului și cerințele dezvoltării generale a țării, participarea activă a României la schimbul mondial de valori materiale și spirituale. Continuând cu fermitate politica de industrializare, viitorul cincinal este menit să aducă un suflu modernizator asupra ansamblurilor structurilor economiei naționale pe baza asimilării rapide și eficiente, în toate domeniile de activitate, a roadelor progresului tehnico-științific contemporan.

Menținându-se cu consecvență pe linia preocupărilor pentru perfecționarea continuă a conducerii și organizării economiei, partidul nostru a adus, în perioada ce ne desparte de Congres, contribuții deosebite la aprofundarea concepției de modernizare a economiei, la accentuarea preocupării pentru introducerea progresului tehnico-științific în producție. În Cuvântarea la Plenara comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României din 21—22 iulie 1975 tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia cu tărie, faptul că: „**În condițiile actuale, când pe plan mondial schimbarea produselor și a tehnologiilor se produce într-un ritm extrem de rapid, paralel cu ridicarea calității, trebuie să acționăm energic și permanent pentru înnoirea și modernizarea produselor, reproiectarea mașinilor și utilajelor, perfecționarea tehnologiilor de fabricație. Avem datoria să facem totul pentru ca performanțele produselor românești să țină pasul cu cerințele progresului tehnic pe plan internațional.**

Industria noastră trebuie să-și facă un titlu de cinste din a asigura, cu forțe proprii, mașinile și instalațiile, aparatura de măsură și control, utilajele de cercetare și piesele de schimb necesare economiei naționale, într-o măsură tot mai mare. În acest scop, se impune unirea eforturilor tuturor cadrelor tehnice și specialiștilor din producție, din cercetare și din învățământ — care au datoria de a acționa ferm pentru ridicarea continuă a nivelului tehnic al producției, pentru îmbunătățirea simțitoare a calității, a tuturor performanțelor produselor românești“. Iar pentru realizarea acestui deziderat, secretarul general releva cu tărie faptul că țara noastră dispune de forțe tehnice de înaltă calificare, apte să asigure îndeplinirea în cele mai bune condiții a programelor adoptate și combătea cu fermitate mentalitățile greșite care se mai manifestă în unele sectoare și care oglindesc neîncrederea în posibilitățile inginerilor, tehnicienilor și muncitorilor din România.

Măsurile adoptate în ultimul an, în vederea stimulării creativității românești, integrarea învățământului și cercetării științifice cu producția, sint de natură să permită o asemenea efervescentă creatoare cu puternic aflux de modernizare în întreaga economie încât cincinalul viitor să poată deveni un cincinal al revoluției tehnico-științifice.

Ritmul deosebit de înalt în care se dezvoltă economia românească impune eforturi deosebite în vederea dezvoltării forțelor de producție, investiții masive în industrie, transporturi, construcții, agricultură, în toate domeniile de activitate. O preocupare deosebită se acordă eficienței investițiilor și în același timp rașionalei amplasări a forțelor de producție pe ansamblul teritoriului național. Principiile însăși ale societății socialiste impun, dezvoltarea pe calea civilizației industriale a fiecărui județ, a fiecărei localități din țară. În ultimul an preocupările de planificare teritorială, de sistematizare a orașelor și satelor patriei s-au concretizat în programe și proiecte de sistematizare a

diferitelor zone și așezări umane, iar experiența de până acum a fost sintetizată în mai multe legi cea mai recentă fiind Legea privind sistematizarea, proiectarea și realizarea arterelor de circulație în localitățile urbane și rurale.

Conștiința viitorului

ELABORÎND proiecte, planuri minuțioase, adoptând legi și măsuri menite să asigure orientarea sigură și clară pentru transpunerea lor în viață, partidul nostru se bazează pe participarea conștientă și activă a poporului român la făurirea propriei istorii, la elaborarea programelor dezvoltării viitoare a țării, și la transpunerea acestora în viață. Problemele formării conștiinței, ale educării maselor în spiritul eticii și echității comuniste, educația revoluționară și patriotică a poporului constituie obiective importante ale politicii partidului nostru. Programul partidului, codul eticii și echității socialiste, adoptate la Congresul al XI-lea au o valoare ideologică și instructiv educativă deosebită, ele constituie un ghid în acțiunea de modelare a conștiinței omului societății socialiste multilateral dezvoltate. Din Documentele Congresului al XI-lea izvorăște o nețărmurită încredere în poporul nostru, în capacitățile sale creative, în aptitudinea sa de a se perfecționa și de a făuri cu propriile forțe o economie mereu mai eficientă, o civilizație materială și spirituală înaltă, specifică societății comuniste. Ideile de înaltă rezonanță patriotică, programele socialiste de progres economico-social, mobilizatoare și realiste dau sentimentul responsabilității sociale, îl fac pe fiecare om să realizeze că în puterile lui și de fiecare depinde posibilitatea de a îmbunătăți condițiile de muncă și de viață, că performanțele creației noastre sint menite să se imprime în progresul economic al țării, în înaintarea ei pe calea înfăptuirii societății comuniste.

În anul ce s-a scurs de la Congresul al XI-lea poporul nostru a fost confruntat cu dramatice încercări din partea forțelor dezlănțuite ale naturii, au fost răpuse vieți omenesti și distruse importante valori materiale. Zile și săptămâni în șir, un popor întreg, mobilizat de partid, în frunte cu președintele țării, a vegheat pe diguri, a ridicat stavilă în calea apelor. A fost o încercare grea la care poporul a răspuns chemării partidului și în pofida dificultăților, cincinalul a fost încheiat înainte de termen.

Eforturile constructive de valorificare superioară a resurselor naturale și de folosire integrală a capacităților de producție, s-au concretizat în performanțe productive care s-au finalizat în măsuri de ridicare a nivelului de trai al întregului popor.

Pe deplin conștient de stadiul de dezvoltare a țării, poporul nostru privește cu luciditate dificultățile pe care le are de înfrînt, pentru a asigura progresul economic rapid și lichidarea decalajelor ce ne despart de statele dezvoltate din punct de vedere economic și, de aceea, își închină toate forțele transpunerii în viață a programelor de dezvoltare economic-socială elaborate de partid.

Disponind de o călăuză sigură și încercată — Partidul Comunist Român — în jurul căruia este strins unit poporul nostru este hotărît să făurească cu forța brațelor și a minților sale luminate și înțelepte mărețul program de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de trecere la comunism pe pământul României.

dr. Maria D. POPESCU

*în strategia dezvoltării
judetului Bacău*

„IMBINAREA TRAIECTORIEI ACTIVITĂȚII CURENTE CU CEA DE PERSPECTIVĂ”

POTRIVIT obiectivelor înscrise în Programul partidului, în perioada făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și a trecerii spre comunism, la baza activității statului va sta în continuare principiul centralismului democratic ce asigură „îmbinarea armonioasă a conducerii unitare a vieții economico-sociale cu autonomia și inițiativa consiliilor populare județene, orașenești și comunale, a întreprinderilor economice și a celorlalte unități”. În acest scop, dezvoltarea proporțională a tuturor ramurilor, a tuturor județelor țării se va realiza prin îmbinarea conducerii unitare pe plan național cu lărgirea inițiativei și autonomiei organismelor locale.

R. Dacă ar fi să caracterizați dinamismul dezvoltării specifice județului Bacău, care sînt domeniile cele mai reprezentative în care s-au înregistrat succese importante în anii socialismului și îndeosebi în ultimul deceniu ?

G. R. Perioada cuprinsă între Congresele al IX-lea și al XI-lea al partidului constituie perioada cea mai rodnică în realizări din întreaga istorie a României socialiste. Marile succese dobîndite în extinderea și modernizarea forțelor de producție și sociale, dezvoltarea învățămîntului, științei, artei și culturii, în ridicarea nivelului de trai al poporului, în formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste dovedesc justetea politicii științifice, marxist-leniniste a P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Rod al acestei politici științifice, județul Bacău a cunoscut în anii socialismului, îndeosebi în ultimele două cincinale, o dezvoltare vertiginoasă. Acest fapt iese pregnant în evidență dacă amintim numai cîteva date referitoare la potențialul economic din trecut și prezent al județului nostru.

Enciclopedia României, vol. II, editată în 1938, consemna că „județul Bacău are munți acoperiți de păduri la poalele cărora se află bogate zăcăminte de cărbuni și petrol... Industria prelucrătoare s-a grefat mai mult pe producția brută agricolă și forestieră, ...funcționînd 58 de unități cu o putere de peste 5 C.P. sau 20 lucrători”.

În prezent industria este ramura de bază a economiei județului nostru și se poate afirma că a fost creată în anii socialismului. Dacă în anul 1950 industria contribuia doar cu 30% la formarea producției globale a județului, în prezent ea deține cea. 67%. Aceasta este principala caracteristică a dezvoltării județului Bacău în anii socialismului.

Producția industrială s-a dezvoltat continuu, într-o cadență alertă, înregistrînd în perioada 1951—1975 un ritm mediu anual

Interviu cu tovarășul Gheorghe ROȘU — prim-secretar al Comitetului județean Bacău al P. C. R.

În raportul prezentat la cel de al XI-lea Congres al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia că rolul unităților economice și teritorial-administrative va crește ca urmare a aplică-

rii politicii de repartitie judicioasă a forțelor de producție pe întregul teritoriu al țării, dar acest proces va avea loc „sporind răspunderea acestora atît în elaborarea planului, cît și în îndeplinirea prevederilor sale, în realizarea întregii politici de dezvoltare a statului nostru”.

Ținînd seama de aceste considerente, pentru a cunoaște obiectivele care au caracterizat cît și criteriile ce se au în vedere pentru dezvoltarea în perspectivă a județului Bacău, ne-am adresat tovarășului Gheorghe Roșu — prim secretar al Comitetului județean Bacău al P.C.R. cu rugămîntea de a ne expune strategia dezvoltării județului

de creștere de aproape 13%, ceea ce a făcut ca Bacăul să devină unul dintre județele industriale ale țării. În prezent se realizează în numai 13 zile întreaga producție a anului 1938 și în 18 zile producția anului 1950.

Urmărindu-se realizarea unui anumit profil al economiei județului, s-a accentuat dezvoltarea ramurilor de bază și îndeosebi a energiei, chimiei, precum și a industriei prelucrătoare. În anii socialismului, producția ramurii energiei electrice și termice a sporit într-un ritm mediu anual de 27,4% ; producția industriei chimice 19% , producția de construcții de mașini 15,2% , industria alimentară 12,5% etc.

Continuînd neabătut politica de valorificare înaltă a materiilor prime existente în județ s-a ajuns la formarea unei puternice unități, reprezentată prin Combinatul petrochimic Borzești, care deține astăzi 32% din producția județului și cea. 1% din producția industrială a țării. În același timp chimia băcăuană deține o pondere însemnată în industria chimică a țării (7%), asigurînd economia națională cu o serie de produse de mare importanță : cauciuc sintetic, sodă caustică, policlorură de vinil, fenol, acetonă, polistiren, insecticide și ierbicide, alchilamine etc.

Vorbînd de aportul pe care îl aduce județul Bacău în asigurarea economiei naționale cu produse ale industriei, merită menționat faptul că, deși în județul Bacău se realizează cea. 3% din producția industrială a țării, el deține pe lîngă chimie, ponderi însemnate și în alte ramuri. Producem 10,8% din producția de energie electrică și termică a țării, 10,2% din producția ramurii industriei combustibilului, 5,1% din industria lemnului, 5,3% din industria celulozei și hîrtiei, 4,4% din industria pielăriei și încălțămîntei etc. La unele produse aportul județului este și mai mare.

Traducînd în fapt indicațiile Congresului al X-lea, s-a urmărit creșterea producției ramurii construcției de mașini. Aceasta este o altă caracteristică a dezvoltării județului Bacău

3% DIN TOTAL PRODUCȚIA INDUSTRIALĂ A ȚĂRII

	7,0% - INDUSTRIA CHIMICĂ
	10,2% - ENERGIE ELECTRICĂ ȘI TERMICĂ
	10,8% - INDUSTRIA COMBUSTIBILILOR
	5,1% - INDUSTRIA LEMNULUI
	5,3% - INDUSTRIA CELULOZEI ȘI HÎRTIEI
	4,4% - INDUSTRIA PIELĂRIE ȘI ÎNCĂLȚĂMINTE
	3,2% - INDUSTRIA TEXTILĂ
	2,7% - INDUSTRIA ALIMENTARĂ

Ponderea principalelor ramuri industriale din județul Bacău în producția industrială a țării

În ultimul deceniu. În perioada 1965—1975 s-au construit în județ două mari unități: Întreprinderea de mașini-unelte Bacău și Întreprinderea de utilaj chimic din municipiul Gh. Gheorghiu-Dej. Acestea, împreună cu Întreprinderea metalurgică (re-ampasată în urma dezvoltării, pe altă platformă) și Întreprinderea de șuruburi, care în ultimii 10 ani și-a sporit producția de aproape 6 ori, formează la Bacău o ramură industrială de cea mai mare însemnătate care deține cca. 10% din producția județului.

Județul Bacău se caracterizează, de asemenea, printr-o natalitate a populației dintre cele mai ridicate din țara noastră. În ultimul deceniu, coeficientul de natalitate a oscilat între 20‰ și 33‰, fiind Bacăul printre primele județe ale țării din acest punct de vedere. Merită a fi menționat și celălalt aspect care decurge din această evoluție demografică și anume creșterea ponderii tineretului.

R. Care sint, după opinia dv., domeniile unde cu mai multă insistență și preocupare din partea unităților economice și a factorilor locali de răspundere se puteau valorifica mai eficient rezervele existente?

G. R. Comuniștii, oamenii muncii din județul Bacău au raportat la 21 octombrie îndeplinirea integrală a planului cincinal 1971—1975, pină la sfârșitul acestui an urmînd să se realizeze o producție suplimentară de peste 3,2 miliarde lei. Aceasta nu înseamnă însă că au fost valorificate toate posibilitățile, toate rezervele.

După cum se știe, conducerea partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu personal, insistă permanent asupra necesității utilizării cit mai depline a capacităților și spațiilor de producție. Deși la nivelul unităților economice și pe plan județean am obținut rezultate mulțumitoare, utilizarea potențialului productiv reprezintă una din rezervele insuficient sau — mai bine spus — incomplet valorificate. În acest context menționez faptul că mai sînt încă destule locuri înguste prin eliminarea cărora se puteau obține producții suplimentare mai cu seamă în industria petrochimică și ușoară. De asemenea, pentru folosirea cu eficiență a spațiilor productive, am fi putut realiza mai multe utilaje și instalații prin autodotare, mai ales că, unitățile economice din județul Bacău dispun de un fond de cadre tehnice, capabil să realizeze mult mai mult ca în prezent. Și pentru că am amintit de autodotare, trebuie să recunoaștem că nu am făcut suficient în domeniul mecanizării unor lucrări grele și cu mare volum de muncă, îndeosebi în industria lemnului, construcțiilor de mașini, industriei ușoare.

Apreciez că pentru soluționarea numeroaselor probleme cu care se confruntă unitățile ar fi fost necesară o mai mare preocupare pentru valorificarea unor propuneri făcute de muncitori cu ocazia adunărilor generale ale oamenilor muncii sau cu alte prilejuri.

R. Pentru viitorul cincinal, în ce direcții și cu ce priorități se va dezvolta economia județului?

G. R. În cursul viitorului cincinal, toate județele țării vor cunoaște o puternică înflorire economică și socială. Industria va deveni ramura preponderentă în cadrul fiecărui județ și nu numai pe ansamblul țării. Astfel se va încheia practic procesul de creare a bazei industriale în toate județele țării, premisă de prim ordin pentru ridicarea la o puternică viață economico-socială a tuturor zonelor și localităților patriei.

Județul Bacău, integrîndu-se în vastul proces de dezvoltare a întregii țări, va continua să realizeze, în cincinalul următor, sporuri însemnate în dezvoltarea sa industrială.

În anul 1980, Bacăul se va situa printre județele țării care vor realiza un volum al producției industriale de aproape 25 miliarde lei, iar ritmul mediu anual de creștere a producției industriale va fi de aproape 10 la sută. Dacă la aceasta adăugăm sarcina trasată de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul ul-

mei sale vizite la Bacău, de a folosi mai bine potențialul industriei constructoare de mașini și industriei chimice pentru a obține un spor de cca. 2 miliarde lei peste nivelele inițiale, creșterea va fi mai mare.

Se va accentua rolul conducător al industriei ca o ramură de bază a economiei județului. Vor intra în funcțiune numeroase noi capacități de producție, între care amintim: Combinatul de îngrășăminte chimice Bacău; Fabrica de piese de schimb și utilaje pentru industria ușoară din Buhuși; Întreprinderea integrată de țesături subțiri din municipiul Gh. Gheorghiu-Dej; Fabrica de tricotațe tip lînă din Moinești; Fabrica de țesături de in de la Tg. Ocna și multe altele.

Trebuie făcută precizarea că în anii viitorului cincinal aproape toate întreprinderile existente își vor dezvolta în continuare capacitățile, unele urmînd a fi reutilate.

Concomitent, numărul lucrătorilor va spori cu peste 15 000, înregistrîndu-se, totodată, schimbări însemnate în structura acestora pe meserii și sectoare de activitate.

Agricultura județului va continua să se dezvolte pe baza creșterii gradului de mecanizare a lucrărilor, folosirea pe scară largă a îngrășămintelor chimice și antidăunătorilor, exploatarea științifică a fondului funciar. Astfel, dacă în anul 1938 în agricultura județului lucrau 41 de tractoare, numărul lor este în prezent de peste 2 400, iar în viitorul cincinal se va ridica la peste 3 000. Dacă în 1938 reveneau pe un tractor peste 4 600 de hectare, în prezent revin pe un tractor 79 ha., iar în 1980 vor reveni 69 hectare. Va crește an de an numărul combinelor și altor mașini agricole, iar cantitatea de îngrășăminte chimice administrate va ajunge la aproape 50 mii tone în 1980.

Toate acestea vor asigura creșterea continuă a producției și productivității muncii în agricultură. Astfel, producția medie de grâu la hectar va crește cu 80% în 1980 față de 1975. O importantă creștere va cunoaște și sectorul zootehnic. În 1980 efectivele de taurine vor totaliza cca. 208 000 capete, porcinele cca. 234 000, iar ovinele cca. 420 000. Va crește substanțial și producția pe animal.

De asemenea, la fel ca în întreaga țară, se vor obține importante înfăptuiri în construcții, transporturi și telecomunicații, comerț și cooperatie.

Orașele și comunele județului vor cunoaște o puternică dezvoltare, vor căpăta o înfățișare tot mai frumoasă și mai modernă. Populația orașelor și satelor noastre va beneficia de noi baze de agrement, sportive, construcții cu destinație social-culturală. Un număr de șase comune vor deveni așezări de tip urban, din care în prima etapă două.

De asemenea, în viitorul cincinal se prevăd măsuri și în județul nostru pentru sporirea rolului științei și învățămîntului, înflorirea pe mai departe a activității culturale, artistice, pentru creșterea gradului de civilizație materială și spirituală a tuturor locuitorilor, obiectiv fundamental al noii etape de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră.

R. Care dintre resursele potențiale ale județului vor fi mobilizate cu prioritate, și asupra cărora se impune să se concentreze atenția colectivelor din unități și organizațiile de partid?

G. R. Județul Bacău dispune de materii prime importante: țitei, sare gemă, lemn. Este deci firesc ca în primul rînd acestea să fie superior valorificate. În atenția organelor și organizațiilor de partid, a tuturor colectivelor întreprinderilor stă permanent adîncirea prelucrării materiilor prime de care am amintit. Aceasta însă nu este totul. O sarcină de prim ordin, subliniată în repetate rînduri de conducerea partidului, este aceea a utilizării cu eficiență sporită a tuturor resurselor de care dispune economia județului. Iată de ce, la nivelul fiecărei unități, sub conducerea organizațiilor de partid și cu o consultare largă a colectivelor respective s-au întocmit pentru anul 1976 programe concrete de măsuri vizînd pregătirea forței de

Creșterea producției agricole în județul Bacău în cincinalul 1971—1975

muncă și creșterea productivității muncii, ridicarea nivelului calitativ al produselor și asimilarea de produse noi, reducerea cheltuielilor totale și materiale de producție. Este în plină desfășurare acțiunea de definitivare a programelor de măsuri pentru întregul cincinal 1976—1980.

Evident, întocmirea acestor programe constituie doar începutul. Ele vor fi permanente complete cu noi măsuri dictate de însăși activitatea de zi cu zi și — ceea ce este important — ultimă instanță — va fi urmărită cu perseverență traducerea lor în viață.

În momentul de față, în toate unitățile și la nivelul județului se desfășoară o vastă acțiune pentru asimilarea și producerea de utilaje, subansamble și piese de schimb în scopul reducerii efortului valutar al statului. Și această acțiune este în fază incipientă, urmînd a fi urmărită și adîncită în continuare.

După cum se știe, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a stabilit un ansamblu de măsuri pentru valorificarea superioară a deșeurilor. Aceasta este o sarcină de prim ordin, ținînd seama, pe de o parte, că există resurse importante atât în industrie — care este destul de diversificată — cît și la populație și în celelalte sectoare, iar pe de altă parte, datorită faptului că unitățile din economia locală dispun de capacități care să valorifice superior aceste deșeuri.

R. Care este contribuția județului pe linia intensificării participării țării noastre la schimburile economice internaționale și creșterea eficienței comerțului nostru exterior ?

G. R. Unitățile din județ au ținut o legătură mai strînsă cu întreprinderile de comerț exterior pentru stabilirea sortimentelor solicitate de beneficiarii externi, cunoașterea prețurilor oferite, optimizarea parametrilor calitativi ai produselor și termenelor de livrare.

O preocupare de seamă în majoritatea unităților a fost asimilarea unor noi tipuri de produse cu grad mai ridicat de prelucrare și finisaj, pe seama eliminării unor sortimente îmbătrînite și cu eficiență scăzută.

Astfel, s-au realizat produse noi la Întreprinderea de postav Buhuși (șesături pentru mobilă, pardesie și altele), Întreprinderea Partizanul Bacău (încălțăminte), Combinatele de prelucrare a lemnului din Bacău și Comănești, cît și în unitățile din industria locală (mobilă), cooperăția meșteșugărească (produse din lemn, confecții și cusături în peste 30 modele) ș.a. la care s-au obținut cursuri de revenire mai bune decît cele planificate sau decît cele obținute la produse similare în anul trecut.

Ca urmare a măsurilor luate de către organele și organizațiile de partid și organele de conducere colectivă, la marea majoritate a unităților se constată o creștere a eficienței produselor de export concretizată în obținerea unei rentabilități mai ridicate pe unitatea de produs, a unui volum sporit de beneficii. Toate acestea au determinat realizarea încă de la data de 26 iulie a.c. a sarcinii de export a județului prevăzută pentru actualul cincinal.

R. Dacă ar fi să consemnați în filele istoriei județului, prin ce ați considera că a fost caracteristic cincinalul ce se apropie de sfîrșit ?

G.R. Cincinalul 1971—1975 constituie un nou pas în dezvoltarea și modernizarea industriei, ca și în intensificarea agriculturii.

În ultimii 5 ani am avut alocate pentru investiții suma de aproape 16 miliarde lei, construindu-se o serie de mari obiective industriale care au intrat sau vor intra în funcțiune pînă la sfîrșitul acestui an, între care se numără : Uzina de cauciuc poliizoprenic și instalația de sodă caustică electrolică, ambele de la Combinatul petrochimic Borzești ; Fabrica de hîrtie de ziar de la Combinatul de celuloză și hîrtie Letea-Bacău ; Întreprinderea de utilaj chimic Borzești din orașul Gh. Gheorghiu-Dej.

Au crescut substanțial capacitățile de producție la o serie de unități ca : Întreprinderea metalurgică Bacău, Întreprinderea de postav Buhuși, Întreprinderea de confecții Bacău și altele.

Un alt eveniment semnificativ este acela că industria județului Bacău și, în total, 50 unități economice din județ și-au îndeplinit prevederile actualului cincinal încă de la începutul trimestrului IV a.c. În întrecerea socialistă s-au evidențiat, prin realizările lor, colectivele de la Combinatul petrochimic Borzești, Combinatul de prelucrare a lemnului Bacău și Întreprinderea forestieră de exploatare și transporturi.

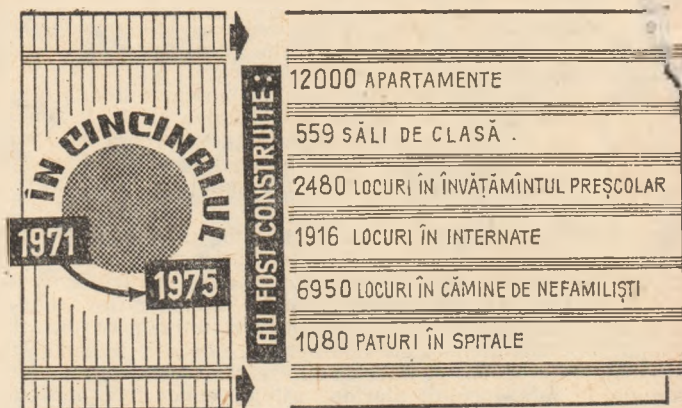
Progrese simțitoare s-au înregistrat în acest cincinal și în agricultura județului Bacău. Deși condițiile de climă și sol nu sînt dintre cele mai favorabile pentru creșterea producției agricole, a existat o preocupare deosebită pentru extinderea mecanizării, chimizării și irigațiilor. Ca urmare a dezvoltării și modernizării bazei materiale, a mai bune ei folosiri, producția globală agricolă în ultimii 5 ani a crescut cu 48,5 la sută. O creștere însemnată au cunoscut în această perioadă efectivele de animale : bovinele 15,3 la sută, porcinele 121,8 la sută, păsările 23,9 la sută.

R. În care dintre sectoarele sociale s-au obținut și se prevăd cele mai importante realizări ?

G.R. De fapt, la fel cum s-au obținut realizări remarcabile în toate ramurile producției materiale, în județul Bacău au fost înregistrate progrese și în sectoarele sociale.

Ținînd seama de sarcinile mereu sporite ce revin învățămîntului de toate gradele, în perioada 1971—1975, au fost construite 559 săli de clasă, s-au asigurat 1916 locuri în internate și 2480 locuri în învățămîntul preșcolar. În mod practic problema bazei materiale pentru învățămîntul preșcolar a fost complet rezolvată în municipiul Gh. Gheorghiu-Dej, urmînd ca în scurt timp să fie rezolvată și în municipiul Bacău ca și în cele mai mari centre urbane ale județului.

În domeniul sănătății, cincinalul actual a reprezentat o mare cotitură. Numărul paturilor de spital a crescut cu 1080 prin construirea unui spital cu 700 locuri la Bacău, a spitalului din orașul Moinești cu 200 locuri și a căminului-spital din comuna

Principale obiective social-culturale construite în județul Bacău

Ungureni cu 180 locuri. În aceeași perioadă au fost construite și date în folosință un număr de 7 dispensare umane.

S-au îmbunătățit substanțial și condițiile de locuit, în această perioadă construindu-se circa 12000 apartamente din fondurile statului și din fondurile populației cu credite de la stat cît și 6950 locuri în căminele de nefamiliști.

Dacă la cele arătate adăugăm și realizarea altor obiective de ordin edilitar-gospodăresc, avem o imagine destul de sugestivă a ceea ce a reprezentat cincinalul 1971—1975 în domeniul social.

Continuarea în ritm înalt a dezvoltării economiei județului este indisolubil legată și în cincinalul 1976—1980 de sporirea bazei materiale în domeniul social-cultural, în conformitate cu obiectivele cuprinse în Programul partidului și Directivele celui de-al XI-lea Congres al P.C.R.

Corespunzător sarcinilor de generalizare a învățămîntului liceal cît și de îmbunătățire a practicii productive a elevilor, în viitorul cincinal va crește capacitatea de școlarizare cu 424 săli de clasă și cu 2300 locuri în atelierele școlare. Concomitent se vor crea condiții mai bune de practicare a educației fizice și sportului prin realizarea a 19 săli de gimnastică. Se vor îmbunătăți și condițiile de viață și studiu ale elevilor, prin construirea de cămine ce vor însuma peste 2700 locuri.

Grija pentru noua generație se va manifesta pregnant, viitorul cincinal prevăzînd creșterea capacităților în creșe și leagăne cu peste 4500 locuri.

Și în domeniul sănătății publice ne-am propus sarcini importante. Paralel cu utilizarea mai bună a bazei materiale existente, va crește cu 550 numărul paturilor în spital, se vor construi 10 dispensare și un nou centru stomatologic.

Construirea din fondurile statului și de către populație cu sprijinul statului a peste 17700 apartamente la care se adaugă 23,1 km rețele de apă și 21 km rețele de canalizare vor contribui din plin la dezvoltarea urbanistică și edilitar-gospodărească a localităților județului.

R. Cum apreciați că s-au preocupat organele locale de partid și de stat de perfecționarea conducerii și de creșterea eficienței economice ? Care au fost metodele cu cele mai importante efecte ?

G. R. Problemele multiple și complexe cu care sînt confruntate organele și organizațiile de partid zi de zi impun perfecționarea continuă a stilului și metodelor de muncă, sporirea competenței și capacității lor politico-organizatorice.

Este un adevăr confirmat pe deplin de viață că a conduce competent și cu eficiență sporită înseamnă în primul rînd a cunoaște, la momentul oportun, situația din fiecare unitate, posibilitățile materiale și umane existente și, în funcție de acestea, a stabili măsuri corespunzătoare.

Avînd în vedere acest lucru, Comitetul județean de partid militează în permanență pentru îmbunătățirea metode-

Oraș al Gheorghie Gheorghiu-Dej — cetatea chimiștilor de pe Trotuș — construit în anii socializmului.

lor cunoaștere a realității, a proceselor și fenomenelor sociale ce au loc în activitatea oamenilor din toate sectoarele construcției socialiste.

Legătura strinsă cu viața, cu situația concretă oferă organelor și organizațiilor de partid posibilitatea de a fi mereu în contact cu ceea ce e nou, cu experiența valoroasă care merită să fie generalizată, să depisteze neajunsurile și să stabilească acțiunile oportune pentru îmbunătățirea activității la fiecare loc de muncă.

Organele și organizațiile de partid din județ acordă mare atenție selecționării problemelor și pregătirii analizelor ce se fac, astfel ca acestea să aibă mai mult efect pentru activitatea comunistilor și a celorlalți oameni ai muncii, urmărindu-se eliminarea paralelismelor și suprapunerii unor activități. De exemplu, la unele plenary ale Comitetului județean de partid, au fost organizate dezbateri pe baza prezentării unor aspecte filmate de la fața locului, oferind prilejul cunoașterii mai depline atât a metodelor bune folosite de organizațiile de partid, cât și a unor neajunsuri din muncă, precum și cauzelor care le-au generat. Participanții la aceste plenary au putut desprinde, în felul acesta, concluzii prețioase care, aplicate în practică, au condus la o mai bună mobilizare a oamenilor muncii pentru înfăptuirea hotărârilor Congresului al XI-lea al partidului.

Unele inițiative valoroase, cum sînt: „Din aceeași cantitate de materii prime și materiale, mai multe produse finite”; „Calitatea producției — o problemă de demnitate și patriotism”; „Să lucrăm o zi pe lună cu materiale economisite”; „La fiecare 500 de ore de funcționare a tractorului, să lucrăm o zi cu combustibil economisit” și multe altele, au fost preluate cu succes de majoritatea colectivelor din întreprinderile județului Bacău, precum și din alte județe.

Pentru generalizarea inițiativelor noi în muncă, folosim o gamă variată de metode ale muncii politice, organizăm schimburi de experiență cu participarea tuturor factorilor interesați.

R. Cum apreciați că s-a reflectat perfecționarea mecanismului de conducere în colaborarea dintre organele locale și instituțiile centrale de stat (ministerele)? Au existat și unele greutăți? Ne puteți da câteva exemple?

G. R. Evident că în activitatea noastră se ridică o serie de probleme care nu pot fi rezolvate numai prin măsuri pe plan local. De exemplu, avem unele unități, printre care întreprinderea de postav din Buhuși, Întreprinderea de șuruburi, care nu au dispus de comenzi și contracte la nivelul planului pentru trimestrul în curs. În cazul acestor unități am cerut sprijinul operativ al Centralei industriale de rulmenți și organe de asamblare din Brașov, al Centralei industriei linii din București și ministerelor de resort, în soluționarea problemelor cu care se confruntă unitățile noastre.

Probleme s-au ridicat și în ce privește aprovizionarea Combinatului petrochimic din Borzești cu materii prime de bază necesare fabricării cauciucului sintetic, fenolului, acetonei și antidăunătorilor. Cunoscînd această situație, am luat o serie de măsuri pentru sporirea producției de materii prime din resurse proprii, dar cantitățile nu satisfac, în întregime, nevoile combinatului. De aceea, am apelat la sprijinul Centralei industriale de rafinării și petrochimie din Ploiești și al Ministerului Industriei Chimice, pentru a acoperi, prin intermediul balanței, necesarul de materie primă de la alte unități de profil din țară.

Greutăți în realizarea integrală a planului întîmpină și colectivul întreprinderii de mașini-unelte din Bacău. Aici, din

cauza unei slabe aprovizionări cu piese și subansamble din cooperări, se înregistrează restanțe față de beneficiari. Socoțim utilă o intervenție urgentă și mai eficace din partea centralei de resort — C.I.M.U.M.F.S. — pentru ca și acest colectiv să poată raporta, la finele anului, că și-a îndeplinit planul și angajamentele asumate în întrecere.

Tinînd seama de cele menționate, noi apreciem că ar fi de dorit ca pe parcursul realizării sarcinilor, fie ele de perspectivă sau curente, centralele și ministerele să sprijine mai operativ unitățile producătoare, nucleele unde se realizează în fapt Directivele partidului.

R. Cum apreciați rolul factorului subiectiv al cadrelor în dezvoltarea economiei noastre socialiste?

G. R. În etapa actuală pe care o străbatem, conducerea vieții economico-sociale și politice, îmbinarea organică a activității curente cu cea de perspectivă în munca de partid, cer cu stringență eliminarea diletantismului și improvizăției, a empirismului îngust și reclamă cu acuitate pregătirea temeinică a cadrelor de conducere, creșterea competenței lor politico-ideologice. În legătură cu acest deziderat, ne călăuzesc în permanență cuvintele tovarășului **Nicolae Ceaușescu**: „Progresul societății noastre, înfăptuirea programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, sînt condiționate de cadre, de oameni! Omul este forța principală a tot ceea ce făurim și, de aceea, în primul rînd trebuie să ne îngrijim de pregătirea sa, de formarea cadrelor pentru toate domeniile de activitate. Dacă vom rezolva în mod corespunzător această problemă, vom avea siguranța că tot ceea ce ne propunem vom înfăptui în bune condiții”.

Comitetul județean de partid Bacău, în politica sa de cadre, desfășoară o activitate permanentă, urmînd traiectoria îmbinării activității curente cu cea de perspectivă prin cunoașterea temeinică a necesităților prezente și viitoare, reclamate de către dezvoltarea județului.

Investițiile alocate județului, în cincinalul viitor, cit și în perspectivă mai îndelungată, vor determina mutații calitative în structurile existente, cit și apariția unor noi structuri economico-sociale. O asemenea perspectivă a dezvoltării economico-sociale a județului este reflectată în prognoza economică a județului pentru anii 1981—1990, alcătuită în mai multe variante de către comisia județeană de prognoză. În raport cu necesitățile economiei județului, această comisie a estimat necesarul de cadre în perspectiva anilor 1980—1990, fapt ce ne-a determinat să dimensionăm capacitățile de școlarizare și perfecționare a pregătirii profesionale ale unităților școlare din județ. Concomitent, avem în vedere o pregătire multilaterală a oamenilor, o pregătire în care îmbinarea criteriului profesional cu cel politic și moral să determine atitudini, comportări, acțiuni corespunzătoare sistemului de norme și valori pe care societatea noastră îl promovează. În această idee, biroul Comitetului județean de partid acționează potrivit unui program de pregătire și promovare a cadrelor care ne conferă o perspectivă clară în legătură cu calitățile oamenilor, cu posibilitățile lor, potrivit exigențelor locurilor de muncă în care urmează să fie încadrați.

Între trăsăturile care trebuie să caracterizeze cadrele de conducere, îndeosebi în economie, aș menționa în primul rînd devotamentul și abnegația față de cauza socialismului și comunismului, fermitatea și pasiunea cu care acționează pentru aplicarea liniei politice a partidului.

Rațiunea acestui criteriu rezidă în aceea că indiferent de domeniul în care lucrează cadrele cu munci de răspundere, trebuie să întrunească trăsăturile proprii activistului politic, trăsături pe care tovarășul **Nicolae Ceaușescu** le definea cu claritate: „Avem nevoie de conducători politici cu o pregătire marxist-leninistă, ideologică, teoretică, oameni care să aplice hotărârile partidului și să fie în stare să contribuie la elaborarea tezelor teoretice, a liniei generale politice a partidului, de construire a socialismului în țara noastră”.

Conducătorul oricărei unități socialiste — fie ea cu profil politic, economic, sau cultural — trebuie să fie în mai mare măsură un inovator, un animator al colectivității, un exemplu și un om de prestigiu, un om de cultură și îndeosebi un bun cunoscător de oameni. Ni se cere, în continuare, tuturor o contribuție permanentă și sporită, o muncă eficientă și responsabilă, pentru valorificarea pe toate planurile a avantajelor conferite de societatea socialistă multilateral dezvoltată.

Interviu realizat de
Virgiliu ANGHELESCU

În întreprinderile
județului Brașov

OBIECTIVE PRIORITARE ÎN REALIZAREA SARCINILOR DE PLAN

ULTIMUL trimestru al anului constituie pentru colectivele de muncă din unitățile industriale ale județului Brașov o perioadă hotărâtoare pentru îndeplinirea integrală a sarcinilor de plan ale acestui an și a angajamentelor asumate în întrecere. În același timp, în acest trimestru are loc o intensificare a pregătirilor pe care colectivele de muncă din industrie le fac pentru noul an de producție 1976, primul an al viitorului cincinal.

La nivelul județului, la finele celor 10 luni ale anului s-a realizat o producție industrială cu 13% mai mare decât în perioada corespunzătoare a anului trecut, datorită realizărilor remarcabile ale unor colective cum sînt cele de la „Rulmentul”, „Hidromecanica”, „Răsăritul”, Combinatul chimic Făgăraș, „Rafinăria” — Brașov și altele. De remarcat că cea mai mare parte a sporurilor de producție a fost realizată pe seama creșterii productivității muncii, care pe ansamblul județului a crescut, față de perioada corespunzătoare a anului trecut, cu aproape 8%. În același timp, pe primele 9 luni ale anului, pe ansamblul economiei județului Brașov s-a realizat o economie de 0,4% la cheltuielile planificate la 1000 lei producție-marfă, iar planul de beneficii a fost realizat și depășit cu 5%.

Rezultatele obținute ar fi putut fi și mai bune dacă toate unitățile economice și-ar fi adus un aport pe măsura posibilităților materiale de care dispun. Unele întreprinderi, însă, care se prezentau, din perioadele anterioare, cu nerealizări ale producției valorice sau pe sortimente, nu și-au recuperat restanțele. În perioada care a mai rămas pînă la sfîrșitul anului, pe baza unui program complex de măsuri, comitetul județean de partid urmărește îndeplinirea sarcinilor de plan în unitățile în cauză, fapt ce permite cunoașterea situației din fiecare unitate, estimarea modului în care se ating cotele planificate, avînd, în același timp, posibilitatea luării unor măsuri preventive pentru soluționarea problemelor care condiționează realizarea sarcinilor de producție.

Complexul de măsuri adoptat conține căi și modalități practice de creștere a productivității muncii, pentru utilizarea tuturor capacităților de producție, extinderea mecanizării unor lucrări, raționalizarea transportului, creșterea indicilor de utilizare a fondului de timp prin reducerea orelor de staționare, evitarea „golurilor” în aprovizionare, întărirea ordinii și disciplinei la fiecare loc de muncă, înlăturarea risipei de timp, a absențelor nemotivate și invoirilor etc.

Pe prim plan — autoutilarea

UNA din trăsăturile esențiale ale dezvoltării industriei brașovene în ultimii ani o constituie creșterea continuă a activității de autoutilare. Ea a luat o mare extindere

îndeosebi în întreprinderile constructoare de mașini, mai ales la Întreprinderea de autocamioane și „Tractorul”, unde s-au format colective puternice de autoutilare, bine dotate cu utilaje de prelucrare și forță de muncă de înaltă calificare, capabile să realizeze echipamente tehnologice cu un grad superior de complexitate și specializare. Rezultate asemănătoare au obținut și unitățile industriei chimice și ale materialelor de construcții. Ca urmare, în anii cincinalului au fost realizate sute de mașini, agregate, instalații și linii tehnologice automatizate, a căror valoare, pe ansamblul industriei brașovene, este de peste 1 miliard lei. În prima jumătate a anului în curs planul la autoutilări a fost depășit cu 4,3%, cele mai bune rezultate înregistrîndu-se la „Tractorul”. Întreprinderea de suruburi etc. De remarcat că 40% din valoarea autoutilărilor o constituie mașinile și agregatele realizate în locul celor care trebuiau importate, economiile valutare realizate în cursul acestui cincinal, prin autoutilare depășind cu mult valoarea de 100 milioane lei valută.

Avînd în vedere că volumul lucrărilor prevăzute a se executa în cadrul autoutilării va fi în anul 1976 cu 31% mai mare decât în anul în curs, după părerea specialiștilor din județ se impune luarea unor măsuri care să asigure îndeplinirea în bune condițiuni a sarcinilor sporite în acest domeniu, printre care menționăm:

1. **Nominalizarea integrală a planului de autoutilare.** pregătirea din timp a documentațiilor tehnice și încheierea contractelor în domeniul aprovizionării tehnico-materiale, îndeosebi la elementele de automatizare, hidraulice și pneumatice, la mesele rotative etc.

2. **Asigurarea cadrelor de proiectare,** precum și îmbunătățirea sistemului informațional asupra realizărilor în acest domeniu la nivel de centrală industrială și ramură economică, pentru a se evita paralelismele în proiectarea și execuția unor mașini și utilaje care au fost fabricate în alte întreprinderi.

3. **Încadrarea și completarea compartimentelor de autoutilare cu personal de specialitate,** cu experiență și de înaltă calificare.

4. **O mai mare integrare între învățămîntul universitar și compartimentele de autoutilare** din întreprinderi în vederea valorificării superioare a capacității de concepție a cadrelor de specialiști.

O producție suplimentară
de ordinul miliardelor

REALIZAREA unui asemenea spor de producție peste prevederile cincinalului pînă la sfîrșitul anului presupune concentrarea eforturilor colectivelor de muncă

pentru îndeplinirea ritmică a sarcinilor și a angajamentelor asumate, pentru recuperarea unor rămîneri în urmă. Întreprinderea de autocamioane se afla, la sfîrșitul trimestrului trei, în situația de nerealizare a unor indicatori economico-financiar, printre altele și datorită nerealizării ritmice a planului de producție pe decade. Iată de altfel cum s-a realizat producția pe decade, în perioada 1 ianuarie—30 septembrie 1975: decada I-a = 22,6%; decada II-a = 28,5%; decada III-a = 48,9%.

Analizînd datele de mai sus rezultă că aproape jumătate din volumul producției s-a executat în decada a III-a, situație cu totul nesatisfăcătoare. În același timp, indicatorul cheltuieli la 1000 lei producție marfă prezintă o depășire pe primele 9 luni ale anului de 10,7 lei, la aceasta contribuind — pe lîngă lipsa de ritmicitate a producției — și o serie de alți factori, printre care amintim doar doi mai importanți: realizarea producției-marfă în altă structură decât cea planificată, determinînd o influență negativă de 5,1 lei/1000 lei la producție-marfă; depășirea prețului de cost pe unitatea de produs, ceea ce a adus o influență negativă de 5,6 lei/1000 lei producție-marfă.

În scopul îmbunătățirii activității întreprinderii, la începutul anului a fost adoptat un plan de măsuri care prevedea o mai bună eșalonare a sarcinilor de producție pe decade, îmbunătățirea aprovizionării tehnico-materiale în sortimentele și tipodimensiunile corespunzătoare sarcinilor de plan, respectarea disciplinei contractuale în relațiile cu furnizorii de materii prime și materiale. În domeniul reducerii prețului de cost, pe lîngă reducerea consumului de metal, s-au estimat economii prin mai buna organizare a producției și a muncii. Pozitiv este și faptul că deși unitatea înregistrează un volum important de imobilizări de mijloace circulante, acesta se află în descreștere atît față de 31 decembrie 1974, cît și față de 30 iunie a.c. Din păcate nu toate obiectivele propuse în plan au fost și realizate (în primul semestru, măsurile cu scadență în primele șase luni ale anului au fost realizate în proporție doar de 33%), iar altele nu au fost estimate valoric.

În vederea îndeplinirii angajamentelor asumate, precum și a recuperării rămînelor în urmă conducerea unității trebuie să dovedească mai multă fermitate în realizarea la termen a obiectivelor propuse în programul de măsuri. În același timp, organul tutelar trebuie să sprijine unitatea în punerea de acord a planului de aprovizionare cu cel de producție, în scopul prevenirii formării de noi imobilizări în

stocuri supranomative, în definițivarea sarcinilor de producție pentru anul 1976.

Corelația: norme de muncă — productivitatea muncii

ANALIZELE efectuate au reliefat faptul că în numeroase întreprinderi, printre care „Răsăritul”. Întreprinderea de radiatoare și cabluri, „Rafinăria” — Brașov, Întreprinderea de zahăr — Bod și altele a existat o corelație corespunzătoare între gradul de realizare a normelor și creșterea productivității muncii. Totuși mai sînt cazuri cînd această corelație nu este satisfăcătoare, cum este situația de la Întreprinderea „Tractorul” (vezi tabelul). De aceea se impune luarea unor măsuri teh-

Tabel

Realizarea normelor de muncă și a productivității muncii față de plan - în % -		1 9 7 5	
Nr. crt.	Indicatorul	sem. I	1 ian. - 30 sept.
1.	Productivitatea muncii pe lucrător	100,5	100,3
2.	Numărul mediu scriptic al personalului	100,8	100,9
3.	Gradul de utilizare a fondului de timp maxim disponibil	95,3	96,6
4.	Îndeplinirea normelor de muncă	107,5	107,5

nico-organizatorice care să creeze condiții favorabile în toate secțiile productive pentru îndeplinirea indicatorilor de productivitate în corelare cu cei de muncă prin eliminarea „locurilor înguste”, lichidarea absențelor nemotivate și a învoirilor, ridicarea gradului de utilizare a mașinilor și utilajelor la nivelul posibilităților existente în unitate.

Creșterea eficienței economice

ÎN repetate rînduri partidul nostru a pus în fața oamenilor muncii necesitatea ridicării calitative a întregii activități economice. Marea majoritate a unităților economice din industria județului Brașov își desfășoară activitatea cu o eficiență sporită, concretizată, printre altele, și în importante beneficii. În primele 9 luni ale anului volumul beneficiilor peste plan a fost de peste 100 milioane lei, cele mai bune rezultate fiind înregistrate de: „Hidromecanica”, „Electroprecizia” — Săcele, „Colorom” — Codlea, Combinatul chimic-Făgăraș, Întreprinderea de hîrtie cretată și carton ondulat-Ghimbav.

Totodată, însă, trebuie să arătăm că în unitățile industriale din județ există încă importante rezerve de creștere a beneficiilor, îndeosebi pe următoarele căi:

1. **Reducerea cheltuielilor materiale.** În industria brașoveană reducerea cu numai 1% a cheltuielilor materiale se poate cifra în acest an la obținerea unei economii de ordinul sutelor de milioane de lei. Avînd o pondere ridicată (de circa 70%) în producția totală a țării, industria brașoveană este în același timp și o mare consumatoare de materii prime și materiale. De aceea, este necesar să se depună eforturi

susținute pentru ca valoarea materiilor prime și materialelor, a resurselor energetice folosite la produsele fabricate să scadă în mod permanent. Aceasta se impune cu atît mai mult, cu cît mai sînt unități la care se observă o tendință de creștere a valorii unor elemente din prețul de cost.

Analiza întreprinsă a evidențiat o insuficientă preocupare din partea unor conducători de unități, a cadrelor de proiectare, precum și a celor tehnice de execuție pentru adaptarea normelor de consum la nivelul dotării cu utilaje și al calității actuale a materiilor prime și materialelor. Paralel cu acordarea unei atenții sporite revizuirii normelor, specialiștii consideră necesar să se introducă în fabricație produse ce înglobează mai puțină materie primă și energie electrică, dar satisfac în condiții mai bune necesitățile prin volumul și calitatea muncii vii înmagazinate; să se accelereze modernizarea tehnologiilor de fabricație în vederea reducerii costurilor la exploatare; să se adîncească specializarea și să se dezvolte cooperarea în producție; să se folosească pe scară largă materiile prime indigene în locul celor importate; să se lărgescă gama de folosire a unor înlocuitori etc.

2. **Îmbunătățirea calității și reducerea cheltuielilor neeconomice.** Anul acesta în numeroase întreprinderi brașovene au fost obținute însemnate realizări în ridicarea calității produselor. Cîteva date comparative sînt revelatoare. În prezent, valoarea refuzurilor la recepție și în termenul de garanție a scăzut față de anul trecut cu 16,5%, iar a cheltuielilor pentru remedieri cu peste 20%. Rebutul material raportat la 1000 lei producție globală a fost cu 16% mai mic decît cel înregistrat în anul precedent. Totuși, pe ansamblul unităților industriale din județ cheltuielile neeconomice se mențin ridicate. Trebuie depuse eforturi susținute de către toate unitățile economice pentru îmbunătățirea calității produselor, pentru prevenirea și lichidarea tuturor surselor de risipă materială și bănească.

În scopul îmbunătățirii calității, pe prim plan a stat și continuă să se afle problemele modernizării produselor și tehnologiilor de fabricație; intrucît pe această cale se pot realiza și importante economii și sporuri de producție, s-au intensificat preocupările destinate introducerii pe scară largă a progresului tehnic, revăzîndu-se obiectivele înscrise în planurile tehnice; s-a trecut la scoaterea din fabricație a produselor cu parametrii tehnici scăzuți și care nu asigură valorificarea superioară a materiei prime. Ponderele produselor noi și a celor reproiectate cu performanțe îmbunătățite reprezintă 60% din totalul producției. Înnoirea și modernizarea produselor a înregistrat un ritm continuu ascendent, asigurîndu-se între altele 9 tipuri de mașini și instalații, printre care tractoare și autocamioane, 15 tipuri de rulmenți și cuzineți, 4 tipuri de turbosuflete, cuplaje și convertizoare hidraulice, scule și organe de asamblare ș.a. Produsele au fost realizate la nivelul tehnicii mondiale.

Concentrarea eforturilor pentru reducerea cheltuielilor materiale, îmbunătățirea continuă a calității produselor, folosirea cu randamente sporite a utilajelor și mașinilor, accelerarea vitezei de rotație a mijloacelor circulante este de natură să contribuie la realizarea sarcinilor de plan, la îmbunătățirea indicatorilor economici ai întreprinderilor.

**Maria IONIȚA
I. DRĂGHICI**
(Brașov)

DIN CRONICA ÎNTRECERII

CU PLANUL ȘI ANGAJAMENTELE PE 1975 ÎNDEPLINITE

● După succesul obținut privind îndeplinirea sarcinilor actualului cincinal cu aproape două luni mai devreme, **colectivul Combinatului petrochimic Teleajen** anunță un nou rezultat al muncii lui: realizarea angajamentelor asumate pe anul în curs, furnizînd astfel economiei naționale, peste prevederile de plan la zi, benzine, uleiuri și alte derivate din țiței evaluate la 60 milioane lei.

● Și colectivul de muncă de la **Întreprinderea pentru corpuri de iluminat din Dorohoi** și-a onorat sarcinile de plan venite pentru întregul an. Între factorii care au contribuit la obținerea acestui succes se numără ridicarea nivelului de calificare a muncitorilor, îmbunătățirea gradului de programare a producției, creșterea productivității pe faze de lucru.

● Prin sporirea randamentului activității productive în abataje și a indicelui de utilizare a mașinilor și instalațiilor, **colectivul Exploatării miniere Petrila**, din bazinul Văii Jiului, a extras, în medie, în fiecare zi de lucru din această lună cite 240 tone de cărbune peste prevederi. Cu realizările din ultimul timp, minerii de la această unitate au majorat la peste 50 000 tone producția de cărbune extrasă peste prevederile de plan de la începutul lui 1975, ceea ce reprezintă îndeplinirea și depășirea angajamentului anual majorat.

● De la lansarea inițiativei „Productivitate orară maximă, cu consumuri specifice minime”, **cimentistii din Bicaz** au înregistrat sporuri de producție însumînd peste 122 000 tone ciment și 102 500 ton-var, în condițiile economisirii a 16 700 000 kWh energie electrică și a 12 325 tone combustibil. Una dintre căile principale ale succesului constă în aplicarea unor studii tehnice proprii, datorită cărora productivitatea morilor de ciment a crescut cu cite 300 kg ciment pe oră.

PREGĂTIREA PRODUCȚIEI PENTRU 1976

● **Colectivele din cadrul Centralei minereurilor din Deva**, care au îndeplinit cu mai mult de 4 luni înainte de termen sarcinile de plan din cincinalul actual, desfășoară o activitate fructuoasă pentru pregătirea temeinică a producției anului viitor. La Întreprinderile și exploatările miniere din județele Hunedoara și Alba se acționează pentru asigurarea fronturilor de lucru din subteran necesare îndeplinirii ritmice a sarcinilor sporite din 1976, în direcția promovării de noi rezerve de minereuri feroase și neferoase — pentru care fondurile prevăzute pentru 1976 cresc cu aproximativ 40% față de anul acesta. S-au întreprins acțiuni eficiente pentru sporirea gradului de mecanizare a lucrărilor la minele de fier din bazinul Poiana Ruscăi.

● La **Întreprinderea mecanică Timișoara** s-au aliniat în anii actualului cincinal pe fluxurile tehnologice de producție 165 de noi mașini, instalații și utilaje executate prin autodontare, o bună parte din acestea înlocuind agregate similare din import. În acest fel au fost economisite fonduri în valoare de peste 57 milioane lei.

Pentru anul 1976, specialiștii de aici au elaborat un program de extindere a acțiunii de autodontare, care prevede, printre altele, realizarea în atelierele întreprinderii a unor utilaje de mecanicitate ridicată, destinate prelucrării mecanice a unor subsansamble, linii tehnologice de prelucrat carcase și roți de rulare pentru mașini de ridicat și transport uzinal și altele.

FORMELE EFICIENȚEI ACTIVITĂȚII ECONOMICE

ÎN ELABORAREA unui sistem de indicatori ai eficienței activității economice un rol important îl are precizarea formelor pe care le îmbracă acest concept. Opiniile cu privire la această problemă sînt foarte diferite și uneori contradictorii. Se întîlnesc frecvent cazuri în care se pune semnul egalității între formele eficienței activității economice și indicatorii de exprimare ai acesteia, fiind menționate ca forme sintetice de exprimare a eficienței muncii sociale, pe lângă productivitatea muncii și rata rentabilității, prețul de cost pe unitatea de produs, eficiența fondurilor de producție, a fondurilor fixe, valoarea producției ce revine la 1000 de lei fonduri fixe, cheltuieli de producție ce revin la 1000 lei producție marfă, eficiența investițiilor, venitul național ce revine la 1 leu investiții etc.¹⁾ Din această enumerare a „formelor” de exprimare a eficienței muncii sociale rezultă că, autorul respectiv pune pe același plan unii indicatori ai eficienței activității economice: productivitatea muncii, rentabilitatea etc. cu unele forme ale acesteia cum ar fi, de exemplu, eficiența investițiilor, care este exprimată de un cerc mult mai larg de indicatori. În aceste condiții pentru activitatea practică se impune o delimitare a lor în sensul că formele eficienței ar trebui să stabilească un anumit cadru organizatoric, un anumit domeniu, sector, verigă organizatorică etc., în care să se determine sistemul respectiv de indicatori.

Unele neajunsuri, în ceea ce privește abordarea formelor eficienței activității economice, prezintă și opiniile care leagă definirea acestui concept de un singur criteriu. Aceste opinii pun în evidență faptul că există o strînsă legătură între modalitățile de abordare a conceptului de eficiență a activității economice și formele ei de manifestare. Totodată, punctele de vedere exprimate în legătură cu formele eficienței activității economice sînt foarte diferite, așa după cum se întîlnește o diversitate foarte mare de opinii în legătură cu precizarea conceptului respectiv.

Din diversitatea opiniilor exprimate în legătură cu conceptul și formele eficienței activității economice prezintă un interes deosebit încercarea de a defini eficiența economică pe baza unui singur criteriu și anume — rentabilitatea. Acești autori susțin că de o „eficiență a producției industriale, spre exemplu, se poate vorbi doar în sens figurativ, așa cum se vorbește de o eficiență economică a transporturilor, comerțului etc., fondul problemei referindu-se la eficiența activității sectoarelor menționate, care se identifică cu eficiența folosirii fondurilor acestora, a totalului mijloacelor folosite de ele în procesul economic”²⁾. Chiar și autorii diferitelor lucrări pe această temă, care minimalizează problema formelor eficienței activității economice, atunci cînd încearcă o abordare multilaterală a conceptului respectiv consacră unele capitole și tratării unor forme ale eficienței activității economice ca: eficiența economică a investițiilor, eficiența economică în agricultură, eficiența economică a comerțului exterior, eficiența economică a cercetării științifice etc.

Așadar, aprofundarea problematicii eficienței activității economice ne obligă la o anumită sectorizare, care poate fi înfăptuită, după opinia noastră, prin luarea în considerare a formelor pe care le îmbracă acest concept. Fără îndoială că, din punct de vedere al naturii social-economice, conținutul eficienței activității economice, rămîne același în toate formele pe care le îmbracă. Schimbările pe care le comportă formele eficienței activității economice vizează latura cantitativă a acestui concept, modalitățile de exprimare a diversilor indicatori ai eficienței activității economice.

Un alt punct de vedere interesant este și acela după care eficiența economică este abordată în strînsă legătură cu creșterea economică, iar formele eficienței activității economice ar coincide cu factorii creșterii economice, clasificați în următoarele trei grupe: forță de muncă, fonduri fixe, obiectele muncii. După unii autori, „dacă admitem că efectele economice pot fi exprimate în forma lor cea mai sintetică prin contribuția lor la creșterea economică, atunci se impune și concluzia că factorii creșterii economice pot fi tratați și analizați ca forme principale de manifestare ale categoriei eficiență economică și că intensivitatea acțiunii acestor factori permite și aprecierea nivelului la care se realizează eficiența lor economică”³⁾. Constatăm, așadar, că formelor de manifestare ale eficienței activității economice li se atribuie o interpretare largă. Lipsște, deci, un criteriu științific de precizare a acestora, ceea ce poate da naștere la o înțelegere eronată a unor laturi ale eficienței activității economice. De aceea, considerăm că și în ceea ce privește formele eficienței activității economice ar trebui să existe unele criterii, în funcție de care ar putea fi precizat conținutul acestora și chiar de efectuat unele clasificări.

După opinia noastră, elementele raționale care permit apro-

fundarea diferitelor laturi ale formelor eficienței activității economice au fost formulate în cadrul dezbaterii de la Cluj-Napoca pe tema „Eficiența activității economice în socialism” din 1969, unde pornindu-se de la sublinierea unor deosebiri existente între eficiența producției și cea a reproducției s-a susținut că „atunci cînd vorbim de eficiența activității economice trebuie să avem în vedere din punct de vedere metodologic procesul de reproducție în unitatea lui. Desigur nu ne putem limita numai la aceasta; trebuie să avem în vedere și eficiența celorlalte compartimente: producția, schimbul în accepția generală, incluzînd și circulația mărfurilor pe plan intern și extern și terminînd cu faza consumului”⁴⁾. Așadar, punctul de plecare în abordarea formelor de eficiență a activității economice trebuie să-l constituie procesul reproducției în totalitatea sa și principalele momente ale acestuia: producție, repartitie, schimb și consum. Susținem deci că formele eficienței activității economice pot fi schițate pornind de la momentele reproducției și de la diferitele verigi organizatorice ale procesului de reproducție.

Prin precizarea formelor eficienței activității economice avem în vedere stabilirea unui cadru organizatoric necesar pentru înțelegerea laturilor cantitative ale acestuia, în principal a indicatorilor eficienței activității economice. În aceste condiții și formele eficienței economice prezintă un anumit grad de complexitate, ceea ce impune o anumită diferențiere a lor și chiar o anumită ierarhizare.

Acceptînd drept criteriu pentru aprofundarea formelor eficienței activității economice, procesul de reproducție și principalele momente și verigi organizatorice de înfăptuire a lor, putem stabili unele trepte sau grade ale acestor forme. Astfel, se desprinde, în primul rînd, categoria formelor fundamentale generale ale eficienței economice care au ca obiect procesul de reproducție în ansamblul său și principalele momente ale acestuia. Aceasta presupune că laturile cantitative ale eficienței activității economice se particularizează în funcție de momentele principale ale reproducției și de rezultatele de ansamblu ale acestui proces. În consecință și sistemul de indicatori ai eficienței activității economice va fi diferit de la o formă de eficiență a activității economice la alta. **Principalele forme fundamentale ale eficienței activității economice sînt:** eficiența economică a investițiilor, eficiența cercetării științifice, eficiența tehnică noi, eficiența producției, eficiența repartitiei, eficiența schimbului, eficiența consumului.

Formele fundamentale ale eficienței activității economice nu epuizează problematica acestor forme. Ele definesc un cadru general de mișcare a altor forme care pot fi denumite forme speciale ale eficienței activității economice. Acestea se formează și evoluează pe baza cadrului general definit de formele fundamentale ale eficienței activității economice. Formele speciale ale eficienței activității economice, după opinia noastră, corespund structurii pe ramuri și administrativ-teritoriale a complexului economic național. Formele speciale ale eficienței activității economice presupun un anumit cadru organizatoric pentru desfășurarea unor activități cărora trebuie să li se determine o anumită eficiență economică. Așadar, acceptînd existența formelor speciale ale eficienței activității economice, se impune și acceptarea unui anumit sistem de indicatori ai eficienței activității economice pentru fiecare din aceste forme.

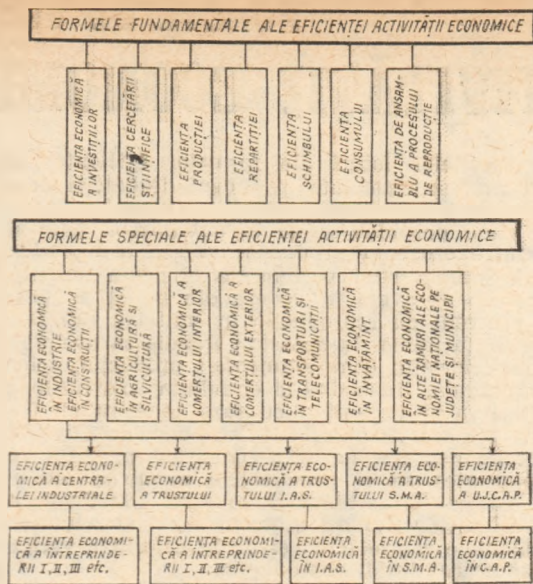
Sistemul de indicatori ai eficienței activității economice rămîne același pentru toate ramurile economiei naționale și pentru toate unitățile administrativ-teritoriale: județe, municipii etc. Diferențierea sistemului de indicatori ai eficienței activității economice în funcție de formele speciale ale acesteia permite luarea în considerare a particularităților diferitelor ramuri și zone ale țării în care se desfășoară procesul de reproducție și care se reflectă în laturile cantitative ale eficienței activității economice. **Din categoria formelor speciale ale eficienței activității economice menționăm:** eficiența economică în industrie, eficiența economică în construcții, eficiența economică în agricultură și silvicultură, eficiența economică a comerțului interior, eficiența economică a comerțului exterior, eficiența economică în transporturi și telecomunicații, eficiența economică a învățămîntului, eficiența economică în alte ramuri ale economiei naționale, eficiența economică în județe, municipii etc. Prin aceste forme speciale de

¹⁾ Contribuții la dezbaterile problemelor teoretice ale economiei socialiste, vol. 2, București, Editura Politică, 1971, pag. 460.

²⁾ Gh. Sînelovan, Eficiența economică, concept, procedee de determinare, căi de creștere, București, Editura Academiei 1974, p. 47.

³⁾ C. Iacobovici-Boldișor, Ridicarea eficienței economice, principiu fundamental al dezvoltării economiei noastre socialiste, în volunul Societatea socialistă multilateral dezvoltată, București, Editura științifică, 1972, pag. 330.

⁴⁾ Contribuții la dezbaterile problemelor teoretice ale economiei socialiste, București, Editura politică, 1969, pag. 747.

societatea cu desfășurarea activităților economice care trebuie să contribuie la ridicarea eficienței. Pe această bază pot fi experimentate metodele ce permit determinarea pe multiple planuri a efectelor și eforturilor ce intervin în cadrul activităților desfășurate în ramurile producției materiale. La nivelul ramurilor și al economiei naționale, determinările respective referitoare la efectele economice și sociale și la efortul uman, material și financiar al societății pot fi obținute printr-o îndrumare a acestora pe unități economice ale aceleiași ramuri sau unități administrativ-teritoriale. Așadar, din punct de vedere practic, teoretic și metodologic, formele de detaliu ale eficienței activității economice ocupă un loc deosebit de important în cadrul problematicii generale a eficienței activității economice.

Formele de detaliu ale eficienței activității economice avind ca punct de plecare verigile de bază ale activității productive, **cuprind**: eficiența economică a centrelor industriale, a întreprinderilor industriale, agricole, comerciale, eficiența economică a organizațiilor cooperatiste de producție și de consum, eficiența economică a trusturilor județene și a uniunilor cooperatiste județene din domeniul agriculturii, al cooperăției meșteșugărești și de consum etc. După opinia noastră, formele de detaliu ale eficienței activității economice **ar cuprinde** acele forme care permit gruparea la nivelul unei verigi organizatorice primare a sistemului de indicatori ai eficienței economice. Așadar, formele de detaliu ale eficienței activității economice redau un cadru în care se conturează un sistem încheiat de indicatori ai eficienței activității economice. Detalierea acestor forme nu ar putea merge mai departe la subunități ale întreprinderilor și organizațiilor economice, deoarece la nivelul acestor verigi nu este posibilă formarea unei imagini cuprinzătoare asupra indicatorilor de eficiență economică. În practică, latura cantitativă a eficienței activității economice se conturează în detaliu abia la nivelul întreprinderii unde apare finisat un produs oarecare sau serviciu, de o anumită calitate, pentru care s-au cheltuit mijloace materiale și financiare, oglindite în cheltuielile de producție, se poate determina productivitatea muncii etc.

Formele de manifestare ale eficienței activității economice desemnează, deci, **trei nivele sau verigi organizatorice ale economiei**, în cadrul cărora ar trebui analizată pe multiple planuri, sub raport cantitativ și calitativ eficiența activității economice în strânsă legătură cu procesul de reproducție. Schematic, formele de eficiență a activității economice și legăturile dintre aceste forme sînt redată în schema de mai sus.

Ierarhizarea formelor de eficiență a activității economice pe cele trei nivele are o mare însemnătate practică pentru stabilirea corelațiilor dintre indicatorii de eficiență. De asemenea, precizările referitoare la conținutul formelor de manifestare a eficienței activității economice permit o îmbinare strînsă a tratării problematicii eficienței în legătură atît cu procesul de reproducție, cît și cu structura organizatorică, pe ramuri și în profil teritorial a economiei naționale. În aceste condiții pot fi aprofundate mai bine sub raport teoretico-metodologic laturile cantitative ale conceptului de eficiență a activității economice. Totodată, se creează un cadru corespunzător pentru analiza concretă și utilizarea în procesul de conducere a indicatorilor de eficiență economică, deoarece formele de eficiență pun în evidență cadrul organizatoric al procesului de utilizare a potențialului uman și material de care dispune o unitate, o ramură, sau chiar întreaga economie națională, într-o etapă dată.

conf. univ. dr. Constantin BĂRBĂCIORU
Universitatea din Craiova

ÎN DEZBATERE:

Proiectul legii privind regimul tăierii animalelor RAȚIONALITATE ȘI EFICIENȚĂ CONCRETĂ

ÎN SCOPUL îmbunătățirii aprovizionării populației în următoarele luni, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a adoptat recent un program concret. În cadrul acestuia se prevede și dezvoltarea bazei materiale a creșterii producției de carne.

În vederea valorificării superioare a efectivelor de animale este oportună și justificată din punct de vedere economic instituirea unui regim de tăiere a animalelor, cu caracter de lege, care să asigure oerocirea și sporirea în continuare a efectivelor de animale. Totodată, proiectul legii reglementează în mod unitar regimul condițiilor de igienă și sanitar-veterinare la tăierea animalelor în abatoare și la domiciliul producătorilor. Această prevedere este foarte importantă intrucît se referă la toți producătorii individuali (în gospodăriile populației sînt tăiate peste 50% din numărul de animale destinate anual producției de carne).

Controlul sanitar-veterinar trebuie să excludă posibilitatea transmiterii oricăror boli de care ar putea suferi animalele supuse tăierii. Astfel de măsuri au fost luate dealtfel și în R.S. Cehoslovacă, R.P. Polonă unde sînt interzise prin lege tăierile de animale în afara controlului sanitar-veterinar. De asemenea, în Republica Federală Germania unele landuri au constituit pentru controlul sănătății animalelor și al salubrității cărnii o poliție sanitar-veterinară. În Franța și în alte țări vest-europene carnea de porc nu poate fi dată în consum, indiferent dacă este destinată consumului public sau familial, decît după ce a fost supusă examenului trichineloscopic (examen medical minim).

În vederea valorificării la maximum a potențialului zootehnic se prevede aprobarea anuală, prin decret prezidențial, a greutăților minime de tăiere, în funcție de specie, categorie, vîrsta și rasa animalului. Această pre-

vedere urmează să contribuie la obținerea unei cantități mai mari de carne de la fiecare animal, și deci de la același efectiv. Ca urmare, creșterii de animale pot obține venituri în plus, valorificîndu-le la greutatea cît mai mari. De exemplu, pentru un tauras tăiat la 280 kg producătorul poate obține pînă la 310 lei, în timp ce pentru unul de 410 kg poate obține pînă la 620 lei; la o creștere a greutății de 68%, venitul producătorilor se majorează cu 100%. Din suma încesată, dacă se scad cheltuielile făcute de producător pentru realizarea greutății suplimentare, rămîne un beneficiu net de circa 1800 lei.

Creșterea și livrarea animalelor pentru carne, cît puțin pînă la greutățile corporale stabilite, au pentru economia națională o importanță deosebită. Pentru 1976 aceasta este de fapt una din căile certe de sporire a producției de carne. Calculele noastre din tabelul alăturat confirmă această ipoteză. Aceasta va duce și la obținerea de venituri importante de către unitățile producătoare.

O sursă importantă pentru sporirea producției de carne o constituie valorificarea mieilor la greutatea de minim 30 kg în viu. Astfel, dacă s-ar prelua la această greutate

„PRODUȚIA NETĂ” — INDICATOR CARE EVIDENȚIAZĂ APORTUL PROPRIU AL UNITĂȚILOR ECONOMICE

INCEPÎND cu data de 1 aprilie 1973, la un număr de 64 întreprinderi republicane a fost introdusă experimentarea indicatorului „producția netă”, printre acestea numărîndu-se și Combinatul de prelucrare a lemnului Pitești. Pe baza rezultatelor obținute în anul 1973 s-a stabilit extinderea experimentării, de la 1 ianuarie 1974, a indicatorului „producția netă” la toate ministerele, centralele industriale și întreprinderile din industria republicană.

La combinatul nostru, începînd cu aceeași dată, s-a introdus sistemul controlului utilizării fondului de retribuție în raport cu gradul de realizare a producției nete cumulat de la începutul anului, în locul producției globale cumulat de la începutul trimestrului.

În scopul creșterii einteresării lucrătorilor în reducerea cheltuielilor materiale și implicit în creșterea producției nete, începînd cu anul 1975 s-a înlocuit indicatorul cantitativ „producția marfă”, care condiționează acordarea retribuției unor categorii de lucrători cu indicatorul producția netă. Avînd în vedere conținutul acestui indicator, prin care se exprimă valoarea nou creată în procesul muncii, considerăm utilă introducerea lui în cadrul indicatorilor de plan, pîndu-se astfel aprecia mai just aportul fiecărei întreprinderi la realizarea producției industriale și a venitului național.

Acum, după doi ani și jumătate de experimentare, se poate afirma că întreprinderea noastră a obținut rezultate bune, reușind să realizeze indicatorul lună de lună și o corelație justă între gradul de realizare a producției nete și cel al fondului de retribuție. În afara rezultatului obținut cu privire la indicatorul propriu-zis, considerăm realizare faptul că s-a reușit ca atât la nivelul compartimentelor tehnice și tehnico-economice, cit și la nivelul secțiilor de producție, unde se obține reducerea cheltuielilor materiale, să se înțeleagă importanța acestui indicator și factorii asupra cărora trebuie să se accentueze pentru a-l influența pozitiv.

Pînă la introducerea indicatorului „producția netă”, la multe întreprinderi se urmărea îndeosebi realizarea producției globale în orice condiții pentru că, în principal, în funcție de aceasta era apreciată și activitatea întreprinderii. Pentru aceasta de multe ori se evita consumul de semifabricate din producția proprie; acestea se livrau la alte întreprinderi, iar pentru consumul propriu se aduceau semifabricate din afară, cu toate că prețul de achiziție al acestora depășea prețul de cost al semifabricatelor din producție proprie. În prezent, se aduc semifabricate din afară întreprinderii numai în măsura în care nu se pot asigura integral din producție proprie.

La contractarea diverselor produse în ca-

drul valorii nenominalizate prin plan, nu se mai urmărește contractarea celor cu valori mari, obținute cu un consum mare de materii prime, ci se analizează în primul rînd din punct de vedere al producției nete. Dacă ponderea cheltuielilor materiale depășește media pe întreprindere, atunci se analizează posibilitatea reducerii consumului de materii prime sau înlocuirea unor materii prime și materiale scumpe cu altele mai ieftine, fără a diminua calitatea și funcționalitatea produsului.

Pentru creșterea beneficiului, ca parte importantă a producției nete, se urmărește îmbunătățirea calității producției și obținerea unui preț de producție mediu mai mare, la sortimentele ale căror prețuri sînt stabilite diferențiat în funcție de dimensiuni și clase de calitate. Spre exemplu, la placaje din lemn, prețul mediu de producție realizat în 1975 este cu 7,5% mai mare decît în 1974, la cherestea de rășinoase 6%, la cherestea de fag 6,9%, la plăci fibrolemnoase 3% etc.

Utilizarea rațională a capacităților de producție și realizarea unei producții suplimentare cu aceleași fonduri fixe duce la diminuarea ponderii amortizărilor, respectiv a cheltuielilor materiale și implicit la creșterea producției nete. Astfel, pe primele trei trimestre din 1975 s-a obținut o reducere relativă a cheltuielilor de amortizare de peste 900 mii lei.

O sinteză a rezultatelor obținute în perioada experimentării este redată în tabelul alăturat.

Realizarea principalilor indicatori economico-financiarî în perioada
I I 1975 - 30 IX 1975 Plan = 100

Indicatorul	1973	1974	1975 (trim. I-III)
Producția globală	101,2	100,3	101,0
Producția marfă	101,5	100,8	103,2
Producția netă	103,2	103,1	105,7
Beneficiu	102,9	114,6	110,1
Productivitatea muncii			
- funcție de prod. globală	101,2	100,2	101,4
- netă	103,1	103,2	106,0

Analizînd datele statistice din tabel, rezultă că, începînd cu anul 1973, an în care s-a introdus experimentarea indicatorului „producția netă”, principalii indicatori economico-financiarî au fost, în mod sistematic, îndepliniți și chiar depășiți, acest indicator constituînd pentru colectivul de muncă un stimulînd îndeosebi în reducerea cheltuielilor materiale. Astfel, în anul 1975, din depășirea de 5,7% a producției nete, 3% s-a realizat pe seama reducerii cheltuielilor și 2,7% pe seama depășirii valorii producției globale.

Metodologia de calcul a producției nete prevede ca o metodă de calcul, metoda de producție, adică pornind de la valoarea producției globale în preț de producție, să se scadă valoarea cheltuielilor materiale de producție. Pentru acest lucru Instrucțiunile metodologice nr. 26/1974 ale D.C.S., C.S.P. și M.F. prevăd întocmirea machetei model 1 și model 2 din care se însumează cheltuielile materiale înscrise în debitul conturilor 500, 510, 520, 530, 541, 730, 501, și care sînt înscrise în cap. 1 din macheta 1, din care se scad deșeurile, recuperările și cheltuielile care nu intră în prețul de cost al producției industriale, respectiv rîndurile 3 și 19 din macheta 2, obținîndu-se astfel cheltuielile materiale. După părerea noastră însumînd debitul conturilor 530 și 730, influențăm cheltuielile materiale și respectiv producția netă cu niște cheltuieli care privesc perioada următoare. De aceea, considerăm că trebuie scăzută din total, soldul acestor două conturi la sfîrșitul perioadei.

O altă situație specifică sectorului de prelucrare a lemnului este aceea că avem secții cu ciclul de fabricație sub 30 zile și a căror diferență de stoc de producție neterminată, conform Instrucțiunilor metodologice nr. 1 ale D.C.S., nu o putem include în producția globală. Totuși, și aceste secții, avînd un ciclu de fabricație de 10—20 zile, au niște cheltuieli efectuate cu producția neterminată a cărei valoare oscilează destul de mult cîte odată și dacă nu se ține seama de aceasta, sînt influențate, de la o perioadă la alta, cheltuielile materiale aferente producției globale și implicit producția netă.

Cu privire la planificarea și evidența cheltuielilor materiale și a producției nete pe secții în cadrul combinatului, avem greutăți din cauza circulației mari a semifabricatelor de la o secție la alta. De pildă, în prezent, semifabricatul se transmite de către secția producătoare, la preț de cost efectiv de secție, iar pentru secția consumatoare constituie în întregime cheltuielile materiale, deși la nivel de întreprindere el conține și elemente de muncă vie. În aceste condiții producția netă însumată de la secții nu mai corespunde cu totalul celei obținute pe combinat.

Pentru a avea totuși posibilitatea de a determina exact valoarea producției nete la unitatea noastră s-a stabilit ca secția producătoare să transmită semifabricatele cu costuri defalcate pe elemente primare pentru a fi înregistrate ca atare de secția consumatoare. Chiar și în această situație deviațiile mai mari în plus sau minus față de costurile planificate înregistrate la secția producătoare influențează rezultatele secției consumatoare de semifabricate fără ca acestea să aibă vreo contribuție. Pentru a evita și acest lucru ar fi necesară o derogare de la regulile de bază, în sensul ca transmiterea semifabricatelor de la o secție la alta să se facă la preț de cost planificat și nu la preț efectiv. În această situație toată influența pozitivă sau negativă ar greva numai secția care o produce.

ec. Virgil SAVASTRU

Combinatul de prelucrare
a lemnului — Pitești

Possibilități de sporire a producției
de carne x)

Specia (categoria)	Unitate de producție	Greutatea medie la tăiere (% pe cap de animal)	Plusul de carne	Venit suplimentar realizat de producători (total unitate t/viu)
		1975	1976	1976/1975 (total unitate t/viu)
Tineret bovin	C.A.P.	100,0	186	29658
	gosp. populației	100,0	112	18320
Porcine	C.A.P.	100,0	106	13800
	gosp. populației	100,0	109	5800
Ovine	C.A.P.	100,0	106	2555
	gosp. populației	100,0	105	526

x) În alternativa că în 1976 s-ar tăia același efectiv ca în 1975.

500 000 mici la fondul de stat de la gospodăriile populației, s-ar obține un spor de carne de 9 000 tone în viu, ceea ce ar aduce producătorilor venituri suplimentare de 300 lei pe miel, sau de 150 milioane lei pentru întreaga masă de producători.

Apreciînd prevederile legii sub aspectul sporirii șeptelului, a creșterii producției de carne și valorificării animalelor la greutatea ei mai economică, considerăm că sînt oportune unele precizări în proiectul legii privind regimul tăierii animalelor.

a) Înrucit Decretul 162/1973 reglementează în mod unitar pe economie structurile organizatorice și încadrarea acestora, se impune de la început precizarea noțiunii de „secție de tăiere” care

apare în mai multe articole ale proiectului supus dezbaterii publice. Aș propune ca astfel de unități de mică capacitate să fie denumite „centre” sau „puncte de tăiere”.

b) Propun ca art. 23 referitor la autorizarea persoanelor care urmează să efectueze tăierea animalelor în abatoare să fie completat și cu precizarea unității competente în atestarea calificării acestora. Sugerăm deci ca articolul 23 să fie redactat astfel: „Tăierea animalelor în abatoarele și secțiile de tăiere prevăzute în art. 18 se va efectua de persoane autorizate de către comitetele sau birourile executive ale consiliilor populare municipale, orașenești sau comunale, cu atestarea calificării de către întreprinderea județeană de industrializare a cărnii și cu avizul medicului de la dispensarul medical în raza căruia funcționează abatorul sau secția respectivă”.

Propun, totodată, ca după adoptarea acestei legi să se republice în tiraj de masă întreaga legislație referitoare la creșterea și ameliorarea animalelor, la tăierea și valorificarea animalelor și a producției animaliere.

ing. Octavian APOSTU
Centrala industrializării cărnii

COMERȚ EXTERIOR

STRATEGIA EXPORTURILOR ÎN ACTUALA CONJUNCTURĂ INTERNAȚIONALĂ

EXPORTURILE de confecții textile ale țării noastre, derulate în ultimii ani prin întreprinderea de comerț exterior „Confex”, au cunoscut o creștere continuă; luând ca bază de calcul anul 1965, creșterea volumului valoric al exporturilor noastre se prezintă astfel:

Elasticitatea mare a cererii față de preț la produsele textile, a făcut ca cererea de confecții să scadă față de perioada anterioară, populația înscriindu-și în bugetele de cheltuieli cu prioritate cele mai urgente și de neevitat (hrana, locuința, transportul etc.), ceea ce a determinat ca prețu-

de confecții deosebite și accesibile ca preț. Situația prezentată mai sus, la nivelul pieței Europei occidentale, se prezintă diferențiat de la o țară la alta.

Astfel, în Anglia se observă în ultimul timp schimbări importante, determinate de deteriorarea nivelului de trai, a situației economice mondiale și a crizei industriei textile. În domeniul cămășilor piața este dominată de exportatorii din Orientul Îndepărtat, aceștia intensificându-și în ultimul timp penetrația pe piața engleză. În sectorul de costume bărbați a crescut ponderea costumelor confecționate, în detrimentul costumelor de comandă (sector tradițional și puternic al pieței engleze). Această schimbare care ar părea favorabilă nouă, ca exportatori de confecții, este contracarată de ponderea mare a costumelor din materiale sintetice, contingentate la importul pe această piață.

Piața italiană a confecțiilor se caracterizează prin ponderea deosebit de mare pe care o dețin în vânzarea cu amănuntul magazinele mici și mijlocii, specializate numai pentru confecții. Acest mod de distribuție a determinat o politică de credite stimulative față de producătorii interni pentru a face față unor comenzi de serie mică și schimbărilor rapide ale modei. Marii exportatori pe această piață, de talia „Confex” s-au orientat în această situație către firmele care dispun de un puternic corp de salesmen-i și de relații întinse pe piață pentru a centraliza comenzile necesare unei producții de serie economică. Lungimea canalului de distribuție astfel creat exercită însă presiuni asupra nivelului prețului obținabil.

În R.F. Germania, piața caracteristică pentru confecții, deși economia a fost mai puțin afectată de conjunctura economică generală, comparativ cu celelalte țări capitaliste dezvoltate, s-au înregistrat totuși influențe ale recesiunii. Foarte pronunțată este tendința de scădere a prețurilor, mai ales la cămăși, datorită concurenței din Orientul Îndepărtat.

Am dat aceste câteva puncte de reper asupra situației conjuncturale pe piața confecțiilor pentru a explicita motivația în opțiunile strategiei de marketing.

Produsul

O PREOCUPARE deosebită trebuie să o constituie în perioada viitoare laturile ce vizează specificul produselor ce le comercializăm: moda de sezon, design, calitatea materialului, calitatea execuției etc. Subliniem, ca un element specific, că moda în confecții se extinde atât asupra construcției produsului finit cât și materiei prime folosite (desenul, coloritul, finisajul).

Participând la diferitele manifestații internaționale (tîrguri, expoziții, saloane de modă) creatorii Centralei de confecții se documentează atent asupra tendințelor modei impuse de marile case de modă și-și prezintă, totodată, propriile creații. Trebuie avut în vedere faptul că, deși tendințele modei se orientează spre îmbrăcăminte gen sport, practică, factorul estetic de confecții nu a dispărut. Chiar prin schimbarea concepției despre îmbrăcăminte, preocuparea pentru găsirea de linii ale modei cit mai avantajoase pentru purtăto-

	Anul						
	1965	1970	1971	1972	1973	1974	1975 *)
Creșterea valorică	100	256	284	332	359	368	392

*) previziuni la 15. 09. 1975.

Se constată din datele de mai sus o quadruplare a exporturilor noastre de confecții în ultimii 10 ani.

Creșterea continuă a exporturilor noastre de confecții și ponderea mare pe care acestea o ocupă în totalul exporturilor industriei ușoare se înscrie pe linia valorificării superioare a materiilor prime din această ramură — indicație dată de cel de-al XI-lea Congres al P.C.R. cu privire la orientarea exporturilor — confecțiile asigurând cel mai înalt grad de prelucrare a materiei prime în industria textilă. Chiar și în cadrul confecțiilor gradul de prelucrare al materiilor prime nu este uniform, astfel că unul din principalele criterii de orientare ale exportului de confecții în viitorul cincinal, îl constituie creșterea ponderii confecțiilor grele în totalul exportului de confecții.

Este de la sine înțeles că tendința de a exporta cu prioritate confecții cu un înalt grad de prelucrare trebuie să țină seama atât de structura cererii externe, de capacitățile de confecționare existente, care nu permit un grad de flexibilitate nelimitat (o capacitate de cămăși nu poate produce costume) cât și de structura sortimentului de țesături pusă la dispoziția noastră de centralele furnizoare.

În vederea sporirii continue a volumului exportului de confecții și a îmbunătățirii structurii sale, în limitele mai sus arătate, un rol deosebit revine activității de prospectare a pieței externe.

Tendințe conjuncturale pe piața confecțiilor

EVENIMENTELE care au intervenit în ultima perioadă pe piața mondială și-au pus amprenta și asupra industriei textile și respectiv asupra conjuncturii pieței confecțiilor.

Printre factori caracterizând actuala conjunctură a economiei țărilor capitaliste dezvoltate, ce au determinat și criza industriei textile, enumerăm: criza energetică care a declanșat recesiunea în majoritatea țărilor capitaliste; creșterea ritmului inflației în toate țările dezvoltate, ce a determinat luarea de măsuri de protecție a economiei, (reducerea importurilor pentru echilibrarea balanței de plăți etc.); creșterea prețurilor produselor alimentare, care a determinat încordarea extremă a bugetelor consumatorilor; fluctuația continuă a prețurilor materiilor prime, inclusiv textile.

rite la confecții să nu poată crește proporțional cu creșterea costurilor.

În afara factorilor generali, arătați mai sus, la sfîrșitul anului trecut au apărut factori specifici, depinzînd de caracterul sezonier al industriei confecțiilor. Fabricanții de confecții s-au angajat pentru produse de iarnă așteptînd un sezon normal. Toamna lungă și blîndă în majoritatea țărilor din Europa a determinat un sezon foarte slab.

Ca atitudine generală a cererii s-a remarcat pe tot parcursul anului 1974 și în

Din preocupările biroului de marketing al I. C. E. „Confex”

prima jumătate a acestui an, o prudență extremă a importatorilor manifestată prin comandarea de cantități de serie mică, încercînd astfel să reducă riscurile.

Pe grupe de articole de confecții situația pe piață se prezintă diferențiat, remarcîndu-se, spre exemplu, o reducere mai lentă a prețului la articolele la care manopera deține o pondere mai mare în totalul costurilor, deoarece valoarea lohnului a crescut în mod corespunzător.

În structura cererii, centrul de greutate se mută de la genul clasic spre articole de îmbrăcăminte gen sport. Cererea de costume pentru bărbați și femei scade, în locul acestora trecînd pantalonii tip „jeans”, din amestecuri ieftine de bumbac, precum și îmbrăcăminte gen sport. În aceeași măsură crește interesul pentru îmbrăcăminte de lucru. În general îmbrăcăminte pentru copii sau adulți este influențată de stilul sport. Astăzi nimeni nu mai vrea să poarte stofele grele, să fie „inghesuit” în haine. Chiar și pentru ocazii festive omul modern alege o îmbrăcăminte practică și comodă. Gustul tinerilor nu lasă nici o îndoială asupra acestui fapt. Pantalonii „farmer” și jachetele asortate acestora pot fi privite aproape ca o „uniformă” — proprie lor.

În ceea ce privește produsele noi, în momentul de față interesul cumpărătorilor mai poate fi trezit numai cu articole

ul confecției continuă. Confecția frumoasă, modernă, practică, înseamnă în același timp confecție de calitate.

În actuala conjunctură a pieței externe, mare atenție trebuie acordată în exportul de confecții, promptitudinii cu care se răspunde cererilor externe, înțelegând prin aceasta durata de timp necesară executării mărfii, de la primirea comenzii până la data livrării. Reducerea duratei dintre cele două termene este o bună garanție și pentru realizarea mărfurilor. Iar aici atenția principală trebuie acordată reducerii timpului necesar executării comenzilor de țesătură, pentru care sînt actualmente necesare cîteva luni. Deși aceste termene sînt uzuale în cadrul relațiilor de aprovizionare interne, ele nu corespund întotdeauna cererii partenerului extern și duc la numeroase modificări, uneori chiar la anulări de comenzi. Sînt cazuri cînd clienții, datorită schimbărilor survenite pe piața externă în perioada în care se execută comanda sa, solicită modificări de execuție ce ajungînd tardiv nu mai pot fi realizate. În astfel de cazuri clientul devine deosebit de exigent și încearcă anularea comenzii din diferite motive pe care nu le-ar fi invocată în condiții normale, ori nu deschide acreditivul sau garanția banțară cerută, ceea ce împiedică practic realizarea mărfii.

De multe ori, în practica noastră, orientarea exportului spre produse similare celor „tradiționale”, dar necontingentate contribuie alături de majorarea prețurilor cît și la sporirea volumului vânzărilor. Așa de exemplu, confecțiile de țesătură din bumbac fiind contingente în majoritatea țărilor, iar cererea de produse din articole tip „Denim” crescînd continuu, a fost creat un articol nou cu parametri tehnico-funcționali identici „Melacel”, 100% sintetic, necontingentat, care a înlocuit cu succes, acolo unde era necesar pe cele contingente. Același lucru s-a întîmplat și cu articolele pentru impermeabile sau cămăși — tercoturi cu bumbac în compoziție — înlocuite cu diverse tipuri de terocel 100% sintetic, superior chiar din punct de vedere funcțional, nemodificîndu-și dimensiunile după spălare.

Faptul că în domeniul exportului de confecții pregătirea colecțiilor și executarea mostrelor voiajelor de către persoane calificate din punct de vedere tehnic, dar și pe deplin eficiente asupra particularităților pieței unde se exportă confecțiile respective, este prima carte de vizită a noastră ca exportatori.

Canale de distribuție

DESIGUR că, în vederea reducerii termenelor de livrare a mărfii, important este nu numai timpul de producție ci și timpul de circulație, respectiv trebuie găsite canalele de distribuție cele mai operative.

Nu toate genurile de confecții (sacouri, cămăși, pantaloni, impermeabile etc.) urmează același circuit între exportator și cumpărătorul final. La diferite genuri de confecții și, de multe ori chiar în cadrul aceluiași gen de confecții, diferențiat după categoria de calitate și ponderea caracteristicilor de modă a produsului, lanțul de participanți la canalul distribuției diferă simțitor. În această situație, cheltuielile și riscurile comerciale fiind diferite, prețul obținabil de exportator este și el diferențiat. În acest sector al distribuției se află deci și o sursă importantă de majorare a prețului extern obținabil. Însă, schimbarea canalului printr-o eventuală apropiere de ultima verigă a lanțului distribuției reprezentat de detașiști și evitarea rețelelor intermediare presupune preluarea de noi atît a cheltuielilor su-

- O quadruplare a exporturilor în 10 ani.
- Principalele elemente care asigură competitivitatea produsului : adaptarea la moda de sezon, designul, calitatea materialului și a execuției.
- Colaborarea strînsă furnizor de materie primă, producător, exportator — cerință imperioasă în lansarea cu succes a noilor produse.
- Echilibrul rețelei de distribuție — o componentă de bază a strategiei de export.
- Promovarea — un concept complex, dar esențial.
- Oscilațiile frecvente ale conjuncturii, măsurate pe „cadranul” sistemului informațional de marketing.

portate pînă în prezent de intermediar cît și satisfacerea unor cerințe deosebite puse în special de marile magazine în legătură cu serviciile ce sînt furnizate odată cu marfa (participare la cheltuieli de reclamă-propagandă, politica de returnări de marfă etc.).

Lanțurile mari de magazine constituie o rețea mai greu de abordat în prezent și pentru faptul că : nu dispunem de personalul specializat pentru a da unele indicații tehnice deosebite ; comandă de obicei modele ce li se prezintă, iar dacă vînzarea nu a avut succes nu sînt dispuși să dea alte comenzi ; comandă mărfuri de serie mică, cu termene de livrare reduse, greu de realizat, iar în cazul nerespectării lor duce la anularea comenzii în mod automat ; nu asigură o continuitate în comenzi.

În același timp ponderea crescîndă a marilor magazine pe piață și importanțele majorări de prețuri ce se pot obține prin vînzarea directă impune examinarea de la caz la caz, a acestei variante de distribuție. În acest scop este necesară orientarea producției și spre serii mai mici, cu termene de livrare reduse, principalele obstacole ce fac azi greu de folosit marile magazine ca parteneri direcți de afaceri.

Pe linia promovării unor forme noi de distribuție, în centrul atenției noastre, în viitorul cîincinal, trebuie să stea orientarea politicii comerciale spre participarea pe cont propriu sau prin intermediul unor societăți mixte la distribuția directă pe piață a produselor. Aceasta constituie o etapă calitativ superioară, care implică o investiție din partea noastră, chiar dacă aceasta se manifestă prin livrarea de mărfuri în condiții speciale (credite mai lungi etc.).

Pentru realizarea acestui obiectiv vor trebui contactate firme străine de prestigiu, interesate în înființarea unor societăți mixte împreună cu noi. În studierea oportunității unor asemenea măsuri se vor aborda și aspecte legate de distribuția fizică a produselor pe piață ca : depozit propriu sau închiriat, săli de prezentare a produselor, contracte cu întreprinderi de transport specializate.

Participarea pe cont propriu la distribuirea produselor pe piața externă face cunoscută marca noastră de exportatori și în rîndul maselor largi de consumatori, ceea ce va avea ca efect impulsivitatea cererii de produse românești.

Prețul

SCOPUL imediat al vînzării mărfurilor este fără îndoială obținerea în schimbul mărfii a unui preț corespunzător. Toate acțiunile, arătate mai înainte, în legătură cu produsul și distribuția sa au ca scop final creșterea rentabilității vînzărilor. Dar prețul nu este prin el însuși numai un scop ci și un mijloc de realizare al scopului, de penetrare și mai ales de menținere și întărire a poziției pe piață.

Problema cea mai grea în legătură cu prețul este obținerea de informații asupra nivelului practicat de concurență. Studiile de specialitate nu dau decît indicații generale, uneori depășite, iar informațiile obținute de la parteneri sau direct de la

concurenți sînt în majoritate eronate. Nivelul prețului materiilor prime este o altă informație utilă pentru exportatorul de produse finite, în speță de confecții, prețul confecțiilor urmînd în genere aceeași tendință cu prețul la materiile prime.

O sursă utilă de informații asupra prețului, este prețul cu amănuntul practicat la produsele noastre sau produse similare, obținut din cataloagele marilor case de modă (mari magazine), din care aplicînd „cheia prețurilor”, rezultă un preț orientativ de ofertă. Prețul astfel calculat este poate cel mai real (mai ales cînd avem date exacte privitoare la marjele de beneficiu și cheltuieli minimale uzuale la diferitele nivele ale canalului de distribuție) și permite evitarea unor erori prin calcularea de prețuri de ofertă numai în baza unor indicatori interni de rentabilitate. În unele cazuri, folosind astfel de informații am putut obține prețuri mai mari decît cele rezultate dintr-un simplu calcul, dar și cazuri cînd am constatat că prețul rezultat în urma calculului era, dacă nu identic, foarte aproape de prețul cu amănuntul.

Pentru folosirea eficientă a acestei surse de informații este necesar să cunoaștem, în cazul vînzării către importatori sau fabricanți, la ce magazine vor desface aceștia mărfurile noastre. Este bine de știut aceasta atît pentru a ne orienta asupra prețurilor de vînzare obținabile cît și pentru crearea unui bun renume mărfurilor noastre.

Promovarea

PROMOVAREA exporturilor de confecții presupune, pe de o parte o activitate susținută în vederea unei permanențe documentări asupra a ceea ce apare nou pe piață în domeniul produsului, al distribuției, al prețului și chiar al promovării, iar pe de altă parte activitatea de prezentare prin toate mijloacele publicitare a produselor noastre, tuturor categoriilor de beneficiari.

În legătură cu această a doua latură aș dori să subliniez rezultatele deosebite pe care Centrala confecțiilor (prin centrul său de creație) împreună cu I.C.E. Confex le-au obținut la ultimele tîrguri și expoziții din țară și străinătate (TIBCO '75, Leipzig, Torino, Paris etc.) prezentînd modele de ultimă modă, ireproșabil executate, prezentate într-un cadru expozițional modern.

O deosebită atenție s-a acordat în ultimul timp expozițiilor cu caracter permanent deschise în S.U.A. la New York și Chicago. Expozițiile prezintă ultimele noutăți în materie de modă, orientate mai ales după gustul local.

Ca regulă în activitatea centralei noastre țesăturile noi, sînt lansate numai după ce ele au fost testate de creatorii de modă pentru a vedea cum se comportă în timpul confecționării (dacă își păstrează dimensiunile prin tratare hidrotermică) cît și după confecționare, dacă rezistă la purtare.

Pe linia valorificării cît mai depline a

Liviu HAGEA

I.C.E. „Confex”

(Continuare în pag. 167)

CONDUCERE ORGANIZARE

PROCESUL DE DEZVOLTARE A INFORMATICII ROMÂNEȘTI (III)

CONTINUAM în acest număr publicarea amplei dezbateri* organizată de Revista economică în colaborare cu Institutul Central pentru Conducere și Informatică (I.C.I.) asupra modului în care este transpus în viață programul național de introducere a informaticii în economie.

În prima parte s-a făcut o trecere în revistă a realizărilor obținute pe linia dezvoltării producției românești de tehnică de calcul, a dotării cu echipamente a centrelor de calcul, s-au făcut valoroase propuneri privind corelarea preocupărilor de proiectare de sisteme și elaborare de pachete de programe între centrele de calcul, au fost evidențiate elementele definitorii ale sistemului informatic național, dezbătându-se problematica specifică diferitelor stadii de integrare a sa.

Partea a doua a abordat probleme de organizare a rețelei cum sînt: conceptul de „dotare tip platformă industrială”, structurile ierarhizate de prelucrare a datelor cu dimensionarea co-

respunzătoare pe diferite etape a configurației, metodologia organizării unitare a bazelor de date și sistemelor de codificare, exploatarea calculatoarelor interconectate în rețea, orientarea utilizării calculatoarelor spre probleme complexe, cum sînt simularea deciziilor sau proiectarea automată a obiectivelor de construcții.

Ultima parte, pe care o prezentăm în continuare, aduce în discuție direcțiile de acțiune pentru creșterea eficienței sistemelor informatice, pentru îmbunătățirea exploatarei lor, în concordanță cu nevoile de informație ale întreprinderilor, argumentându-se pentru considerarea unor criterii de eficiență încă din faza proiectării sistemelor, a proiectării software-ului.

Discuțiile, la care au participat specialiști din centre de calcul teritoriale și departamentale, din oficii și centrele de calcul ale unor întreprinderi, au fost conduse de dr. ing. ION ROMĂNU, director general al I.C.I.

Constantin ROTARU

- Un punct de vedere al beneficiarului
- Noi cerințe față de terminale
- O nouă mentalitate vizavi de calculatoare

— Eu vorbesc de pe poziția beneficiarului prelucrării datelor, în întreprinderea noastră fiind instalat un terminal TL 15, prin care realizăm zilnic legătura cu centrul de calcul al I.C.I. Deși distanța dintre noi și centrul de calcul este de peste 8 km, totuși nu mă pot plînge de corectitudinea modului de transmitere și recepționare a informațiilor.

Se ridică totuși o problemă privind modul de utilizare a terminalului TL 15, și anume cea legată de capacitatea acestuia. Faptul că terminalul nu poate lucra independent de calculator pentru o serie de probleme, dintre care cea mai utilă ar fi validarea datelor de intrare pe calculator și convertirea acestora pe alt suport — ex. banda magnetică — îl consider suficient de important pentru a fi analizat și îmbunătățit.

De asemenea, trebuie menționat că utilizarea unor terminale tip TL 15 solicită existența unui calculator puternic, cu o capacitate a memoriei interne de peste 128 ko., pentru a se putea lucra în paralel și alte lucrări.

Un aspect, mai puțin abordat de anteriori, este acela al implementării lucrărilor, al pregătirii oamenilor, al schimbării mentalității față de elementul nou numit „calculator”, ca și al cerințelor acestuia asupra informației și modului ei de prezentare.

Din experiență, am constatat că de modul cum sînt colectate datele, precum și de corectitudinea acestora depinde succesul unei aplicații: toată atenția și toată dotarea trebuie să corespundă acestui scop, mai ales în condițiile existenței unui volum uriaș de date ce trebuie preluate de calculator într-un timp foarte scurt.

Un ajutor prețios în acest sens poate fi adus, așa după cum s-a mai menționat în luările de cuvînt anterioare, de existența unui echipament adecvat de colectare date, la care fiecare să-și poată corecta pe loc erorile. Sistemele cu vizualizare directă a datelor, cu posibilități de corectare pe loc — deși bune — consider că sînt încă scumpe.

PARTICIPANȚII LA MASA ROTUNDA

Ion Romănu — director general I.C.I.;
 Hereule Mănescu — director general. Centrul de organizare și cibernetică în construcții (C.O.C.C.);
 Iosif Săndulescu — director, Direcția tehnică de calcul a I.C.I.;
 Petre Vasilescu — director, Direcția corectare a I.C.I.;
 Nicolae Coslake — director, Centrul de calcul al D.C.S.;
 Ion Mihaescu — director, Centrul teritorial de calcul electronic al I.C.I. (C.T.C.E.) — Timișoara;
 Ion N. Zaharia — director, Centrul de calcul al Centralei Industriale Confecțiilor;
 Adrian Damachi — director, Centrul de calcul I.C.I.;
 Dumitru Dima — director tehnic, C.O.C.C.;
 Radu Zamfirescu — director tehnic, Centrul de calcul al D.C.S.;
 Nicolae Tutoș — director tehnic, C.O.C.C.;
 Adrian Davidovicu — șef laborator, I.C.I.;
 Marius Guran — șef laborator I.C.I.;
 Constantin Rotaru — șef oficiu calcul, Întreprinderea de pompe — București;
 Cornelia Rotaru — șef atelier programare, Centrul de calcul al Centralei Industriale Confecțiilor;
 Alexandru Ciocirlas — programator, C.T.C.E. — Timișoara;
 Florin Filip — cercetător, I.C.I.;
 Ion Dumitrascu — cercetător, I.C.I.;
 Dan Gruița — analist, C.T.C.E. — Cluj;
 Cornel Păranu — analist, C.T.C.E. — Cluj;
 Din partea „Revistei economice” la dezbateri a participat Ioan Georgescu.

Cornelia ROTARU

- Incărcarea calculatorului în trei schimburi — o condiție sine qua non
- 50 de aplicații din diferite subsisteme
- Rolul și locul esențial al sistemului de culegere a datelor în creșterea eficienței informaticii
- Prioritate metodelor și modelelor de optimizare

— Deși Centrul de Calcul al Industriei Confecțiilor are în dotare un calculator electronic de mai puțin de un an, totuși, încărcarea capacității acestuia a fost asigurată, de la început, la nivel de 3 schimburi, fiind în exploatare sau în curs de experimentare, un număr de circa 50 aplicații din subsistemele: financiar-contabil, aprovizionare, desfacere, planificare, lansarea și urmărirea producției.

Vorbind despre eficiența informaticii, consider că o problemă esențială o constituie operativitatea furnizării informațiilor beneficiarilor acestora, adică, asigu-

rarea unui timp minim de răspuns al sistemelor de prelucrare automată a datelor. Rezolvarea acestei cerințe depinde în mod deosebit de sistemul de culegere a datelor.

În condițiile creșterii complexității activității economice a întreprinderilor, ale diversificării cererii de informații a conducerii la diferite niveluri pentru fundamentarea deciziilor, suportul clasic de informații, cartela perforată devine necorespunzătoare. În acest sens consider că trebuie să se asigure dotarea cu echipamente de culegere a datelor care să permită atât producerea documentului citit, a suportului tehnic de informații (banda perforată, bandă sau disc magnetic) care să se prelucreze direct pe calculatorul electronic. De exemplu, în Întreprinderea de confecții și tricotaje București se utilizează pentru evidența stocurilor de materii prime și materiale, mașini de contabilizat Ascota KBL 071, cu ajutorul cărora se înregistrează în depozite tranzacțiile zilnice pe fișa de magazie și se produce concomitent banda perforată.

Trecînd peste unele dezavantaje cunoscute ale benzii de hirtie, acest sistem de culegere a datelor răspunde nevoii de furnizare în timp util a informațiilor privind situația zilnică a stocurilor.

Folosirea unor echipamente de culegere a datelor — direct — la locul de generare a informației economice, la întocmirea unor documente primare cu volum mare cum ar fi: comenzi de aprovizionare, anexe de contract, note de predare, facturi, consumuri specifice ș.a., în condițiile utilizării ca operatori, la aceste mașini, a personalului din serviciile funcționale care în prezent realizează manual lucrările respective, va contribui substanțial, prin raționalizarea circuitului informațional, la îmbunătățirea calității și reducerea virstei informațiilor, la creșterea eficienței informaticii.

Un alt aspect pe care trebuie să-l avem în vedere la proiectarea sistemelor de prelucrare automată a datelor este utilizarea într-o măsură mai mare a metodelor de optimizare, a modelelor matematice, folosindu-se astfel mult mai eficient posibilitățile oferite de calculatoarele din generația a III-a.

*) Vezi și Revista economică nr. 43 și 46/1975.

AI. CICORTAȘ

● Concentrarea eforturilor pe imbunătățirea pachetelor de programare ● Imbunătățirea relațiilor centre de departamente — centre teritoriale ● Orientarea configurațiilor sistemelor de calcul

— C.T.C.E. Timișoara fiind unul din primele centre teritoriale înființate, are beneficiari pentru care a epuizat sau este în curs de epuizare a aplicațiilor realizabile cu software-ul existent și configurația sistemului de care dispune. Din aceste motive, consider că este necesar să ne concentrăm eforturile în privința: **imbunătățirii software-ului de bază; realizarea unor pachete de programe pentru principalele aplicații; pregătirea utilizatorilor a privința utilizării pachetelor de programe.**

Institutul central pentru conducere și informatică poate să impulsioneze în continuare aceste activități, stabilind sarcini precise pe centre de calcul, care să permită realizarea lor rapidă. Am menționat acestea, întrucât în condițiile actuale se rosește un volum de ore de proiectare prin realizarea de aplicații singulare, iar pe de altă parte utilizarea aplicațiilor executate este restrinsă din cauza relațiilor, uneori deficitare, existente între centrele teritoriale de calcul și centrele de departamente.

Consider, de asemenea, că se impune o orientare corespunzătoare în privința configurațiilor la sistemele de calcul FELIX C-256, deoarece în configurațiile existente, acestea sînt departe de a fi utilizate eficient. În acest sens, menționez că este important ca pe lângă extinderea capacității memoriei interne de la 128 la 256 ko, să se asigure suficientă unități de schimburi și de legătură care să permită ridicarea gradului de utilizare a unității cen-

H. MĂNESCU

● Lipsa de promptitudine a serviciului, o „întîmplare” sistematică ● O legătură perfectă între acțiunile de automatizare a sistemului informațional și introducerea sistemelor informatice ● I.C.I. — un sprijin eficient

— Centrul de organizare și cibernetică în construcții a elaborat și implementat un sistem complex de conducere pentru ramura construcțiilor. Implementarea în parte multe unități a subsistemelor aplicative ne-a dus la prelucrarea unui mare volum de date, efectuată atât în centrul propriu cât și la centrele teritoriale de calcul. Sistemele de prelucrare automată înlocuind în unitățile respective prelucrările manuale, am fost obligați să asigurăm la termene fixe „ieșirile” necesare producerii proceselor de producție. În această acțiune am avut însă dificultăți datorită deficiențelor existente în întreținerea și repararea echipamentului de calcul. Lipsa de promptitudine în depănare este un pericol permanent, care poate compromite ideea utilizării calculatoarelor electronice în conducerea proceselor economice. Din acest motiv consider că este foarte important să se asigure întreținerii specializate pentru întreținere și depănare — I.I.R.U.C., piese de schimb și periferice de rezervă, chiar cu riscul sacrificării unor configurații de calcul, pentru a dispune de echipamente de rezervă, cu care să asigure depănarea imediată a defecțiunilor ce apar. Este bine ca reparația defecțiunilor să se poată

face în ateliere centralizate în mod organizat și eficient.

În altă ordine de idei, remarcăm faptul că noi am simțit sprijinul eficient al Institutului central pentru conducere și informatică atât în asigurarea condițiilor necesare elaborării sistemului de conducere pentru ramura construcțiilor — SICOP — cât și în asigurarea echipamentului de prelucrare prin dotarea unității noastre, ca și în întreaga rețea de centre de calcul teritoriale din țară.

Considerăm necesar ca în viitor această coordonare să devină mai intensă astfel ca, spre exemplu, I.C.I. să asigure legătura între acțiunile de raționalizarea sistemului informațional și introducerea sistemelor informatice, deoarece există pericolul ca raționalizarea concepute în varianta prelucrare manuală să frîneze introducerea prelucrării automate, care pretinde adoptarea altor principii decît cea manuală.

N. I. ZAHARIA

● Cele două componente ale eficienței: utilizarea capacităților de culegere și prelucrare a datelor și utilizarea informațiilor ● Cînd utilizăm pachetele de programe tip și cînd se cer realizate noi programe ● Modele complexe pentru conducerea producției și proceselor tehnologice prin colaborare cu I.C.I.

— Cred că eficiența economică a informaticii poate fi apreciată din două puncte de vedere:

a) Eficiența utilizării capacităților de producție, adică a echipamentelor de culegere date și de prelucrare.

b) Eficiența utilizării informațiilor obținute prin prelucrare.

Dacă ne referim la primul aspect, atunci putem lua în considerare echipamentele ca orice capacitate de producție și putem considera gradul de acoperire a capacității exprimate în timp sau în alte unități de măsură, aceasta fiind latura cantitativă a problemei.

Consider însă că este cel puțin tot atât de important să luăm în considerare și eficiența programelor sau a pachetelor de programe utilizate pentru a prelucra informațiile.

Un pachet de programe tipizat, elaborat în general pentru un anumit tip de lucrări, are avantajul că scurtează timpul de punere în funcțiune a sistemului de prelucrare a datelor, înlăturînd proiectarea pachetului de programe respectiv, dar în general conduce la timpii efectivi de prelucrare mai mari, adică la pierderi de capacitate de calcul. Din acest punct de vedere, **proiectantul de sisteme de prelucrare trebuie să aprecieze dacă e bine să utilizeze anumite pachete de programe tip sau dacă e necesar să proiecteze alte programe noi.**

De exemplu, pachetele care se referă la tehnologii de fabricație, nu pot fi utilizate peste tot aceleași, ci variază după specificul tehnologiei respective. În cazul nostru, pentru confecții, pachetele de programe de lansare, programare și urmărire a producției trebuie să țină seama de particularitățile acestei industrii. Dar odată elaborate aceste pachete vor putea fi folosite pentru întreaga industrie de confecții. Este adevărat că aceasta cere un timp mai mare de proiectare și de implementare, precum și cheltuieli suplimentare față de utilizarea unor pachete de programe elaborate pentru alte tipuri de industrii, dar ulterior cheltuielile pot fi recuperate

prin scurtarea timpului de prelucrare pe calculator față de pachetele deja elaborate.

Subliniez că am fost și sîntem ajutați foarte mult de I.C.I. atât din punct de vedere al dotării cu echipamente, cât și din punct de vedere al proiectării. În prezent colaborăm cu I.C.I. la elaborarea unor **modele matematice care să fie utilizate atât pentru calculul optim al variantelor de decizie în gestiune, cât și pentru optimizarea proceselor tehnologice.** Sistemele de restricții și ecuații ale modelelor variază în funcție de situația care se rezolvă, elaborarea unor modele fixe și rigide nepuțin asigură obținerea unor rezultate în timpul necesar decidentului. Utilizarea modelelor matematice în problemele economice și de producție, impune manipularea unui volum mare de date, fiind necesară o bază de date care să poată asigura automat datele pentru modelele matematice pe suport magnetic, fără altă intervenție umană.

O primă experiență reușită a fost subsistemul „SCOR” elaborat împreună cu I.C.I. care utilizează pachetul de programe OPALINE pentru programarea liniară și căruia datele îi sînt furnizate direct de către sistemul de calcul, din baza de date. Sperăm ca din colaborarea noastră cu I.C.I. pînă la sfîrșitul acestui an, vom obține și alte rezultate interesante.

Se discută mult despre eliminarea omului din circuitul informațional. Putem să presupunem că se pot face o serie de automatizări în ceea ce privește culegerea, transmiterea și prelucrarea datelor, dar nu se pot face asemenea automatizări în ceea ce privește decidentul. Acesta rămîne utilizatorul informației și cel care răspunde de decizia luată. Decidentul va folosi informațiile și va fi parte integrantă a sistemului de la care primește informații de intrare necesare deciziei și care va transmite către sistem ieșirile ca intrări în sistem, adică deciziile luate. Calculatorului i se pot atribui o serie limitată de decizii sau i se poate cere să asigure partea de dispozare, adică de realizare a deciziei, conform informațiilor pe care le are în banca de date. Numai privind problema din acest unghi putem să obținem rezultatele scontate și să atragem pe conducătorii întreprinderilor de partea noastră, altfel îi îndepărtăm, deoarece nu vor putea avea controlul asupra deciziilor luate de calculator.

Apare însă într-adevăr necesar să se ia măsuri pentru a introduce cît mai rapid în informatica românească echipamentele cu înregistrare directă pe suport magnetic și cu producere de documente în același timp, care va permite o economie de personal.

Numai echipamentul de tip display nu este suficient, deoarece anumite operații de gestiune necesită obligatoriu și documentul, care trebuie să rămînă ca act justificativ pentru control.

În ceea ce privește eficiența utilizării informațiilor prelucrate, cel de al doilea aspect asupra căruia vreau să mă opresc, cred că trebuie luat în considerație efectul economic al deciziilor la toate nivelurile, care se iau pe baza acestor informații. Cu cît nivelul de decizie e mai înalt, cu atât efectul economic poate fi mai mare. Dar pentru a obține nivelul de agregare al informațiilor corespunzător nivelului de decizie, timpul de prelucrare va fi cu atât mai mare cu cît nivelul e mai mare. Eficiența rezultă deci și din micșorarea timpului de prelucrare, așa cum am arătat mai înainte. Actualmente nu avem încă o metodologie pentru calculul eficienței economice sub aspectele arătate și cred că ar fi bine ca această metodologie să fie elaborată cît mai curînd, fiind utilă, mai ales pentru a

da un răspuns pertinent la întrebări asupra eficienței, ce se pun în mod curent de către utilizatorii de sisteme.

În încheiere vreau să-mi exprim satisfacția față de eficiența informaticii românești, care a început să depășească stadiul de pionierat și care începe să devină o activitate de sine stătătoare cu reguli și legi bine stabilite. Sint convins că I.C.I. va coordona și mai departe activitatea de informatică, astfel încât să se obțină eficiența maximă. Unele rezultate deja obținute confirmă acest lucru.

C. ȚĂRANU

● Cum desprindem eficiența sistemului informatic din cea generală a întreprinderii ● O metodologie de calcul elaborată de I.C.I.

— Personal mă ocup de problema decupării eficienței sistemului informatic din cadrul problemei eficienței generale a întreprinderii. Ar fi, cred, foarte util dacă „Revista economică” ar iniția în paginile sale o discuție separată pe tema „Eficiența economică în informatică”. În legătură cu această problemă vreau să-arăt că Institutul central de conducere și informatică a elaborat deja o metodologie de calcul a principalilor indicatori ai acesteia și a stabilit un sistem de norme de eficiență, care în prezent sint în curs de experimentare.

Problema este foarte complexă și pentru o rezolvare satisfăcătoare va fi necesară atacarea ei de pe poziții inter și multidisciplinare.

S-a vorbit mult despre eficiența utilizării tehnicii de calcul. Părerea mea este că aceasta se integrează în problematica proiectării sistemelor informatice, în speță ea trebuie să constituie o preocupare încă din faza întocmirii studiului-cadru. Pentru Combinatul minier Cluj-Napoca — unul din principalii noștri beneficiari — s-a întocmit un astfel de studiu, fapt care a permis o privire de ansamblu asupra problemelor pe care trebuie să le rezolve un sistem informatic pentru conducere, studiu ce poate fi consultat de informaticienii de la alte centre de calcul din țară.

I. ROMANU

● Dezvoltarea informaticii românești o componentă de bază a revoluției tehnico-științifice în cincinalul 1976—1980 ● O direcție prioritară : elaborarea de noi pachete de programe aplicative și noi limbaje de programare specializate ● Eforturi susținute pentru punerea în valoare a tehnicii de calcul ● Utilizarea mai intensă a Bibliotecii Naționale de programe ● Realizarea unui cadru unic al Sistemului Național Informațional pentru Conducere în slujba conducerii economice și sociale a țării

— Să încheiem această dezbatere interesantă având cu toții speranța că informatica românească va cunoaște, în continuare o dezvoltare ascendentă, se va manifesta ca un factor indispensabil unei economii moderne și va deveni în ansamblul ei o adevărată forță națională. Dezvoltarea informaticii românești este o componentă de bază a revoluției tehnico-științifice ce caracterizează cincinalul 1976—1980. Fără îndoială, problemele care le avem de rezolvat în perioada care urmează se amplifică și devin mai complexe atît pe linia fabricării mijloacelor de calcul electronic, cît și a utilizării lor, ca o consecință inerentă a evoluției rapide din acest domeniu și problemelor de conducere eficientă a unei economii naționale în puternică dezvoltare.

Nu intenționez ca, în concluzii, să mai reiau ceea ce am spus în deschiderea acestor dezbateri, dar aș dori să mă refer în mod special la o problemă pe care o consider de o deosebită importanță, problemă amintită de unii dintre vorbitori. Nimeni dintre noi nu se îndoiește de evoluțiile viitoare spectaculoase în domeniul tehnologiei de fabricație ale calculatoarelor electronice din generațiile 3 și jumătate și 4 ; dar o problemă majoră este utilizarea lor eficientă, ceea ce presupune existența unor

programe aplicative în sortimentul și de performanțe corespunzătoare. Pentru aprecierea efortului pe care îl presupune elaborarea programelor necesare unei utilizări corespunzătoare a calculatoarelor electronice moderne voi menționa un aspect semnificativ : dacă în jurul anului 1970, din costul unui sistem de prelucrare cu calculator a datelor circa 75% reprezenta costul echipamentelor și 25% costul programelor, prognozele efectuate recent în alte țări, cît și în țara noastră, arată, ca fiind foarte probabil, că în jurul anului 1980 costul programelor să reprezinte 75—80% din costul total al sistemelor de prelucrare cu calculator a datelor.

Este de datoria noastră, a aceluia care lucrăm în acest domeniu, și în primul rînd a Institutului central pentru conducere și informatică, ca institut de specialitate, să depunem eforturi pentru întocmirea pachetelor de programe aplicative — diverse, eficiente, ușor adaptabile diverselor aplicații — precum și a noilor „tehnologii” de elaborare industrială automată, asistată de calculator, a programelor. Vor trebui perfecționate și programele de bază (sistemele de operare) ale calculatoarelor, vor trebui să se elaboreze noi limbaje de programare evolute, specializate.

Sarcina noastră, a tuturor, este să depunem toate eforturile pentru a pune în valoare tehnica de calcul care există în prezent în țara noastră și care se va fabrica în viitor. Trebuie să ne coordonăm eforturile, să eliminăm paralelismele, să utilizăm intens Biblioteca națională de programe — acest fond comun de programe ce constituie un bun național de o deosebită valoare. Este necesar să ne înscriem cu toții într-un cadru unic, bine conceput, încît tehnica de calcul românească să fie, pușă nemijlocit în slujba conducerii economice și sociale a țării, să ajute factorii de decizie în adoptarea celor mai judicioase decizii, cu costuri cît mai mici și într-un timp cît mai scurt.

Dezbatere consemnată de
Ioan Georgescu

STRATEGIA EXPORTULUI

(Urmare din pag. 13)

condițiilor noi create prin acordarea clauzei națiunii celei mai favorizate în relațiile cu S.U.A. se numără : specializarea unor creatori de modele pentru produse ce se adresează pieței americane, numeroase oferte făcute marilor importatori nord-americani, discuțiile purtate cu reprezentanții firmelor care ne-au vizitat, precum și un program de contacte și tratative pentru încheierea de noi afaceri cu importatori sau producători — importatori americani. Rezultatele favorabile obținute confirmă avantajele unei activități susținute în domeniul promoțional și pledează pentru organizarea judicioasă în continuare a acestui gen de activitate.

Sistemul informațional de marketing și sinergia reacției

PENTRU a face față cerințelor existente azi pe piața internațională este nevoie să fim mereu la curent cu tot ce apare nou

în domeniul nostru de activitate, ceea ce face absolut necesară organizarea unui sistem informațional eficient, care să furnizeze informații pertinente.

Activitatea de cercetare și prospectare a pieței externe, de urmărire permanentă a pulsului pieței, am conceput-o a fi organizată pe relații, nu merceologic, deoarece problemele cele mai importante le ridică pentru noi piața. Urmărim, de asemenea, în permanență evoluția relațiilor întreprinderii noastre cu fiecare firmă în parte. Un fișier al firmelor cu care lucrează întreprinderea, a celor cu care a lucrat precum și a celor cu care încearcă să lucreze ne dă imaginea asupra politicii comerciale a întreprinderilor precum și a strategiei pentru viitor.

O altă sarcină ce trebuie realizată de sistemul informațional de marketing, o prezintă legătura permanentă dintre serviciile operative și cele funcționale (marketing, plan, finanțe-contabilitate, transporturi etc.), precum și dintre acestea și conducerea întreprinderii, organizarea unor evidențe pe cît posibil corelate, avînd la bază o concepție unitară, integrantă, despre mijloacele și metodele de îndeplinire a sarcinilor de plan.

Pentru urmărirea evoluției indicatorilor de rentabilitate, biroul de marketing ține o evidență pe baza referatelor de vânzare

și a contractelor încheiate. Deosebit de semnificativă este, spre exemplu, compararea indicatorilor rezultați în urma contractării cu cei efectiv realizați. O atenție deosebită se acordă și evoluției prețului extern (obținut și obținabil), urmărit sintetic și detaliat pe grupe de articole de confecție și țesătură, iar în cadrul acestora pe piețe.

Evidența prețului dacă este ținută decadal permite evidențierea tendințelor în dinamică ale volumului fizic și valoric al produsului „X” exportat pe piața „Y”, și per total unele concluzii operative privind strategia și tactica ce se vor aplica în etapa următoare, prețului obținut fiind una din cele mai bune surse de informații previzionale.

Aceasta este, pe scurt, ideea în care am încercat noi să organizăm activitatea biroului de marketing din întreprindere. Credem că numai organizînd un sistem informațional operativ, biroul de marketing își poate aduce un aport real în creșterea calității deciziilor în conducerea activității de comerț exterior, la prognoza producției de export, în promptitudinea reacțiilor la diferitele evenimente de pe piață și bineînțeles o politică diferențiată de investiții, de folosire a capacităților de producție existente.

În ajutorul participanților la învățămîntul politico-ideologic de partid

Seminarul:

**Probleme ale politicii
economice interne
și internaționale
a partidului
și statului nostru**
Consultatie
la tema a III-a

**Asigurarea unei rate înalte a acumulării. Documentele
Congresului al XI-lea al P.C.R. privind asigurarea
unei corelații optime între fondul național de dezvoltare
economică și socială și fondul de consum. Politica
partidului de perfecționare a repartitiei în țara noastră**

EDIFICAREA în perspectiva următorului sfert de secol a unei economii puternice, la nivelul exigențelor socialismului multilateral dezvoltat și înaintării spre comunism este nemijlocit și în gradul cel mai înalt legată de modul în care se repartizează și utilizează venitul național. Coordonatele esențiale ale acestei repartizări sînt subordonate

de partidul și statul nostru necesității accelerării progresului economico-social al țării și ridicării nivelului de trai. „Politica partidului de repartizare a venitului național pentru fondul de consum și fondul de dezvoltare — se subliniază în Programul Partidului Comunist Român — va avea ca obiectiv general atît creșterea și modernizarea

continuă a forțelor de producție, înflorirea științei și tehnicii, crearea unei baze tehnico-științifice a societății, în pas cu evoluția civilizației mondiale, cit și satisfacerea într-o măsură sporită a nevoilor materiale și spirituale în continuă creștere și diversificare ale maselor largi populare“.

**1. Politica P. C. R. privind asigurarea unui raport
corespunzător între fondul de dezvoltare și fondul
de consum, în vederea creșterii în ritm înalt a întregii
economii și, în același timp, a nivelului de trai**

ESTE astăzi unanim recunoscut locul de primă însemnătate pe care îl ocupă în strategia dezvoltării oricărei țări, repartizarea venitului național pentru dezvoltare și consum. Și este firesc să fie așa, întrucît de deciziile adoptate în această problemă notdala depinde într-o măsură hotărîtoare progresul economic și social al unui popor, armonizarea intereselor prezente cu cele de perspectivă ale societății.

Act de înaltă responsabilitate politică, opțiunea privind raportul dintre fondul de dezvoltare și fondul de consum, asigură unitatea și interacțiunea dialectică dintre scopul nemijlocit al producției și căile pentru realizarea lui: prin formarea și utilizarea fondului de consum se realizează scopul nemijlocit al producției socialiste, iar prin formarea și utilizarea fondului național de dezvoltare, se asigură mijloacele necesare înfăptuirii acestui scop.

(Intrucît analiza și înțelegerea multiplor fațete ale corelației care se stabilește în timp între cele două componente ale venitului național presupune o bună cunoaștere a conceptelor cu care se operează în acest domeniu, este indicat ca propagandistii să insiste încă de la începutul dezbaterii asupra lămuririi conținutului fondului de consum și al celui de fond de dezvoltare. Acest lucru se impune cu atît mai mult cu cît formarea acestor două fonduri este rezultatul unui complex proces de distribuție și redistribuire a venitului național, în urma căruia, veniturile statului, ale organizațiilor cooperatiste și populației capătă destinația finală pentru consum sau pentru dezvoltare).

**a) Criteriile care stau
la baza corelației
optime între fondul
de dezvoltare
și fondul de consum**

Intrucît atît fondul de dezvoltare cît și fondul de consum își au sursa de formare în venitul național, la un volum dat al acestuia, mișcarea mărimii absolute a unui fond determină schimbarea mărimii în sens contrar al celui alt. Acest fapt explică intensa preocupare de ordin practic și teoretic pentru găsirea modalităților și soluțiilor de armonizare a tuturor componentelor de interese materiale care se manifestă în legătură cu repartizarea venitului național, pentru stabilirea unor limite, a unui raport optim între fondul de dezvoltare și fondul de consum, raport de care depinde în mod hotărîtor atît gradul și proporțiile reproducției lărgite, cît și cel de satisfacere a nevoilor membrilor societății.

Proporția dintre fondul de dezvoltare și fondul de consum are un caracter dinamic, fiind stabilită în mod conștient de către societate în cadrul unor limite determinate de nivelul dezvoltării forțelor de producție, de nivelul productivității muncii și de

posibilitățile și necesitățile reale din fiecare etapă a construcției socialiste. **Limita superioară a cotei fondului de dezvoltare în venitul național trebuie să asigure un consum pe locuitor în perioada următoare mai mare sau cel puțin egal cu cel din perioada de bază, iar limita inferioară a acestei cote trebuie să permită realizarea unei reproducții lărgite de o amploare care să permită obținerea în perioada următoare a unui venit național pe locuitor, mai mare sau cel puțin egal cu cel din perioada de bază.** Depășirea acestor limite afectează fie nivelul de trai al populației, fie dezvoltarea viitoare a economiei naționale. Între aceste limite, desigur, cota fondului de dezvoltare poate oscila, esențial în procesul decizional rămînînd alegerea și adaptarea acelei cote care să permită optimizarea corelației dintre acumulare și consum.

Avîndu-se în vedere scopul nemijlocit al producției socialiste, **drept criteriu de optimizare a corelației dintre fondul de dezvoltare și cel de consum, poate fi considerat asigurarea unui fond de consum cît mai mare posibil în condițiile economice date.** Acest criteriu poate fi conceput fie ca maximizare a fondului de consum din ultimul an al perioadei alese, fie a celui însumat pe întreaga perioadă. Majoritatea punctelor de vedere exprimate în literatura economică de specialitate converg spre adoptarea soluției maximizării fondului de consum însumat pe întreaga perioadă aleasă.

În mod obiectiv, **perioada de optimizare se circumscrie și ea în limite relativ largi, fiind condiționată de factori tehnici, economici și social-politici**, printre care amintim: structura economiei și gradul ei de adaptabilitate la schimbarea utilizării finale a venitului național; ciclul de reproducție, la un nivel superior a bazei tehnico-materiale a economiei; durata capacității de muncă a unei generații; ritmul de creștere a populației; reducerea și eliminarea decalajelor față de țările dezvoltate; încadrarea avantajoasă în circuitul mondial de valori materiale și spirituale.

Cu titlu de exemplu menționăm că structura economică existentă la un moment dat condiționează mărimea cotei fondului de dezvoltare, întrucît o economie în care predomină ramurile producătoare de bunuri de consum nu este în măsură să facă față unei creșteri bruște a ratei acumulării, deoarece structura materială a produsului final este de așa natură încît mijloacele de producție suplimentare — mașini, utilaje, materii prime — care ar putea fi acumulate sînt insuficiente. Treptat, pe măsura dezvoltării și creării de noi ramuri economice, în special producătoare de mijloace de producție, are loc o adaptare a structurii economiei naționale care să permită o rată a acumulării mai înaltă. (Economistul polonez S. Polaczec considera că adaptarea structurii economiei pentru ridicarea ratei acumulării de la 1%, la 5% necesită o perioadă de 11 ani, de la 5% la 10% — 5 ani, de la 10% la 15% — 3 ani, de la 20% la 25% — 2 ani). Și încă un exemplu privind dependența ratei acumulării de ritmul de creștere a populației: mărimea ratei acumulării trebuie să se situeze, în mod obiectiv, la un astfel de nivel, încît, în condițiile unei anumite eficiențe, să asigure o anumită sporire a venitului național pe locuitor, întrucît altfel s-ar produce o stagnare economică și o deteriorare a condițiilor de trai ale populației. (Statisticianul francez Alfred Sauvy, analizînd această dependență arată că la o eficiență de 25% a acumulării — o acumulare

de 100 unități monetare aduce un spor de venit național de 25 unități monetare : pentru ca venitul național pe locuitor să nu se reducă este necesară o rată a acumulării minimă de 8% dacă populația crește cu 2% anual, de 12% dacă aceasta crește cu 3% și de 16% dacă ea crește cu 4% anual ; pentru a se asigura o creștere anuală a venitului național pe locuitor de 3%, rata acumulării trebuie să fie de 16% la o creștere anuală a populației de 1%, de 20% dacă aceasta crește cu 2% și de 24% dacă populația crește cu 3% anual).

În fine, nu putem să nu menționăm că o influență majoră asupra ratei acumulării o exercită nivelul de dezvoltare economică a unei țări ; este evident că țările cu un nivel mai scăzut de dezvoltare economică, pentru a putea lichida rămânerea în urmă, trebuie să opteze pentru o rată înaltă a acumulării.

b) Necesitatea obiectivă și efectele economico-sociale ale asigurării unei rate înalte a fondului de dezvoltare în etapa pe care o parcurge țara noastră

Pornind de la analiza științifică, marxist-leninistă a condițiilor concrete ale țării noastre, de la faptul că acumularea reprezintă, așa cum o caracteriza Fr. Engels, „funcția cea mai progresistă a societății”, partidul nostru — care și-a asumat misiunea istorică de a plasa România pe drumul larg al progresului și civilizației — a fundamentat și aplicat cu consecvență în practică o politică de asigurare a unei rate înalte a acumulării, ca unica posibilitate, atât pentru potențarea dezvoltării forțelor

de producție, cât și pentru îmbunătățirea continuă a nivelului de trai al populației.

Necesitatea unei rate înalte a acumulării se impune cu atât mai mult cu cât, după cum se știe, datorită nivelului de dezvoltare extrem de scăzut al forțelor de producție moștenit de la regimul burghez-moșieresc, (în anul 1938 — an de vîrf al perioadei antebelice — venitul național pe un locuitor realizat în România se ridica la 80—90 dolari, producția industrială pe un locuitor reprezenta circa 42% din media pe plan mondial, eram nevoiți să exportăm 8 tone de produse pentru a putea obține valuta necesară pentru a importa o tonă, iar în agricultură valoarea inventarului agricol calculat pe un hectar era de 15 ori mai mic decît în Germania, și de 42 de ori mai mic decît în Elveția), cu toate progresele realizate pe planul ridicării potențialului productiv al țării, al dezvoltării și modernizării economiei naționale, țara noastră mai are încă de recuperat față de țările dezvoltate din punct de vedere economic un decalaj însemnat. Comparativ cu stazele avansate economic acest decalaj se estimează a fi în prezent de 2—3 ori mai mic în ce privește venitul național, productivitatea muncii și producția principalelor produse industriale, calculate pe un locuitor ; Dincolo însă de această referire la realitățile specifice țării noastre, la marile obiective ce se cer îndeplinite în perioada următoare, trebuie subliniat că orientarea spre alocarea unei părți însemnate din venitul național pentru acumulare se circumscrie în tendințele generale, proprii epocii pe care o trăim ; ea este impusă de revoluția tehnico-științifică. Rapiditatea cu care se produc perfecționările tehnice, avalanșa descoperirilor științifice imprimă o accelerare a procesului de înlocuire și de modernizare a mijloacelor de muncă și a procedeelelor tehnice, ceea ce implică o sporire a cheltuielilor materiale și bănești pentru realizarea acestora.

Presiunea pe care o exercită revoluția tehnico-științifică pentru o rată înaltă a acumulării se face simțită și în țările dezvoltate, care, pentru a putea ține pasul cu ritmul progresului tehnic, finanțează ample programe de investiții. După datele publicate de O.N.U. într-o serie de țări capitaliste dezvoltate, ponderea capitalului fix față de produsul intern brut este ridicată : Japonia 37%, Franța și R. F. Germania 26%, Austria 32%, Norvegia 30%, Elveția 29%. În condițiile în care înseși țările dezvoltate fac eforturi pentru îndeplinirea reproducției lărgite și asimilarea progresului tehnic, apropierea față de nivelurile de dezvoltare economică atins de aceste țări nu poate fi concepută fără o rată înaltă a acumulării.

În etapa actuală pe care o parcurge țara noastră, alocarea unei părți însemnate din venitul național pentru fondul de dezvoltare este determinată de necesitatea creării unor premise materiale reale pentru :

- dezvoltarea în ritm susținut a forțelor de producție, continuarea fermă a procesului de industrializare, ca bază și promotor modernizării intense a structurilor economiei naționale ;
 - intensificarea valorificării superioare a resurselor naturale ale țării, atragerea în circuitul productiv a noi resurse ;
 - accentuarea procesului de introducere în producția materială, în toate ramurile economiei naționale, a progresului tehnic, a cuceririlor revoluției tehnico-științifice ;
 - creșterea gradului de ocupare completă și eficientă a forței de muncă ;
 - dezvoltarea armonioasă a forțelor de producție pe teritoriul țării ;
 - creșterea rapidă a avuției naționale, a venitului național și, pe această bază, îmbunătățirea continuă a nivelului de trai.
- Îndeplinirea acestor obiective — care constituie în același timp

atît factori care generează o rată înaltă a acumulării cît și un tempo rapid în dezvoltarea economiei — vizează, în ultimă instanță, reducerea și apoi lichidarea, într-o perioadă istorică pe cît posibil mai scurtă, a decalajelor față de țările dezvoltate, crearea unei economii și asigurarea unui standard de viață la nivelul exigențelor socialismului multilateral dezvoltat, al posibilităților oferite de revoluția tehnico-științifică.

Asigurarea unei rate înalte a acumulării este nu numai necesară, dar și posibil de realizat. Drept rezultat al politicii științifice a partidului și statului nostru, economia românească a realizat în toți anii construcției socialiste și, cu deosebire, în ultimul deceniu, un ritm de creștere care o plasează în rîndul țărilor lumii care au înregistrat cel mai înalt dinamism economic : venitul național pe un locuitor din anul 1974 a fost de peste 2 ori mai mare ca în 1965 și de 7,2 ori mai mare ca în 1950. Odată cu sporirea venitului național a devenit realmente posibilă repartizarea unei părți mai mari din venitul național pentru dezvoltare, concomitent cu sporirea absolută a fondului de consum.

Partea din venitul național destinată dezvoltării, constituie sursa principală a reproducției lărgite, dar nu singura. Alături de aceasta o contribuție însemnată la sporirea potențialului economic al țării o are fondul de amortizare. Posibilitatea ca amortizarea să fie utilizată parțial și pentru reproducția lărgită, este determinată de faptul că : a) fondurile fixe sînt folosite în decursul mai multor cicluri de producție, iar fondul de amortizare se constituie continuu, pe măsura uzării acestora, și se utilizează pentru înlocuirea lor abia după expirarea duratei normate de funcționare : în această perioadă devine posibil ca o parte din amortizarea acumulată să fie folosită pentru procurarea de noi mașini și utilaje ; b) creșterea productivității muncii în ramurile producătoare de mijloace de producție, conduce la o scădere a valorii fondurilor fixe și, ca urmare, cu amortizarea acumulată se poate procura, fie un număr mai mare de fonduri fixe, fie a unui volum de fonduri fixe egal ca valoare, cu cele scoase din funcțiune, dar cu randamente mai mari ; c) unele fonduri fixe sînt utilizate în producție și după recuperarea integrală a valorii lor inițiale, dar pentru acestea continuă să se calculeze amortizarea.

Pe baza examinării profunde a legităților și particularităților desfășurării reproducției socialiste lărgite în condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a fundamentat științific — în Raportul la Conferința Națională a partidului din 1972, — conceptul de fond național de dezvoltare economică și socială a țării.

Fondul național de dezvoltare economică și socială a țării exprimă sintetic totalitatea resurselor materiale și bănești de care dispune societatea noastră socialistă pentru sporirea și perfecționarea forțelor de producție și lărgirea bazei materiale a activității social-culturale. Acest fond cuprinde cota din venitul național destinată dezvoltării — fondul de dezvoltare (acumulare), fondul de amortizare și, eventual alte resurse. Fiind un rezultat al reproducției lărgite și, în același timp, unica sursă a acesteia, limitele mărimii fondului național de dezvoltare economică și socială, sînt determinate de mărimea produsului social, respectiv a produsului final ; de altfel, la stabilirea ratei acestuia se ia în calcul nu venitul național, ci produsul social, respectiv produsul final.

În concepția partidului nostru opțiunea pentru alocarea unei părți însemnate din venitul național pentru dezvoltare nu reprezintă un scop în sine, ci principalul mijloc de intensificare a avuției naționale și bunăstării întregului popor. Această opțiune politică fundamentală, de durată a partidului, a exercitat o puternică influență tonifiantă, novatoare, pe toate planurile și sub toate aspectele asupra creșterii economico-sociale a României.

(În cadrul dezbaterilor din seminarii este indicat să se sublinieze pe lîngă efectele economico-sociale care au avut loc la nivelul țării ca urmare a politicii de alocare a unei părți însemnate din venitul național și schimbările înnoitoare din județele și unitățile în care cursanții își au locul de muncă.)

c) Raportul dintre fondul de acumulare și fondul de consum în cincinalul 1976 — 1980 și în perspectivă

Depășirea de către România, la finele cincinalului 1976—1980, a stadiului de țară în curs de dezvoltare, parcurgerea în deceniul următor a etapei de țară cu un nivel mediu de dezvoltare și situarea sa, la orizontul anului 1990, în rîndul statelor dezvoltate ale lumii, obiective strategice esențiale ale Programului partidului și Directivelor adoptate de Congresul al XI-lea al P.C.R., amplifică necesitatea unor eforturi susținute pentru împlinirea unui tempo înalt în dezvoltarea forțelor de producție, pentru promovarea largă a progresului tehnico-științific în întreaga viață economică și socială.

În lumina acestor cerințe, decizia partidului și statului nostru de a alocă în cincinalul viitor 33,5%, iar în întreaga perioadă 1976—1990 între 30—32% din venitul național pentru fondul de dezvoltare are o solidă motivație. Ea continuă și consolidează orientările stabilite de Congresele al IX-lea și al X-lea ale partidului, în domeniul repartizării și utilizării venitului național, izvorăște dintr-o profundă cunoaștere a legilor care guver-

nează dezvoltarea economiei în general, a economiei socialiste în special, are în vedere potențialul actual al țării și tendințele care se manifestă pe plan mondial.

Fără a reveni asupra factorilor care, în epoca contemporană, impun alocarea unei părți însemnate din venitul național pentru dezvoltare, este de menționat că pentru țara noastră, în perioada următoare, aceștia își intensifică acțiunea. Înfruptarea țelurilor programatice stabilite de Congresul al XI-lea al P.C.R. cere să se imprime și să se obțină un asemenea ritm de dezvoltare economică, de sporire a producției materiale și a venitului național, care să contracareze diferențele dintre mărimea unui procent de creștere — calculat în suma absolută pe un locuitor — într-o țară puternică economic și o țară în plin proces de dezvoltare. Este evident că în condițiile în care țările dezvoltate nu stau nici ele pe loc, apropierea de nivelul lor de dezvoltare nu poate fi concepută fără o rată înaltă a acumulării, ca bază pentru a devansa simțitor ritmurile de creștere economică proiectate de acestea. Examinează din acest punct de vedere prevederile de creștere a producției industriale (10—11% ritm mediu anual) și a venitului național (9—10% ritm mediu anual), pentru perioada până în anul 1990 din țara noastră, depășesc de 1,5—3 ori pe cele prognozate pentru această perioadă de marea majoritate a țărilor capitaliste dezvoltate și sînt simțitor mai mari decît cele din țările socialiste avansate.

Dorim să subliniem că datorită potențialului atins în dezvoltarea forțelor de producție, a menținerii unei rate înalte a acumulării, economia noastră națională ajunge ca, în cincinalul următor, să asigure un volum absolut al investițiilor pe un locuitor de peste 44 mii lei, comparativ cu 26,7 mii lei în cincinalul actual și 10,6 mii lei în perioada 1961—1965, nivel apropiat sau chiar mai mare decît cel prevăzut a se realiza în această perioadă de multe din țările dezvoltate; se creează astfel premise să obținem sporuri absolute de producție și venit național, comparabile ca mărime cu cele din țările dezvoltate, ceea ce va accelera procesul de reducere și lichidare a decalajelor față de acestea.

Stabilite în funcție de realitățile și posibilitățile concrete ale țării, de exigențele epocii pe care o trăim, de necesitatea obiectivă a realizării unor parametri care să confere societății noastre caracteristicile socialismului multilateral dezvoltat, relația dintre fondul de dezvoltare și fondul de consum a asigurat și asigură deopotrivă un înalt dinamism în dezvoltarea economică-socială și ridicarea continuă a nivelului de trai material și spiritual al întregului popor.

Influența pozitivă a ponderii ridicate a părții din venitul național alocate fondului de dezvoltare asupra ritmului creșterii economice și ridicării standardului de viață al poporului este reflectată și de următoarele date :

	Creșteri față de deceniul 1956—1965 = 1	
	1966—1975	1976—1985
— Venit național	2,3 ori	5,4 ori
din care :		
— fondul de consum	2 ori	4,6 ori
— fondul de dezvoltare	3,3 ori	7,9 ori

Datele de mai sus evidențiază elocvent că în concepția partidului nostru edificarea unei economii puternice a însemnat și înseamnă în primul rînd o economie pentru om, făurită conștient și destinată să-i creeze condiții de muncă și de viață mereu mai bune, că beneficiarii de drept și de fapt ai roadelor creșterii economice, ai dezvoltării viguroase a forțelor de producție sînt oamenii muncii, întregul popor.

2. Politica P. C. R. de perfecționare a repartiției socialiste în lumina documentelor Congresului

PORNIND de la faptul că repartiția echitabilă a venitului național destinată satisfacerii necesităților de consum ale populației constituie una din problemele fundamentale ale edificării socialismului multilateral dezvoltat și înaintării spre comunism Partidul Comunist Român acordă o deosebită atenție aplicării cu fermitate și perfecționării continue a principiului socialist de repartiție, ca factor esențial, de prim ordin, pentru asigurarea unității organice și armonizării intereselor personale cu cele generale ale societății, pentru antrenarea activă a tuturor oamenilor muncii, la eforturile generale de dezvoltare în ritm intens a economiei socialiste, de creștere rapidă a venitului național, a avuției naționale.

a) Aplicarea cu fermitate a principiului socialist de repartiție

Existența proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție generează o nouă repartiție a bunurilor de consum, exclude atât exploatarea omului de către om cît și repartiția produselor în favoarea sau defavoarea unor clase sau grupuri sociale. Prin conținutul ei social-economic, proprietatea socialistă transformă consumul, dintr-o rațiune de ultimă instanță, în scopul nemijlocit al producției, astfel încît, pentru prima dată în istorie, în societatea socialistă — în care oamenii sînt deopotrivă deținători ai pu-

terii politice și proprietari ai mijloacelor de producție — dezvoltarea producției se răsfrînge nemijlocit asupra condițiilor de viață ale tuturor membrilor societății.

Dialectica dezvoltării orînduirii socialiste evidențiază însă că, deși stăpînirea în comun a mijloacelor de producție asigură egalitatea statutului social al oamenilor muncii, datorită nivelului de dezvoltare a forțelor de producție, a deosebirilor existente în caracterul muncii producătorilor, precum și a gradului de cultură, nu sînt create condițiile necesare înfruptării repartiției bunurilor de consum după nevoi. În această etapă, repartiția are la bază munca depusă de fiecare, aportul la dezvoltarea societății. „Dreptul producătorilor — arată Marx în Critica Programului de la Gotha — este proporțional cu munca efectuată de ei ; egalitatea constă în faptul că se măsoară cu o unitate de măsură egală — munca“.

Înfruptarea egalității depline, în înțelesul comunist al cuvîntului, este un proces complex, de durată, care presupune dezvoltarea puternică și perfecționarea întregului sistem al forțelor de producție, ale relațiilor de producție, ale relațiilor sociale în ansamblul lor, dezvoltarea conștiinței și formarea unui om nou cu un înalt grad de cultură și civilizație, într-un cuvînt crearea unei baze tehnico-materiale capabilă să asigure acel belșug de bunuri materiale și culturale care să permită trecerea la repartiția după nevoi și un astfel de nivel de conștiință încît munca să devină o necesitate vitală pentru toți membrii societății apti de muncă.

Pînă la atingerea acestui stadiu de dezvoltare se impune în mod obiectiv ca societatea socialistă să asigure o astfel de repartiție a fondului de consum individual, care să țină seama de contribuția efectivă a fiecăruia la producția socială, potrivit principiului „de la fiecare după capacitățile sale, fiecăruia după munca sa“.

Pentru ca sistemul de retribuire a muncii să constituie realmente o pirghie eficientă de cointereseare materială a membrilor societății în dezvoltarea și perfecționarea producției sociale, în creșterea productivității muncii și ridicarea eficienței economice, documentele programatice ale Congresului al XI-lea al P.C.R. conturează direcțiile în care se va acționa și în viitor pentru promovarea și mai puternică a principiului socialist de repartiție, pentru înfruptarea cît mai fidelă a cerințelor legii economice a repartiției după muncă. Dintre acestea sînt de subliniat :

- singura sursă de venit o va constitui munca socială utilă pentru sine și în folosul societății ; nimeni nu va putea realiza venituri fără muncă sau pe seama muncii altora ;
- fiecare va fi retribuit după munca și contribuția aduse la dezvoltarea societății, asigurîndu-se o retribuție egală la o muncă egală ;
- diferențierea — în cadrul unor limite justificate economic — a retribuției în funcție de : calificarea și calitatea muncii ; însemnătatea economico-socială a ramurilor și subramurilor în care se prestează munca ; condițiile în care se desfășoară munca ;
- determinarea cantității de muncă necesară pentru executarea lucrărilor pe baza unor norme de muncă științific fundamentate ;
- realizarea unui raport cît mai corespunzător între veniturile mici și veniturile mari, asigurîndu-se satisfacerea necesităților sporite ale tuturor cetățenilor ;
- legarea mai strînsă a veniturilor obținute de fiecare om al muncii, de rezultatele obținute de colectivul de muncă al unității socialiste în realizarea sarcinilor cantitative și calitative care îi revin din planul național unic de dezvoltare ;
- asigurarea unui raport rațional între elementele sistemului de retribuire a muncii : retribuția tarifară ; diferite indemnizații și sporuri ; premii ;
- majorarea periodică a retribuției, a veniturilor tuturor categoriilor de oameni ai muncii, corespunzător creșterii productivității muncii, a venitului național, în conformitate cu prevederile planului național unic de dezvoltare ;
- stabilirea unei proporții judicioase între veniturile provenite din muncă și cele din fondurile sociale de consum.

(în cadrul seminariilor se va urmări ca dezbaterile principiilor sistemului de retribuire a muncii să se facă în strînsă legătură cu modul cum acestea se reflectă în concret în cadrul ramurii și unității în care cursanții își desfășoară activitatea).

b) Realizarea unui raport corespunzător între veniturile mici și veniturile mari

În politica de aplicare a principiului socialist de repartiție se distinge o constantă preocupare pentru stabilirea unor proporții judicioase între veniturile diferitelor categorii de oameni ai muncii, ca și între veniturile mari și veniturile mici. Fapt este că aceste proporții nu sînt și nu pot fi date o dată pentru totdeauna. Ele se cer schimbate odată cu creșterea generală a potențialului economic al țării, cu preferențele care au loc în întreaga viață socială. În lumina acestor cerințe documentele Congresului al XI-lea al P.C.R. vizează

Cornel IUGA

(Continuare în pag. 32)

EVOLUȚIA RESURSELOR ENERGETICE ÎN CONTEXTUL FENOMENELOR ECONOMICE MONDIALE (II)

1. Criza energetică, o manifestare a inechității sistemului mondial

ACUM 3 ANI, când actuala criză economică mondială a debutat ca o criză a petrolului, opinia publică a fost alertată de ideea că această criză constituie o manifestare a intrării în faza de epuizare a acestor resurse, astfel că atenția a fost îndreptată asupra cuantumului rezervelor din zăcămintele de hidrocarburi de pe glob, începându-se a se face calcule și previziuni asupra termenului până la care omenirea va mai dispune de această materie primă energetică pe care se bazează în cea mai mare parte civilizația noastră.

Alți analiști au considerat că această criză, care s-a declanșat odată cu conflictul din Orientul Apropiat, își are originea în fenomenele politice care au provocat conflictul și va înceta de la sine odată cu aplanarea respectivului conflict. Dar derularea evenimentelor din perioada următoare izbucnirii crizei petrolului a scos în evidență din ce în ce mai pregnant, complexitatea și gravitatea implicațiilor acesteia, precum și faptul că aceasta a început să afecteze zone din ce în ce mai largi ale structurilor economice mondiale.

Pe măsură ce efectele crizei petrolului s-au extins și agravat a început să devină evident, într-o măsură din ce în ce mai mare, că nu a fost vorba de un fenomen simplu și trecător — constând numai într-o întrerupere temporară a livrărilor de petrol de către țările producătoare din Orientul Mijlociu, către țările mari consumatoare implicate într-un fel sau altul în criza politică din acea regiune — ci este vorba de apariția și manifestarea unor fenomene cu rezonanțe mult mai profunde. A devenit evident pentru toată lumea că actuala criză energetică constituie o manifestare a profunde inechități a sistemului economic mondial.

Transformările politice petrecute în lume, care au condus la afirmarea mai pregnantă a țărilor în curs de dezvoltare pe arena mondială, pentru consolidarea suveranității naționale asupra resurselor lor naturale, a făcut să se pună problema unui raport mai just între prețul energiei și al materiilor prime și cel al produselor industriale, țările producătoare de materii prime acționând mai insistent și mai unit pentru apărarea și promovarea intereselor lor. Toate aceste acțiuni nu au influențat asupra relațiilor de bază ale economiei mondiale, astfel că fenomenele crizei continuă să se manifeste. O rezolvare de fond a acestei probleme necesită restructurarea fundamentală a relațiilor economice și politice între state, instaurarea unei noi ordini economice internaționale, mai bune, mai drepte.

Abordând cu claritate și consecvență această problemă, partidul și statul nostru militează pentru instaurarea în lume a

unor noi structuri și relații pe baza principiilor de egalitate în drepturi, independență și suveranitate națională, neamestec în treburile interne și avantajul reciproc.

Așa după cum se desprinde din documentele Congresului al XI-lea al P.C.R., din interviurile și cuvântările Secretarului General al Partidului, din declarația țării noastre difuzată la Sesiunea extraordinară din anul acesta a Adunării Generale a O.N.U., Partidul și statul nostru pornesc de la faptul că problema energiei și materiilor prime este de importanță vitală pentru viitorul civilizației și că această problemă are un caracter acut în perioada actuală, astfel că este interesul tuturor țărilor de a contribui efectiv la rezolvarea acesteia pe baze echitabile și în folosul dezvoltării generale.

În legătură cu modul de soluționare a problemei energiei și materiilor prime, tovarășul Nicolae Ceaușescu, Președintele Republicii Socialiste România a arătat: „Este necesară o abordare nouă a problemelor energiei, a problemei materiilor prime, în general a relațiilor dintre țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare, stabilindu-se raporturi noi între statele producătoare de materii prime și statele dezvoltate. Totodată acestea trebuie să tindă spre crearea condițiilor în vederea diminuării treptate a decalajului existent între state“.

2. Restructurări energetice și efecte economice provocate de criza energiei

ÎN MAJORITATEA țărilor în care s-a făcut simțită criza de energie, au apărut preocupări pentru reducerea activității unor industrii sau capacități industriale, trecerea la regimuri de economie; reducerea sau suprimarea unor mijloace de confort sau divertisment etc. Aproape în toate domeniile de activitate s-a repercutat această criză de energie.

De remarcat că dacă în prima sa parte criza energetică s-a manifestat ca o reducere bruscă a cantităților de petrol disponibile pe piață, în perioada următoare criza nu s-a mai datorat lipsei petrolului de pe piață ci puternicei scumpiri a acestuia. Astfel, în ultimii trei ani prețul petrolului s-a majorat de peste 5 ori, ceea ce a determinat ca țările importatoare să facă economii energetice forțate și să reducă importurile de petrol pentru micșorarea deficitului balanței lor comerciale.

Astfel, în Franța unde balanța comercială era în 1973 excedentară cu 6 miliarde franci, iar importurile de petrol reprezentau 15—20 miliarde franci, s-a ajuns în 1974 ca importurile de petrol să reprezinte 45 miliarde franci iar deficitul balanței de plăți să ajungă la 16 miliarde franci, cu toate exporturile sporite, realizate. Această situație a condus la nece-

sitatea reducerii consumului de hidrocarburi, atât în perioada imediată cât și în cea viitoare. Astfel, Franța a programat ca până la sfârșitul anului 1975, consumul său de petrol să reprezinte 90% față de cel din 1973, iar până în 1980 să se realizeze o economie de produse petroliere de 95 milioane tone.

În Marea Britanie reducerea consumului de energie a fost, în raport cu 1973, de 9% în semestrul I 1974 și de 4% în semestrul II 1974.

În SUA se are în vedere ca la nivelul anului 1980 să se realizeze o reducere a consumului de energie cu 16%, ceea ce permite reducerea cu 2/3 a importurilor de petrol, prevăzute. O serie de alte fenomene au fost determinate de scumpirea petrolului și anume: — În furnitura de energie primară, competitivitatea în raport cu petrolul a altor resurse energetice s-a îmbunătățit sensibil, respectiv forme de energie primară care anterior nu erau de luat în considerație datorită costului ridicat al punerii lor în valoare în raport cu cel al petrolului, acum au devenit rentabile.

Programele de centrale nucleare au fost serios relansate în lumea întreagă, iar regresul care se înregistra în domeniul exploatării cărbunilor a fost oprit, intensificându-se totodată cercetările pentru realizarea de soluții cu aplicabilitate industrială, de gazeificare și lichefiere a cărbunilor.

A devenit rentabilă exploatarea unor zăcămintele petroliere care anterior nu putea fi abordată datorită cheltuielilor mari antrenate. Totodată se are în vedere explorarea și exploatarea zăcămintelor petroliere din Arctica și Antarctica pe baza experienței dobândite în Alaska și zona arctică a Canadei.

— Atât reducerea importurilor de petrol al țărilor industrializate cât și tendința de construire a rafinăriilor și combinatelor petrochimice în regiunile de exploatare a petrolului, a condus la frînarea dezvoltării rafinăriilor din țările industrializate cât și la disponibilitatea unor capacități de prelucrare a țițeiului în rafinăriile existente.

— Reducerea importului de țiței cât și tendința de prelucrare a țițeiului în regiunile de exploatare au pus în disponibilitate un număr din ce în ce mai important de petroliere de mare tonaj.

Cursa creșterii tonajului petrolierelor, ajunsă la gigantism, s-a terminat. Acesta constituie unul din fenomenele cele mai neașteptate ale mutațiilor înregistrate în ultimii doi ani, întrucât piața mondială a transportului maritim este deosebit de sensibilă la cele mai mici variații ale cererii din țările importatoare.

Efectele pe care criza energetică le-a operat în preocupările energetice din perioada imediată și pe termen mediu sînt o consecință a faptului că pentru țările importatoare de petrol a început era energiei scumpe. Atît dezvoltarea utilizării energiei nucleare cât și a procedeelelor de gazeificare sau lichefiere a cărbunilor pentru a prelua o parte din consumul energetic acoperit de petrol, se pot face progresiv astfel că acestea nu vor putea să devină eficiente decît după 1980. Ia

centralele nucleare este necesară o perioadă de 5 ani pentru construcția fiecărui grup, nefiind posibilă realizarea tuturor grupurilor deodată.

Așteptând ca alte surse de energie să poată fi folosite pentru satisfacerea cererii de energie, nu există pentru următorii 5—10 ani alte posibilități decât de a se face economie de energie și în special de petrol asigurându-se însă un echilibru între necesitatea de economisire a energiei și cea de dezvoltare industrială.

Se apreciază că în pofida dificultăților existente în ce privește procurarea sa, petrolul va reprezenta în cursul următorilor 10 ani, peste 40% din consumul energetic, iar gazele naturale cca 15%.

Pentru o mai bună valorificare a tonei de țiței și diversificarea produselor servind ca materie primă pentru petrochimie, la nivelul anului 1985 prelucrarea petrolului va fi mult mai sofisticată decât în prezent. Dezvoltarea se referă la mai bună valorificare a fracțiilor propan și etan și a fracțiilor grele.

Cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică pentru materii prime energetice este direcționată către realizarea de tehnologii pentru exploatarea de noi resurse de hidrocarburi; cum sînt nisipurile și sisturile bituminoase (asigurându-se creșteri importante în viitorul deceniu), gazeificarea și lichefierea cărbunelui sau realizarea de soluții care să favorizeze utilizarea de noi substanțe energetice ca s. ex. metanolul derivat direct din gaze naturale.

Legat de necesitatea realizării de investiții mari pentru acțiuni servind la furnizarea de energie primară, se acordă prioritate echipamentelor care să asigure randamente energetice superioare și să permită realizarea de importante economii energetice. Se estimează că economia de energie ce se va realiza în SUA pe baza unor măsuri adecvate, va permite reducerea cu 49 miliarde dolari (14%) a volumului investițiilor prevăzute pe perioada 1971—1980, economiile fiind posibile prin aplicare de măsuri speciale ca: ameliorarea izolațiilor termice a locuințelor; utilizarea de sisteme de climatizare mai eficiente; utilizarea preferențială a transportului feroviar în detrimentul celui rutier la transportul interurban al mărfurilor, precum și reducerea transportului aerian în favoarea transportului pe suprafața pământului, la deplasarea interurbană de persoane; abandonarea automobilului particular la transportul urban în favoarea transportului în comun; etc.

O grijă deosebită la programarea realizării investițiilor energetice viitoare se acordă problemelor de protecție a mediului înconjurător, legate de necesitatea prevenirii unor efecte dăunătoare ca: degradarea calității apei (poluare chimică, poluare termică etc.); degradarea calității aerului (de către praf, cenuși zburătoare, degajări de căldură, de SO₂, de hidrocarburi nearse, monoxid de carbon, oxizi de azot etc.); apariția riscului de iradiere (accidente nucleare, eliminarea de deșuri radioactive etc.); deteriorarea peisajului natural (de către exploatarea miniere la zi, amplasarea de uzine energetice și de rețele de transport și distribuție a energiei etc.)

Programele de cercetare și de dezvoltare de tehnologii noi constituie suporturi importante în cadrul programelor de asigurare cu energie în perioada următoare. Dintre obiectivele de cercetare-dezvoltare de la care se așteaptă în cadrul unui ter-

men de timp mediu, efecte importante, constînd, pe deoparte, în crearea de noi mijloace de furnizare a energiei, iar, pe de altă parte, de noi procedee de lucru, în cadrul activităților cu implicații energetice, sînt de menționat:

— în domeniul noilor forme de energie sau noilor tehnici de producere a energiei: reactoare nucleare de temperatură înaltă; reactoare supraregeneratoare cu neutroni rapizi; reactoare cu fuziune nucleară (produc cantități imense de căldură printr-o reacție ce constituie o sursă de energie practic inepuizabilă); realizarea de combustibili lichizi sau gazoși din cărbuni, sisturi bituminoase, sau nisipuri asfaltice; producerea de metanol (din gaze naturale) și folosirea acestuia drept combustibil lichid nepoluant, cu avantaje nete față de tehnica lichefierii gazelor și transportului în recipienti sub presiune; utilizarea energiei solare, etc.;

— în domeniul exploatarea resurselor de hidrocarburi: creșterea factorului de recuperare a țițeiului din zăcăminte; exploatarea zăcămintelor marine din zone cu ape adinci etc.;

— în domeniul conversiei: producerea directă de electricitate prin procedeul magneto-hidrodinamic sau prin procedeul de combustie în pat fluidizat, a cărbunelui pulverulent; utilizarea pilelor de combustie etc.;

— în domeniul transportului: utilizarea de trenuri-bloc (trenuri speciale pentru transportul cărbunelui în vrac, circulînd după un orar fix, între o mină și un mare consumator sau loc de stocare, cu încărcarea și descărcarea automată fără ca trenul să se oprească); linii de transportat energia electrică la foarte mare tensiune (peste 750 kv, adesea peste 1000 kv permițînd transportul la peste 1000 Mw), transportul pe conducte al materialelor pulverulente sau în șlam; conducte submarine de mari lungimi (de ex. pentru transportul de gaze naturale din Africa de Nord în Europa; pentru transportul țițeiului din Marea Nordului în Anglia și pe continent); conducte de mare diametru; cabluri criogenice (transportul prin cablu al energiei electrice la puteri foarte mari și temperaturi joase);

— în domeniul consumului de energie: reducerea directă a minereului de fier (diferite tehnici de înlocuire a furnalelor înalte pentru topirea minereului de fier); vehicule electrice etc.

În cadrul problemelor de cercetare-dezvoltare cu caracter complex, se are în vedere cooperarea internațională pentru rezolvarea problemelor complexe ca: producerea combustibililor sintetici, gazoși și lichizi, tehnici de producere directă a electricității; captarea energiei solare la sol sau cu sateliți; producerea de energie cu ajutorul reactoarelor supraregeneratoare sau cu fuziune etc.

În domeniul economisirii de energie și a ameliorării randamentelor de conversie și utilizare a acesteia, programele de dezvoltare energetică au în vedere: ameliorarea randamentului generatoarelor; producerea combinată de hidroelectricitate pe cale termică, utilizînd căldura reziduală pentru încălzirea locuințelor și locurilor; tratarea combustibililor solizi (gazeificarea sau tratarea cărbunilor cu solvenți); utilizarea energiei industriale secundare (obținută ca subprodus a unor procese industriale); ameliorarea metodelor de transport a cantităților masive de curent electric (transportul de curent alternativ la puteri foarte mari, trans-

portul de curent continuu la tensiuni foarte mari, aplicarea tehnicii superconductibilității); perfecționarea izolației termice a locuințelor; perfecționarea sistemelor electrochimice (baterii de pile de combustibili care permit triplarea randamentului).

Dezvoltarea rețelelor de transport energetic constituie o componentă de bază a programelor de dezvoltare energetică. Astfel sistemul rețelelor de transport al diferitelor surse sau forme de energie urmează să primească o rezolvare corespunzătoare politicii energetice adoptate. Menite să constituie suportul material prin care se realizează fluxul de materii sau forme energetice de la zonele de producere la cele de consum sau depozitare, rețele de transport energetic, în dezvoltarea lor, vor urmări creșterea și componența furniturii de energie pe plan național, precum și pe plan internațional, în cadrul schimburilor de energie între țări.

O mare extindere și sporire de capacități o vor dobîndi rețelele de transport energetic internațional în perioada pînă în 1983, cînd importurile pentru diferitele forme de energie vor atinge pentru Europa Occidentală valori egale cu de 3 ori volumul actual, pentru SUA de 7 ori față de volumul actual. De abia spre sfîrșitul secolului se va mai încetini dezvoltarea progresivă a transporturilor de energie, datorită utilizării mai generalizate a energiei nucleare. Totuși se consideră că și în acea perioadă, o proporție de 3/4 din cererea totală de energie va fi acoperită prin forme clasice de energie care necesită o rețea de transport mult ramificată și perfecționată.

Volumul sporit al materiilor prime energetice de transportat va provoca dezvoltarea capacității mijloacelor de transport și utilizarea mijloacelor pentru transportul continuu. Evoluția mijloacelor de transport va antrena necesitatea realizării de instalații de descărcare de mare randament, la stațiile terminale și la cele de depozitare. De asemenea se vor produce modificări în structura transporturilor, în favoarea transportului marin, al transporturilor prin conducte și al transportului energiei electrice prin linii de foarte mare tensiune. Această evoluție va avea influență asupra competitivității diferitelor forme de energie, știind că prețul de cost al transportului energiei poate depăși cu mult, costul de producere a acesteia.

Pentru prevenirea dificultăților în aprovizionarea cu energie, legat de posibilitatea apariției de dificultăți conjuncturale în diferite zone ale globului, programele diferitelor țări prevăd **măsuri de asigurare minimală a aprovizionării cu energie** cum sînt: măsuri de economisire, constînd în reducerea consumului de energie sau încetinirea ritmului de creștere a acestuia; reconsiderarea aportului resurselor indigene de energie; intensificarea eforturilor pentru dezvoltarea producției de energie nucleară; crearea de capacități de rezervă pentru producerea, transportul, stocarea și valorificarea energiei; crearea de stocuri de siguranță; crearea de echipamente de alimentare energetică mixtă și asigurarea cu mijloace pentru substituirea rapidă a unei forme de energie, cu o altă; organizarea de acțiuni de cooperare internațională cu obiectiv energetic și acțiuni de asistență energetică mutuală.

dr. ing. Constantin RUSIN

TRANSFORMARILE revoluționare, sociale și naționale, care au avut loc în perioada postbelică, au dus la schimbări radicale în raportul de forțe pe plan mondial în favoarea forțelor progresiste, antiimperialiste, au scos la iveală dimensiunea și perspectivele îngrijorătoare ale decalajelor și subdezvoltării din economia mondială, impunând aceste probleme în mod prioritar în atenția economiștilor din toate țările lumii și de toate orientările politico-ideologice. Tovarășul Nicolae Ceaușescu arată, în Raportul la Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român, că „...procesul subdezvoltării, asigurând progresul economico-social material al țărilor rămase în urmă constituie o cerință prioritară pentru dezvoltarea înseși omenirii, pentru realizarea unei colaborări și păci trainice în lume” (1).

Volumul imens al literaturii economice consacrate subdezvoltării și căilor lichidării ei în perioada postbelică, dar mai ales marea diversitate a opiniilor formulate în aceste privințe, au pus în fața specialiștilor, ca de altfel și a opiniei publice, problema delimitării acestor opinii și a aprecierii lor critice, după criterii justificate din punct de vedere științific și utile din punct de vedere practic. Se încearcă clasificarea diferitelor ideologii sau reprezentări despre subdezvoltare și determinarea contribuției lor la cunoașterea genezei, cauzelor, esenței și perspectivei subdezvoltării, respectiv elucidarea raportului dintre știință (teorie) și ideologie în cercetarea subdezvoltării, precum și precizarea funcției sociale sau a rolului practic al ideologiilor subdezvoltării și al strategiilor corespunzătoare ale dezvoltării.

Unii cercetători au arătat că

Subdezvoltarea — fenomen structural de „blocare” a creșterii

nu toate ideologiile contribuie la cunoașterea cauzelor reale și a mecanismelor complicate pe baza cărora a apărut și se reproduse la dimensiuni sporite fenomenul subdezvoltării (G. Caire), mai precis, că unele ideologii împiedică înțelegerea corectă a acestor probleme (G. D. de Bernis), iar pe de altă parte, că nu toate strategiile propuse pentru a asigura dezvoltarea popoarelor și țărilor subdezvoltate sau în curs de dezvoltare au răspuns așteptărilor, unele dintre ele fiind contrazise de experiența deceniilor postbelice, ceea ce a dus pe unii autori la calificarea lor drept **utopii** sau **mituri** (C. Furtado), sau pe alții să vorbească despre **criza ideologiei dezvoltării** (Th. Dos Santos).

Dintre preocupările mai recente de **sistemizare și exegeză** a literaturii economice din perioada postbelică referitoare la analiza subdezvoltării și strategia lichidării ei, amintim în mod deosebit ansamblul studiilor pu-

blicate în anul 1974 sub titlul general **Putere, mituri și ideologii**, sub conducerea profesorului francez Guy Caire, în revista **TIERS MONDE**, subintitulată **Creștere. Dezvoltare. Progres.**, editată de Institutul de studiere a dezvoltării economice și sociale din cadrul Universității din Paris (2). Se remarcă în mod deosebit, prin informația bogată și printr-un substanțial efort analitic și critic, studiile semnate de Guy Caire (3) și Gérard Destanne de Bernis (4).

Clasificarea ideologiilor dezvoltării poate fi făcută, după părerea lui G. Caire, în funcție de trei repere sau criterii :

— subiectul acestor ideologii : țările sărace sau proletare, continentele subdezvoltate, lumea a treia privită în ansamblu ;

— prezența mai mare sau mai mică a ideologiei în schemele analiștilor de diferite orientări și formații intelectuale : ideologia implicită a analiștilor de dreapta (de pildă, la P. T. Bauer, B. S. Yamey, G. Haberler, J. Viner etc.), chiar atunci când ea este negată în mod expres (de pildă, la A. Lewis) și ideologia explicită a analiștilor de stînga (de pildă, la C. Furtado, J. Freyssinet, P. A. Baran, Ch. Bettelheim, Chr. Palloix etc.). Pentru a face unele nuanțări, G. Caire distinge, în cadrul acestora din urmă, ideologia „exaltată” (de pildă, la G. Myrdal, F. Perroux) și ideologia „asumată” (de pildă, la H. Bernstein, pentru care aceasta constituie „o variabilă internă a dezvoltării înseși”) ;

— în sfîrșit, influența ideologiilor asupra politicii de dezvoltare (ideologia dezvoltării ca input), respectiv rolul lor ca factor de **frinare** a dezvoltării (ideologiile tradiționale) sau ca factor de **stimulare** a dezvoltării

(ideologiile reformiste și ideologiile revoluționare).

Referindu-se la **geneza** diferitelor ideologii ale dezvoltării, G. Caire recunoaște că singura explicație plauzibilă a originii ideologiei (deci și a ideologiilor dezvoltării) este cea dată de K. Marx, sintetizată în celebra „Prefață” la lucrarea „Contribuții la critica economiei politice” (1859), respectiv definirea ideologiei ca o componentă a suprastructurii, determinată de baza economică a societății, deci ideologia ca expresie, ca reflex, ca transpunere a unui conținut social (pag. 27) și că pluralitatea ideologiilor se explică, în esență, prin pluralitatea claselor sociale (pag. 28).

Dificultatea cea mai mare există, după părerea lui G. Caire, în privința **determinării valorii cognitive** a diferitelor ideologii ale dezvoltării, a măsurii în care au contribuit acestea la redarea adevărului obiectiv, la cunoașterea științifică autentică a subdezvoltării și a dezvoltării.

Pe de o parte, această dificultate decurge din ambiguitățile prezente în definirea conceptului de ideologie de către diverși autori. Din numeroasele accepțiuni atribuite conceptului de ideologie, G. Caire are în vedere două accepțiuni extreme : ideologia ca **totalitate a reprezentărilor** unui gânditor sau a unei clase sociale (fără a indica însă **calitatea** acestor reprezentări, compatibilitatea sau incompatibilitatea lor cu știința) și ideologia ca **formă lacunară de cunoaștere** (cunoașterea unor manifestări de suprafață a fenomenelor sau chiar preocuparea deliberată de ascundere a adevărului, opuse teoriei, științei în sensul riguros al acestor noțiuni).

Cînd se referă la accepțiunea largă a noțiunii de ideologie a

Seminar național de gândire economică modernă și contemporană

Astăzi după amiază (orele 16,30) se deschid în Aula Academiei de Studii Economice lucrările celei de-a patra sesiuni a Seminarului național de gândire economică modernă și contemporană, consacrat studierii concepției economico-sociale și politice a lui C.D. Gherea și L.D. Pătrășcanu. Sesiunea va fi deschisă de prof. univ. dr. Gheorghe Dolgu, rectorul Academiei.

Lucrările sesiunii vor continua sîmbătă, 29 XI. și duminică 30 XI. în Sala de consiliu.

Eficiența sferei „productive” depinde în mod hotărîtor de eficiența sferei „neproductive”

Problema muncii productive și neproductive este reluată de Harry Meier în studiul *Das Wechselverhältnis von produktiver und nichtproduktiver Arbeit als theoretisches und praktisches Problem bei der Schaffung der entwickelten sozialistischen Gesellschaft* (Relația reciprocă dintre munca productivă și cea neproductivă ca problemă teoretică și practică în construirea societății socialiste dezvoltate), apărut în revista **WIRTSCHAFTSWISSENSCHAFT** (nr. 11/1975). Și în viitor, spune autorul, dezvoltarea sferei nemateriale se poate realiza doar în cadrul posibilităților create de sfera materială. Ceea ce este însă nou în condițiile actualei dezvoltări constă în faptul că acum eficiența sferei materiale depinde în mod hotărîtor de dezvoltarea și eficiența sferei nemateriale. H.M. consideră că atît ig-

norarea elementului nou intervenit în raporturile dintre munca productivă și cea neproductivă, cît și dizolvarea acestora în una și aceeași muncă „necesară” și „suplimentară” nu contribuie la elucidarea problemelor teoretice și practice ; aceasta deoarece aportul sferei nemateriale în creșterea productivității muncii, deși hotărîtor, este doar potențial și trebuie prin urmare să mai fie transmis procesului real al producției materiale.

Unele costuri ale celui de-al „2-lea miracol” german

Sub acest titlu (*Quelques coûts sociaux du „2 e miracle” allemand*) revista **PROBLEMES ECONOMIQUES** din 1 oct. 1975 reproduce un articol din revista „Documents, revue des questions allemandes”, în care se încearcă explicarea nu chiar a unui „miracol”, dar totuși a unor performanțe ale Germaniei occidentale în raport cu alte țări capitaliste dezvoltate. Anume,

ea a suportat mai ușor decît alte țări occidentale consecințele recesiunii și ale inflației din economia mondială capitalistă : o rată a inflației care în momentul cel mai greu (1974) nu a depășit decît cu puțin 7% (în timp ce în Italia, Japonia, Argia era de 20-25% ; în Belgia, Franța, S.U.A. de 12-15%), o creștere substanțială a excedentului balanței comerciale în ciuda creșterii prețului produselor petroliere, precum și o nouă reprecieri a mărcii și a unor valori bursiere. În atara explicațiilor verosimile, cum ar fi structuri industriale deosebit de eficiente, capacitate organizatorică, abilitate comercială ș.a., se invocă uneori „consensul social” care, spre deosebire de alte țări capitaliste, ar exista în R.F.G. Studiul neagă această motivare : în ciuda unor deosebiri ideologice față de țări occidentale ca Franța și Italia, sindicatele muncitorilor germani sînt foarte combative și nu așteaptă o inviorare a conjuncturii pentru a revendica și chiar obține sporuri de salarii.

dezvoltării, G. Caire nu ne oferă criterii precise pentru delimitarea adevărului de iluzie (apologie), a analizei științifice de reprezentările care deformează realitatea (involuntar sau în mod deliberat). Cînd se referă la accepțiunea îngustă a noțiunii de ideologie a dezvoltării, G. Caire face trimitere la opinia cunoscutului economist francez Ch. Betelheim care face deosebirea între „demersul științific” (cunoașterea esențelor imperceptibile pentru simțuri) și „demersul ideologic” (cunoașterea superficială sau chiar ascunderea deliberată a adevărului). Dificultatea menționată decurge din faptul că G. Caire nu a desprins din dezbaterile contemporane privind ideologia și luptele ideologice criteriul hotărîtor pentru delimitarea adevărului de eroare, a științei (teoriei) de ideologie în sensul riguros al acestor noțiuni, și anume, **practica socială**, confirmarea sau infirmarea diferitelor reprezentări sau ideologii ale dezvoltării de către mersul real al lucrurilor, de procesul obiectiv al dezvoltării sociale contemporane. Recurgînd la **criteriul marxist** de identificare a adevărului și delimitarea lui de eroare, la practica socială, se poate face cu ușurință deosebirea nu numai între știință și ideologie (în sensul restrîns și riguros al noțiunilor), ci și între ideologiile științifice și ideologiile nestiințifice, respectiv elementele științifice și elementele nestiințifice din cuprinsul diferitelor ideologii (inclusiv ideologiile dezvoltării), atunci cînd avem în vedere sensul cel mai larg atribuit noțiunii de ideologie.

INSTRUMENTARUL analitic folosit de Gérard Destanne de Bernis pentru aprecierea diferitelor reprezentări despre subdez-

voltare și a legăturii lor cu strategiile dezvoltării este mai simplu, dar mai convingător, decît la G. Caire, deși între cei doi autori există afinități evidente de concepție. G. D. de Bernis își începe studiul prin recunoașterea condițiilor complexe a reprezentărilor sau concepțiilor despre subdezvoltare din perioada postbelică. „Analiza subdezvoltării — scrie autorul menționat — este o combinație subtilă de fapte, interese, teorii, puteri, mituri, în sinul căreia înălțăturile se explică totuși foarte bine” (pag. 104).

Folosind în mod simultan criteriul valorii cognitive și criteriul funcției sociale a reprezentărilor despre subdezvoltare și a strategiilor corespunzătoare ale dezvoltării, G. D. de Bernis distinge două categorii diametral opuse de reprezentări despre subdezvoltare și anume: **reprezentări conservatoare**, care exprimă interesele claselor dominante (încezînd, în fond, să perpetueze vechea stare de lucruri și poziția lor privilegiată, inclusiv subdezvoltarea majorității omenirii) și **reprezentări radicale**, care exprimă interesele celor dominați și aspirația lor spre schimbarea stării de lucruri nesatisfăcătoare (inclusiv lichidarea subdezvoltării) cu ajutorul unei strategii adecvate a dezvoltării.

Caracteristica esențială a primului grup de ideologi care cercetează subdezvoltarea (conservatorii) este, după aprecierea pertinentă a lui G. D. de Bernis, că „cei care dețin puterea, fie că este vorba de puterea economică datorată proprietății asupra capitalului, fie de puterea politică, care decurge din aceasta, au în orice situație interesul să creeze condițiile politice și ideologice potrivite acestei puteri. Deținătorii puterii nu pot să

utilizeze alt limbaj decît acela al interesului general, cu riscul de a se nega pe ei înșiși. În mod deosebit ei înșiși nu pot să facă analiza condițiilor unui conflict social în care ei se găsesc în situație dominantă și, a fortiori, ei nu pot să furnizeze explicarea mecanismelor prin care ei beneficiază de situația dominantă, respectiv mizerabilă, în care mențin restul omenirii” (pag. 109).

Caracteristica esențială a celui de-al doilea grup de ideologi care cercetează subdezvoltarea (radicali) constă, după aceeași apreciere, în faptul că, „Dimpotrivă, grupul dominat se găsește în necesitatea absolută de a dezvălui ansamblul acestor mecanisme, nu numai pentru a putea mobiliza mai eficient pe toți cei care sînt victimele acestora, dar și pentru a putea determina o strategie eficientă de eliberare” (pag. 109). Din rațiuni de ordin științific (contribuția la analiza teoretică a subdezvoltării) și de ordin practic (poziția favorabilă progresului economic prin strategiile dezvoltării elaborate de ei), G. D. de Bernis se ocupă mai amănunțit de cea de-a doua categorie de gînditori menționați mai sus (radicali). Spre deosebire de ideologii conservatori, care pretind că subdezvoltarea nu ar fi un fenomen specific, ci un simplu fenomen de întîrziere sau de rămînire în urmă a unor țări în comparație cu altele, G. D. de Bernis recunoaște meritul ideologilor radicali de a fi formulat că subdezvoltarea este un fenomen specific, istoriceste determinat, că „Subdezvoltarea nu este un fenomen conjunctural, o întîrziere, ci un fenomen structural, o **blocare a creșterii**” (pag. 121).

Referindu-se la contribuțiile teoretice ale gînditorilor radicali

la analiza subdezvoltării (originea, esența și manifestările ei concrete), G. D. de Bernis are în vedere „trei instrumente de analiză” folosite de ei:

— **analiza dominației**, ca față externă a subdezvoltării;

— **analiza dezarticulării structurale** a economiei țărilor dependente, ca față internă a subdezvoltării și

— **analiza neocoperii costurilor omului** (după expresia folosită de F. Perroux), ca expresie a rolului destructiv al dependenței interne și externe, respectiv a dominației țărilor capitaliste dezvoltate asupra popoarelor subdezvoltate.

G. D. de Bernis încadrează în categoria gînditorilor radicali care au avut contribuții semnificabile la analiza subdezvoltării, atît autori de orientare burgheză, din țări dezvoltate (F. Perroux, J. Freyssinet, H. Singer) și din țări subdezvoltate (R. Prebisch), cît și autori de orientare marxistă, din țări capitaliste (S. Amin, H. Denis, A. Emmanuel, A. Gunder Frank, Chr. Palloix, R. P. Rey, T. Dos Santos), precum și foarte numeroși autori din țări socialiste.

Sultana SUTA-SELEJAN

Surse bibliografice :

- Nicolae Ceaușescu: Raport la cel de al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român, Editura Politică, București, 1974, pag. 33.
- Tiers Monde, tome XV, Nr 57/1974 (paginile indicate în text se referă la acest volum).
- Guy Caire: Ideologies du développement et développement de l'idéologie, în revista „Tiers Monde”, Nr. 57/1974, pag. 5-30.
- Gérard Destanne de Bernis: Le sous-développement, analyse ou représentation, în revista „Tiers Monde”, Nr. 57/1974, pag. 103-134.

În studiu se susține teza că „miracolul” este plătit în mare măsură de muncitorii străini, a căror rată de șomaj a atins în maiile 1975 cifra de 7,4% față de 4,9% pentru ansamblul populației active și care devin astfel un fel de „amortizatori ai conjuncturii”; după aceștia urmează tineretul, despre care studiul se întrebă dacă nu vor constitui în curînd „noi străini”.

Confuzia politicii economice occidentale

O expresie lapidară deși nu nouă a situației obiective a economiei capitaliste actuale și a reflectării ei subiective în gîndirea și politica economică occidentală o găsim în formula Economic Policy in Crisis (Politica economică în criză) — titlu al unui articol publicat de Alfons Lemper în revista INTERECONOMICS (nr. 4/1975), care apare la Hamburg. „În timpul perioadei de prosperitate postbelică aproape neîntreruptă — spune A.L. — o generație întreagă de studenți, oameni de afaceri și

de știință își reprezentau doctrina politicii keynesiene de ocupare a minii de lucru ca un capitol cvasiverificat al științei economice... Nu de mult ar fi fost încă rațional să ne așteptăm la o largă înțelegere și aprobare a asigurării că, cel puțin în țările industriale cu o administrație adecvată, o inflație în ritm de trap sau chiar de galop nu s-ar putea produce, cu excepția poate a unor situații de război sau de catastrofă naturală. Între timp ne-a fost dat să înțelegem cit de eronați eram”. Țările industriale, confruntate cu spectacolul discrepanței tot mai largi dintre țările dezvoltate și subdezvoltate, nu au nici o concepție, neștiind ce să facă atunci cînd rezoluțiile de la Națiunile Unite și chemarea pentru o „nouă ordine economică internațională” devin mai insistente. Chiar dacă lăsăm la o parte oportunistul politic fățîș, se fac promisiuni de spornie a ajutorului pentru dezvoltare doar pentru că oamenii politici respectivi li se pare că servesc o cauză a zilei, chiar

dacă oricine știe că nu se poate face nici o astfel de prevedere în bugetele următorilor cîțiva ani.

● În cartea sa Funcția de organizare în întreprinderea modernă. Evoluție, concepte, caracte-

teristici și modalități de perfecționare, apărută recent în „Biblioteca organizării și conducerii științifice” a Editurii Politice (București, 1975, 190 p.), Ovidiu Nicolescu, doctor în economie, își propune: aducerea unor contribuții la definirea conceptului de organizare, ținînd cont de actualul nivel de dezvoltare economică și științifică existent pe plan mondial; relevarea principalelor elemente care caracterizează realizarea funcției de organizare în unitățile industriale românești; desprinderea unor modalități de perfecționare în continuare a concepției și realizării funcției de organizare în întreprinderile și centralele industriale pornind de la orientările strategice stabilite de conducerea partidului și statului nostru. Lucrarea abordează într-o viziune multidisciplinară, tip „sistem”, principalele probleme implicate de realizarea funcției de organizare în întreprinderea modernă.

ECONOMIE MONDIALA

Pentru o nouă ordine economică internațională

PROBLEMA ALIMENTAȚIEI ȘI DEPĂȘIREA SUBDEZVOLTĂRII (1)

CRIZA ALIMENTARĂ, prezentă dureroasă în multe țări în curs de dezvoltare, constituie una din problemele cele mai complexe ale economiei mondiale contemporane. Este vorba de o moștenire a trecutului istoric cu același titlu ca subdezvoltarea în genere, pe fondul căreia se înscrie. Ca celelalte aspecte ale stării de subdezvoltare care confruntă astăzi omenirea, este și ea rezultatul nemijlocit al politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste de dominație și asuprire a popoarelor, de jefuire a bogățiilor lor naționale, consecința relațiilor economice „neechitabile” 1).

În nici un caz criza alimentară nu este un simplu fenomen al naturii, sau un fenomen derivat din creșterea demografică, așa cum încearcă să sugereze malthusienii mai vechi sau mai noi. De asemenea, ea nu este un fenomen conjunctural, general de instabilitate prețurilor la produsele alimentare sau de condițiile climatice vitrege cunoscute în unii ani de agricultură. Fără îndoială că asemenea împrejurări, sau alți factori care

dezorganizează economia, pot influența, chiar foarte puternic, și situația alimentară, adăugându-i noi ascuțiri. Dar în nici un caz ele nu au creat această criză, prezentă de-a lungul istoriei imperialismului și nu numai în anii cu recolte slabe. Foamea, scria cunoscutul savant brazilian Josué de Castro, fost președinte al F.A.O., „nu este decât o expresie — cea mai neagră și cea mai tragică — a subdezvoltării economice” 2).

În aceste condiții, lupta contra crizei alimentare nu poate fi redusă la lupta împotriva unor calamități cum sînt seceta și inundațiile. Lupta pentru înlăturarea foametei trebuie înțeleasă și concepută ca o acțiune organizată pe scară planetară împotriva subdezvoltării, a vechiului ordinii economice internaționale, bazate pe exploatare care a generat-o, și pentru înlocuirea ei printr-o ordine nouă, mai bună și mai dreaptă. Din structurile acesteia trebuie să facă parte integrantă și căile necesare pentru înlăturarea crizei alimentare.

Decalaje alimentare : forme, dimensiuni...

PRIN natura consecințelor sale, criza alimentară ocupă un loc aparte printre perturbările grave care răscolesc astăzi economia lumii nesocialiste. Ea reprezintă una din cele mai umilitoare, degradante și revoltătoare situații în care se poate afla o colectivitate umană. Diversele sale forme sînt o ilustrare în acest sens. În zonele de mizerie extremă se poate întâlni foamea în forma ei totală sau a inaniției. Mult mai frecventă însă, sub raportul numărului de victime, este foamea parțială sau cronică, provocată de o hrană insuficientă cantitativ sau calitativ. Carența sau policarența nutritivă (lipsă de proteine, lipide, glucide, vitamine etc.) duc la apariția unor boli cu caracter endemic sau epidemic, cum ar fi : pelagra, gușa, beriberi, rahitismul, scorbutul și numeroase altele. Distrofia alimentară, caracteristică populațiilor subdezvoltate economic, provoacă nu numai o degradare a sănătății fizice, ci și grave perturbări ale comportamentului psihic și social al oamenilor. O sănătate publică precară afectează în mod profund, cantitativ și mai ales calitativ, potențialul de muncă al națiunilor, reducînd astfel posibilitățile și așa insuficiente ale creșterii lor economice.

Comunitatea internațională este alarmată mai ales de dimensiunile fenomenului. Cunoașterea acestor dimensiuni este necesară pentru a se putea determina cerințele reale pe care le ridică înlăturarea crizei alimentare în fața creșterii economice. Din acest punct de vedere, prezintă interes major : a) proporțiile comparative ale consumului alimentară în țările în curs de dezvoltare ; b) proporția numerică a populației afectate de malnutriție în țările respective.

Caloriile și proteinele, privite în structura lor vegetală și animală, sînt considerate drept indicatori de bază în alimentația omului. Prin compararea lor, pe plan național între grupe de populație, ca și pe plan internațional între medii pe țări, se poate stabili și amploarea decalajelor alimentare. Prezintă nivelul celor doi indi-

catori în mod comparativ între țările în curs de dezvoltare și țările dezvoltate industrial, calcule efectuate la Institutul de nutriție al Academiei de Științe a U.R.S.S. oferă un tablou elocvent al decalajelor alimentare mondiale (vezi tabelul 3).

De menționat că necesarul alimentară zilnic este considerat mai ridicat în alte surse. În cazul proteinelor, de exemplu, el este apreciat uneori la 100 grame, iar o coborîre a consumului real sub 80 grame este considerată început de foamete de proteine. Chiar dacă luăm însă necesarul după sursa citată, rezultă că țările în curs de dezvoltare îl asigură, pe baza producției alimentare proprii și din import, într-o proporție medie de 85% în cazul calorilor, de 69% la total proteine și de 19% la cele de origine animală. În comparație cu țările dezvoltate industriale, decalajele sînt și mai mari : 69%, 47% și respectiv 15—16%.

Rezultă că situația alimentară din țările în curs de dezvoltare este precară atât cantitativ, cît și mai ales calitativ. O analiză din punctul de vedere al creșterii economice arată că pentru soluționarea crizei alimentare este necesară, în primul rînd, creșterea cantitativă a producției alimentare. Pentru a spori consumul total de proteine de la 47% la 100% (în ipoteza egalării consumului respectiv din țările industriale dezvoltate) este necesară o creștere corespunzătoare, de peste două ori, atît a producției autohtone cît și a importului de produse alimentare. Iar dacă se ia în considerare și dezideratul înlăturării dependenței alimentare față de exterior, creșterea producției alimentare proprii trebuie să fie și mai mare. În al doilea rînd, în cadrul acestei dinamici a producției agricole este necesar să se asigure o creștere și mai înaltă a producției animale, cerută de înlăturarea carențelor calitative ale alimentației.

...și o tendință de adîncire

— PROPORȚIA populației afectate de foamete și malnutriție în țările în curs de dezvoltare reprezintă alt aspect major al

dimensiunilor actualei crize alimentare. La Conferința mondială O.N.U. pentru alimentație din 1974, numărul acelor care suferă de foamete și malnutriție a fost estimat la aproape o jumătate de miliard de oameni. Aceasta după date furnizate oficial de guvernele țărilor în cauză. Alte surse apreciază că peste 50% din populația țărilor în curs de dezvoltare, ceea ce reprezintă 1/3 din populația mondială, suferă în diferite grade de malnutriție 4). Chiar cele mai modeste estimări statistice arată în tot cazul că dimensiunile crizei alimentare sînt alarmante la scara economiei mondiale.

În cadrul populației afectate de criză, cea mai mare parte o reprezintă copiii. Se estimează uneori că numărul acestora se ridică la impresionanta cifră de 900 milioane. După unele cercetări, din 100 de copii sub 5 ani care mor în diverse părți ale Americii Latine, la 60 malnutriția este o cauză directă sau asociată a decesului.

Privită în timp, criza alimentară cunoaște o tendință de sporire a dimensiunilor sale absolute. Creșterea populației țărilor în curs de dezvoltare în perioada 1950—1974 nu a fost însoțită și de o creștere a producției alimentare pe locuitor. Țările cele mai afectate sînt cele cu nivelul economic cel mai redus, în care trăiesc după unele clasificări circa 1 000 de milioane de oameni (țări care în 1972 aveau un P.N.B. mediu pe locuitor de 100 de dolari sau mai puțin). Dar malnutriția în proporții de masă poate fi întâlnită și în țări cu un P.N.B. pe locuitor mai mare de 500 de dolari, datorită repartizării neechitabile a P.N.B. între clasele sociale.

Criza alimentară a devenit un fenomen cronic în multe regiuni de pe glob. Ea nu afectează însă numai viața acestor regiuni. Datorită interdependențelor internaționale, care cunosc o tendință de multiplicare continuă și de universalizare, criza alimentară afectează, de fapt, întregul edificiu al economiei mondiale și al relațiilor economice dintre țări. Ea este, așadar, un fenomen în evoluția căruia devine implicată întreaga lume. Este și motivul pentru care diferiți savanți și specialiști în problemă, manifestîndu-și îngrijorarea față de caracterul extrem de grav pe care-l capătă

astăzi această criză, apreciază soluționarea ei drept „o condiție de supraviețuire a înșăși umanității.”⁵⁾

Creșterea populației — speranță sau amenințare?

ECONOMIȘTII concep criza alimentară ca o rezultată necesară a acțiunii conjugate a doi factori fundamentali : a) populația și b) producția agro-alimentară. Analiza acestor doi factori se impune cel puțin din două motive : pe de o parte, pentru că orice speranță de înlăturare a crizei alimentare trebuie să pornească de la aprecierea lucidă a realității sale, din care face parte organică și corelația populație-productie ; pe de altă parte, pentru că modul de apreciere și interpretare a acestor factori este sursa unor concepții și teorii diferite cu privire la natura căilor concrete care se propun în strategia înlăturării crizei alimentare.

Atenția deosebită care se acordă factorului demografic se explică prin aceea că și mișcarea lui cunoaște o evoluție deosebită, neîntilnită în trecut. Multă vreme, teoria economică a conceput populația ca un factor prin definiție static. După al doilea război mondial însă, în evoluția ei apar noi valențe, apreciate ca reprezentând o explozie sau revoluție, și implicând mutații în întreaga teorie a creșterii economice.

Creșterea demografică este, într-adevăr, unul dintre fenomenele cele mai dinamice din lumea contemporană. Trebuie spus însă că această creștere este datorată mai ales evoluției demografice din țările în curs de dezvoltare : ritmul creșterii populației acestora a fost în perioada 1950—1975 de circa două ori mai mare decât în celelalte țări. Din totalul sporului de populație din perioada arătată, egal cu 1,43 miliarde de oameni, circa 60% revin țărilor în curs de dezvoltare, 30% țărilor socialiste și 10% țărilor capitaliste dezvoltate industrial. Numeroase cercetări asupra cauzelor „exploziei demografice” din țările în curs de dezvoltare arată că cea mai importantă participare o au scăderea remarcabilă a mortalității și prelungirea speranței de viață.

Acestea sînt faptele. Cum sînt ele interpretate de diverși specialiști sau politicieni, atunci cînd se analizează ecuația : populație — criza alimentară ? Se constată că, în unele cazuri, interpretările date acestui fenomen reinvie ideile lui Malthus, cărora le adaugă noi elemente.

Malthus susținea că populația are o putere de multiplicare mai mare decât capacitatea pămîntului de a crea mijloace de subsistență și că, din această cauză, ar fi necesar un control și o frînare constantă a creșterii populației, aliniînd-o mereu la nivelurile producției agro-alimentare. Acestei concepții i se adaugă astăzi alte trei idei : a. că resursele naturale ar fi insuficiente pentru a da posibilitate întregii populații actuale de pe glob să se ridice la nivelul de trai al celei din țările capitaliste dezvoltate economic ; b. chiar dacă ar fi posibilă o egalizare în domeniul consumului alimentar, ca și în alte domenii ale dezvoltării economice, industrializarea țărilor în curs de dezvoltare cerută de realizarea unui asemenea progres ar mări considerabil poluarea și din această cauză Terra ar deveni nelocuibilă ; c. sporirea rapidă a populației în țările sărace a în-

ceput deja să erodeze din ce în ce mai mult condițiile de trai ale acestora.

Cu alte cuvinte, creșterea rapidă a populației ar fi răspunzătoare de actuala criză alimentară.

Recrudescențe malthusiene infirmate

PÎNĂ în prezent istoria n-a confirmat niciodată vreuna din aserțiunile malthusiene pentru că inșiși temeliile sale teoretice-metodologice sînt eronate.

În primul rînd, orice om care vine pe lume nu trebuie văzut doar ca un nou consumator, o gură în plus de hrănit ; el este totodată și un nou producător de bunuri materiale, o nouă forță de creștere a avuției sociale.

Consumul alimentar mediu zilnic pe locuitor

	Nece- sarul zilnic pe lo- cui- tor	Consum zilnic real		Decalaja (în %)	
		Tări în- de- z- vol- tare	Tări in- curs de dez- vol- tare	311	312
Total calorii (în Kcal)	2200-3000	3100	2150	98-72	69
Total prote- ine (în grame) din carnea	70	90-110	35-60	50-86	39-55
Proteine de origine ani- mală (în grame)	40	50-70	5-10	13-25	17-14

În al doilea rînd, întreaga istorie a dezvoltării, inclusiv în domeniul agriculturii este o demonstrație a faptului că omul descoperă mereu noi resurse și noi întrebări ale celor deja cunoscute. Descoperirea continuă de noi resurse înseamnă o multiplicare și a posibilităților de a se oferi agriculturii mai multă energie și apă, mai multe îngrășăminte și mijloace de muncă mecanizate etc. care, împreună cu dezvoltarea cunoștințelor agrobiologice și agrotehnice, pot constitui o rezervă nebănuită de sporire a fertilității solului și a producției acestuia. Pentru a nu vorbi de marile posibilități existente în oceane și mări, adică în peste 70% din suprafața Terrei, chiar mai puțin prospectate pînă în prezent decât uscatul. Cunoașterea acestora este insuficientă și numai din punctul de vedere al resurselor piscicole, cu atît mai mult sub cel al posibilităților de a se practica agricultura marină.

În al treilea rînd, fenomenul demografic nu poate fi privit în mod global, nediferențiat pe țări sau zone cu caracteristici comune. Abordarea globală ascunde în acest caz structurile fenomenului, adică părțile sale componente care pot avea, cum se și întîmplă în realitate, comportamente diferite sau chiar opuse. Altfel nu am putea înțelege de ce bunăoară la dezbaterile în cadrul Conferinței mondiale O.N.U. pentru populație de la București (1974) doar unii participanți, provenind din țările Asiei de Sud, au ridicat problema unui control demografic limitat, în timp ce numeroși participanți au susținut — pentru țările lor, evident — necesitatea stimulării creșterii populației.

Vom înțelege însă mai bine această problemă dacă urmărim densitatea populației diferențiată pe zone și țări, densitate care, totodată, posedă și valoare indicativă în ceea ce privește resursele de teren agricol,

Europa, cu 96 locuitori pe kmp, cunoaște o situație alimentară prosperă. În schimb, Africa și America Latină, cu numai 12 și respectiv 15 locuitori pe kmp, cunosc fenomenul foametei, în timp ce mari rezerve de pămînt agricol sînt încă neatrase în circuitul agricol. Așadar, nu populația, prin creșterea ei rapidă sau prin densitatea ei înaltă, este responsabilă de criza alimentară din aceste regiuni.

La nivel mondial se cultivă anual o suprafață de teren agricol de circa 1,4 miliarde ha. Sînt acoperite cu pășuni alte 2,8 miliarde ha, din care cu siguranță o parte, și nu mică, poate fi convertită în teren arabil. Alte 1,6 miliarde ha sînt considerate pămînturi virgine, convertibile și ele, cu anumite investiții, în terenuri cultivabile. Omenirea dispune așadar, de importante rezerve de terenuri arabile. Din păcate, aceasta nu este valabil pentru fiecare țară și zonă în parte și, paradoxal, mai ales pentru țările care au cea mai mare nevoie de astfel de rezerve. Problema însă nu este insolubilă : cooperarea economică internațională poate corecta neconcordanța geografică dintre repartizarea populației și cea a resurselor de teren agricol în lume, în sensul unei distribuiri judicioase a plusurilor de produse alimentare.

Realitățile obiective infirmă recrudescențele malthusiene, dar ele pun, la rîndul lor, numeroase alte probleme de natură social-economică. Ca revers al concentrării proprietății funciare, în țările în curs de dezvoltare majoritatea țărănimii este lipsită de pămînt și alte mijloace de producție, ceea ce impune necesitatea unor reforme agrare democratice. În lipsa acestora, numeroși săteni pleacă la oraș pentru lucru, dar negăsindu-l, din cauza slabei dezvoltări a industriei, îngroașă rîndurile sărăcimii ; proporțiile mari ale analfabetismului demonstrează că școala este încă structurată după nevoile claselor avute ; nu mai vorbim de problema locuințelor, a asigurărilor sociale etc., etc. În astfel de condiții fenomenul demografic pune desigur numeroase probleme, inclusiv în legătură cu necesitatea optimizării sporului natural, ca parte a unei strategii, a creșterii economice echilibrate.

Criza alimentară, însă, nu este numai și nici chiar în primul rînd o problemă de control demografic sau de resurse naturale. Ea este înainte de toate, și în țările puternic populate, o problemă de structură. Istoria oferă și în această privință lecții pilduitoare. Experiența unor țări cu un mare potențial demografic în soluționarea problemei alimentare este mai mult decât o promisiune — este o dovadă că oamenii, favorizați de structuri social-economice bazate pe echitate, au capacitatea de a rezolva și probleme de asemenea anvergură.

prof. dr. N. BELLI

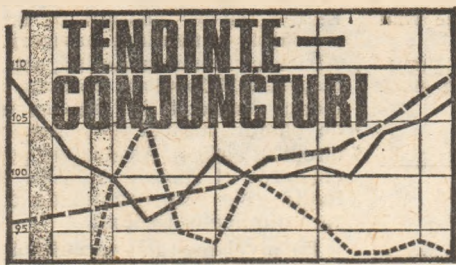
1) Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Editura politică, 1975, pag. 179.

2) Josué de Castro, Geografia foamei. Dilema braziliană. Editura politică, 1965, pag. 284.

3) Se citează din „Omenirea la răspîntic”, de M. Mesarović și E. Pestel. Editura politică, 1975, p. 198. Decalajele au fost calculate de autor.

4) Frederick T. Say, „Food, Nutrition and Family Health”. In : The Victor-Bostrom Fund Report. Food and Population, Report nr. 19/1974, pag. 28.

5) René Dumont, în cuvîntul său la Conferința mondială O.N.U. pentru alimentație, Roma, 1974.

Înviorarea întârzie în Europa apuseană

PRODUCȚIA industrială a Europei occidentale a scăzut cu 10%, între mijlocul anului 1974 și mijlocul acestui an, iar în S.U.A. chiar cu 15%, se arată într-un studiu intitulat „Evoluții recente în comerțul european” dat publicității la Geneva de C.E.E./O.N.U.. Înviorarea activității economice, se arată în studiu, nu este o problemă a viitorului apropiat în cele mai multe dintre țările vest-europene.

Potrivit estimărilor C.E.E./O.N.U., în anul curent P.N.B. va coborî cu circa 4% în S.U.A., cu 3-4% în R.F.G., Irlanda, Italia și Elveția, cu circa 2,5% în Franța, cu ceva mai puțin în celelalte țări vest-europene. În acest context se consideră că există puține șanse pentru înviorarea comerțului care pînă nu demult era așteptată încă în acest an; în fapt estimările privind evoluția comerțului au fost, după scurtă vreme, din nou revizuite în jos. Volumul importurilor în Europa occidentală va fi mai scăzut în acest an decît în 1974 în toate țările cu excepția Suediei și a Norvegiei, și nici o țară nu va putea evita probabil o anumită reducere a volumului exporturilor, se arată în studiu. În primul semestru a.c. volumul importurilor a scăzut față de perioada corespunzătoare a anului trecut cu 24% în Finlanda, cu 15-20% în Danemarca, Franța, Italia, Elveția, Norvegia, cu 13% în R.F.G. etc.

Dacă în timpul precedentelor recesiuni postbelice importurile de regulă se plafonau, „niciodată în cursul ultimelor două decenii volumul importurilor țărilor industrializate nu a scăzut față de anul precedent”, notează raportul.

Un alt element „surprinzător”, care evidențiază caracterul deosebit al crizei actuale față de celelalte recesiuni postbelice, este amplitudinea mai mare a variației importului în raport cu evoluția P.N.B. În perioada 1955-1969 creșterea volumului importului în Europa occidentală a fost de 1,8 ori mai mare decît cea a P.N.B.; în timpul actualei crize, față de o scădere cu 2,5% a P.N.B. în țările indus-

triale vest-europene scăderea volumului importurilor lor este estimată la 10%, relevînd o elasticitate mai mult decît dublă a acestora în raport cu P.N.B.

În contrast cu evoluția de ansamblu a volumului comerțului internațional, schimburile Est-Vest au cunoscut o creștere rapidă, de 42-44% în ambele direcții în 1974. În același timp a sporit și excelența comercială al țărilor occidentale, de la 2,7 miliarde de dolari în 1973 la 3,5 miliarde în 1974, și la peste 4 miliarde în primele cinci luni ale anului curent. Aceasta și pentru că, în vreme ce exporturile țărilor apusene în țările socialiste au cunoscut chiar o accelerare în prima parte a acestui an (+46%), creșterea importurilor din țările socialiste s-a diminuat considerabil (+16%). S-a intensificat, în același timp, cooperarea economică Est-Vest, acțiunile convenite putînd să aibă un efect stimulatînd asupra comerțului după terminarea crizei. Studiul relevă perspective favorabile ale comerțului și cooperării economice Est-Vest în domeniul ca producția de articole metalice, utilaj, produse chimice, textile, aparate și instalații și altele.

Referindu-se la țările socialiste europene, studiul constată faptul că în România și în R.D.G. creșterea economică nu numai că nu s-a încetinit, ci a cunoscut o accelerare sensibilă.

Comerțul Est-Vest

POTRIVIT unor date prezentate de Robert Ingersoll, secretar de stat adjunct al S.U.A., la un simpozion desfășurat recent la Washington, comerțul dintre țările membre ale O.C.D.E. (organizație care grupează marea majoritate a țărilor capitaliste dezvoltate) și țările socialiste a crescut de la 16,5 miliarde de dolari în 1970 la 49 miliarde de dolari în 1974. Din această din urmă sumă exporturile de mașini și tehnologie ale țărilor O.C.D.E. reprezentau 7 miliarde de dolari. Privit a parte, comerțul S.U.A. cu țările socialiste a sporit în același interval de la 0,58 la 3,2 miliarde de dolari.

Comerțul S.U.A.

cu țările exportatoare de petrol

EXPORTURILE S.U.A. în țările Africii de nord și Orientului Apropiat și Mijlociu sporesc în acest an în prețurile curente cu 60%, comparativ cu 1974, urmînd să atingă rotunda cifră de 10 miliarde dolari —apreciază revista Mideast Markets. Creșteri spectaculoase au înregistrat exporturile americane, în semestrul I a.c., în Siria (de 4,8 ori, comparativ cu aceeași perioadă din 1974), în Oman (de 3 ori), Iran (de 2,7 ori), Libia (de 2,5 ori), Iordania (de 2,3 ori), Irak (de peste 2 ori) etc. La rîndul lor, au sporit și importurile S.U.A. din majoritatea țărilor respective, fiind reprezentate în cea mai mare parte de livrări de petrol. Astfel în aceeași perioadă, importul din Arabia Saudită a crescut de la 389,4 la 1168,6 milioane de dolari, din Algeria — de la 357,6 la 718,8 mil. dolari, din Libia — de la 0,9 la 278,6 mil. dolari, din Uniunea Emiratelor Arabe — de la 44,5 la 262,9 mil. dolari.

Japonia: politica aluminiului

CA URMARE a scaderii cererii pentru aluminiu pe piața internă, uzinele de aluminiu din Japonia au redus în ultimele luni nivelul utilizării capacităților lor de producție. În cercurile de specialitate se apreciază că, din cauza cheltuielilor de producție mai ridicate în Japonia decît în alte țări producătoare de aluminiu, extinderea capacităților de producție ale acestei subramuri metalurgice se va încetini în perspectiva apropiată, în condițiile creșterii concomitente a importurilor.

Autorii unui raport al Consiliului pentru problemele structurii industriei din Japonia consideră că în cursul deceniului următor importul de aluminiu se va tripla, încît ponderea producției proprii în consumul intern de aluminiu se va reduce de la 90% în prezent la circa 60%. Pentru a avea asigurată stabilitatea aprovizionării din import, consiliul amintit a recomandat extinderea participării Japoniei la construcția unor noi uzine de aluminiu în străinătate (în S.U.A., Brazilia, Venezuela, Indochina, Australia ș.a.).

Consum de petrol în scădere

AU devenit cunoscute, prin revista engleză „Petroleum E-

conomist”, date cu privire la consumul de petrol al unor țări mari importatoare în semestrul I 1975. Principalele țări industriale capitaliste, cu excepția notabilă a S.U.A., și-au redus consumul în această perioadă față de semestrul I 1974, în medie cu 2,3%. În S.U.A. consumul a crescut cu 0,9%, dar într-o proporție însemnată pe seama primelor trei luni cînd sporul respectiv a fost de 1,6%. În cursul semestrului I a.c. consumul de petrol a scăzut cu 10,2% în Japonia și Franța, cu 10,3% în Olanda cu 9% în Anglia.

Producția de ulei și grăsimi în țările nesocialiste

POTRIVIT unui studiu recent al Departamentului Agriculturii al S.U.A., producția de uleiuri și grăsimi a lumii nesoc-

Structura producției (mil.t.)

	1974/75	1975/76
Ulei din:		
Semințe de bumbac	3,199	3,040
Arăhide	3,130	3,404
Soia	8,025	9,229
kapîșă	3,986	4,000
Susan	0,660	0,677
Moslina	1,396	1,540
Foruș	0,300	0,300
Diverse	0,660	0,677
Total ulei comestibil	23,474	25,480
Uleiuri de palmier	5,933	6,305
Uleiuri industriale	1,493	1,562
Grăsimi animale	13,883	14,205
Întură de pește	1,255	1,290
Total mondial	45,989	48,462

cialiste în sezonul agricol 1974/75 a reprezentat aproximativ 46 milioane de tone, din care 29,4 milioane tone uleiuri de origine vegetală (inclusiv de palmier). Producția este așteptată să crească în sezonul următor cu circa 5%. După cum se poate vedea din tabel, volumul absolut cel mai mare printre uleiuri îl deține cel de soia, ponderea acestuia fiind de peste 34% din uleiurile comestibile, fără cele de palmier, în 1974/75 și de peste 36% în prognoza pe 1975/76. Urmează uleiul de rapiță, de arahide și din semințe de bumbac.

Aur la licitație

ANUL acesta în S.U.A. au avut loc două licitații, cu care ocazie Trezoreria a vîndut circa 1,2 milioane uncii de aur din rezervele oficiale unor cumpărători particulari. După cum relatează recent ziarul International Herald Tribune, Trezoreria americană urmează să decidă în curînd dacă cererea de aur este suficient de susținută pentru a justifica o nouă licitație la jumătatea lui decembrie.

POLITICA ECONOMICA OCCIDENTALA - UN EŞAFODAJ ÎN PREFACERE ?

DEŞI ÎNCEPÎND cu vara acestui an s-a remarcat o învioreare a activităţii economice în majoritatea ţărilor capitaliste dezvoltate, criza economică din aceste ţări constituie în continuare o preocupare de prim plan a autorităţilor. Redresarea economică stă încă sub semnul întrebării, iar şomajul, inflaţia şi dezechilibrul balanţelor de plăţi rămân probleme majore de rezolvat.

Articolul de faţă îşi propune să trateze două aspecte esenţiale ale politicii economice occidentale în această situaţie : o problemă curentă şi anume dificultăţile unei politici economice menite să combată, concomitent, inflaţia şi recesiunea ; o problemă de perspectivă şi anume politica în domeniul investiţiilor.

Inflaţie „tiritoare“, inflaţie „galopantă“

DUPĂ cum se ştie, statul capitalist are la dispoziţie sa două pirghii principale — atunci când nu intervine mai direct sub forma politicii preţurilor şi a veniturilor — prin care încearcă să reglementeze economia de piaţă : una monetară (sau de credit) şi una fiscală (sau bugetară). Politica monetară porneşte de la influenţa certă pe care o exercită condiţiile de creditare asupra activităţii economice. Majoritatea băncilor şi a celorlalte instituţii financiare occidentale fiind private, banca centrală de stat operează în acest caz cu taxa oficială a scontului, cuantumul rezervelor obligatorii de lichiditate pe care trebuie să le deţină instituţiile de credit, operaţiunile pe pieţele financiare şi masa monetară (emisivitatea de monedă). În ceea ce priveşte politica bugetară, ea acţionează prin intermediul impozitelor şi al celorlalte forme de fiscalitate asupra veniturilor şi deci asupra cererii globale. Cheltuielile guvernamentale constituie şi ele o componentă a cererii globale. Asupra volumului activităţii economice se acţionează prin subsidiile sau ajutoarele directe acordate diferitelor sectoare economice.

Pînă la actuala criză economică, judecăţile de bază ale politicii economice a statului capitalist erau simple. Se urmărea atenuarea fazelor ciclului economic prin influenţarea cererii globale, stimulînd creşterea ei în perioadele de criză şi restrîngerea ei în perioadele de „supraincălzire“. Cînd activitatea economică avea o tendinţă de scădere, politica monetară şi politica fiscală deveneau expansioniste: disponibilităţile de credit şi cheltuielile guvernamentale creşteau, iar dobînzile şi impozitele scădeau. Aceste măsuri duceau la expansiunea investiţiilor şi a consumului, iar majorarea cererii globale stimula creşterea producţiei. Activitatea economică lua avînt, preţurile începeau să crească. În momentul în care creşterea preţurilor se accelera, guvernele introduceau treptat măsuri monetare şi fiscale inverse, restrictive : dobînzile şi impozitele erau majorate, iar disponibilităţile de credit şi cheltuielile guvernamentale erau reduse. Schematizînd, se spunea că în Occident recesiunea este combătută cu inflaţie iar inflaţia cu recesiune.

În realitate situaţiile nu au fost niciodată atît de simple. Scăderea sau creşterea activităţii economice în ţările capitaliste nu pot fi cunoscute decît *post factum*, iar măsurile de politică economică, în special cele monetare, acţionează cu întârziere. Chiar şi numai în lumina acestor elemente utilizarea pirghiilor economice era mult mai complexă decît poate să pară la prima vedere. În principiu însă, înlănţuirea secvenţelor a fost cea arătată mai sus.

În ultimii ani situaţia s-a complicat. Începînd cu anii 1968—1970, diferite economii occidentale au cunoscut un fenomen nou, de „coexistenţă“ a inflaţiei şi recesiunii, aşa-numita stagflaţie. În condiţiile stagflaţiei legea simplă a combaterii recesiunii cu inflaţie şi a inflaţiei cu recesiune nu mai poate fi aplicată ca atare, de vreme ce ele se manifestă simultan şi, câteodată, se agravează reciproc. De la începutul actualului deceniu şi mai ales în anii 1973—1975 inflaţia din ţările capitaliste dezvoltate a depăşit limita inflaţiei „tiritoare“ (o creştere a preţurilor cu amănuntul sub 5% pe an), devenind „galopantă“ ; or, experienţa a dovedit că în condiţiile unui proces inflaţionist care depăşeşte 10% pe an măsurile monetare sau/si fiscale de pînă acum devin, în parte, inoperante.

Dublu obiectiv : antiinflaţionist şi antirecesionist

ÎN CURSUL acestui an producţia industrială a scăzut, de la nivelul cel mai înalt înregistrat în 1973—1974, cu circa 20% în Japonia, 10—15% în S.U.A., R.F. Germania, Franţa şi Italia şi 5% în Anglia. Dacă în celelalte recesiuni postbelice produsul naţional brut real al S.U.A. şi-a redus, în medie, ritmul de creştere cu 2—3 procente, această fază durînd şase luni, în prezent producţia naţională a scăzut în termeni absoluţi, iar perioada de scădere a durat 18 luni. Numărul total al şomerilor din ţările membre ale O.C.D.E. era în vara acestui an de 15 milioane persoane, adică 5,5% din forţa de muncă, iar inflaţia, deşi s-a încetinit faţă de ritmul de circa 15% înregistrat în anul 1974, a rămas la nivelul de peste 10% anual. Unele ţări occidentale, precum Anglia, continuă să înregistreze deficite importante ale plăţilor curente.

Acum, nimeni nu mai contestă gravitatea deosebită a crizei economice din ţările capitaliste dezvoltate. Oficialităţile occidentale recunosc că, după marea criză a anilor 1930, nici o altă perioadă nu a ridicat atîtea probleme în faţa economiei capitaliste. Toate mecanismele economice au fost distorsionate sau solicitate la maximum. Toate ţările au avut de rezolvat probleme noi, de o dificultate crescîndă. Politica economică a guvernelor a trebuit să facă faţă, concomitent, perturbărilor cumulate cauzate de inflaţie, şomaj, scăderea activităţii economice şi deficitele balanţelor de plăţi. Or, mecanismul economiei capitaliste nu reuşeşte, oricît de elaborată ar fi politica economică, să re-soarbă în acelaşi timp toate aceste dificultăţi. Mai mult, politicile economice pentru combaterea inflaţiei se dovedesc a fi greu, dacă nu imposibil, de conciliate cu

cele menite să stimuleze creşterea economică sau să reducă rata şomajului ; politicile economice menite să echilibreze balanţa de plăţi, agravează, uneori, atît inflaţia cît şi recesiunea.

Autorităţile au declarat, rînd pe rînd, drept obiectiv principal combaterea fie a inflaţiei, fie a şomajului, fie a deficitelor balanţelor de plăţi, în speranţa că abordarea treptată a fiecărei dificultăţi în parte ar putea să ușureze sarcinile politicii economice. Ocupîndu-se cu precădere sau exclusiv de componenta inflaţionistă a crizei, politica antiinflaţionistă promovată în anii 1973 şi 1974 de guvernele ţărilor capitaliste dezvoltate a permis sau chiar a favorizat accentuarea recesiunii. Astfel, în S.U.A., datorită politicii monetare restrictive, rata dobînzilor la capitalurile pe termen scurt a ajuns pînă la nivelul record de 13—14%. Ulterior, în prima jumătate a anului 1975, cînd s-a confirmat că lumea occidentală nu se află într-o simplă recesiune, ci că este vorba de cel mai important recul al producţiei capitaliste din întreaga perioadă postbelică, obiectivul antiinflaţionist a fost schimbat cu obiectivul antirecesionist. În S.U.A. rata dobînzilor la capitaluri pe termen scurt a scăzut în primăvara acestui an la 5—6%.

Abordarea separată a dificultăţilor economice în funcţie de gravitatea lor pare să fie, însă, contestată acum în tot mai mare măsură.

Acestui mod de a înţelege politica economică i se reproşează că duce economia capitalistă din extrema recesiunii în extrema inflaţiei şi în final în situaţia de stagflaţie. În prezent, temerea principală este că, după recesiunea din ultimele luni şi după atenuarea ritmului de creştere a preţurilor care a însoţit-o, luarea de măsuri expansioniste va însemna o nouă escaladare a procesului inflaţionist.

În aceste condiţii, în mai multe ţări occidentale s-au elaborat în a doua jumătate a anului 1975 programe de politică economică avînd obiectiv dublu : antiinflaţionist şi antirecesionist. În S.U.A., politica monetară este în prezent antiinflaţionistă (dobînzile pe termen scurt se situează în jurul nivelului de 8%), pe cînd politica fiscală, prin reducerea impozitelor şi majorarea cheltuielilor guvernamentale, urmăreşte relansarea activităţii economice. Unele ţări, precum Anglia, au introdus şi un al treilea obiectiv şi anume rezolvarea deficitului balanţelor de plăţi.

Un cerc vicios în care politica monetară devine inoperantă

SE POATE SPUNE că procesul inflaţionist din ţările occidentale şi extinderea şomajului au determinat astfel unele

reevaluări în aprecierea gradului de gravitate a diferitelor fenomene economice.

În toată perioada anilor '50 și '60, ca sechelă întârziată a crizei economice din deceniul al patrulea, șomajul a fost considerat principalul pericol pentru societatea capitalistă. Întregul angrenaj al măsurilor economice occidentale a avut ca obiectiv esențial combaterea șomajului. Politica economică expansionistă a fost cuvântul de ordine, și această orientare a fost promovată cu insistență, chiar cu riscul agravării dezechilibrului inflaționist.

Dar, după experiența anilor 1973—1975, inflația galopantă, cu toată gama de efecte negative pe care le antrenează, este acum considerată la fel de periculoasă pentru societatea capitalistă ca și o rată ridicată a șomajului. Aici credem că trebuie căutăta explicația faptului că politicile expansioniste din economiile occidentale sînt acum mult mai prudente. Această reevaluare constituie o explicație în plus a unor fenomene noi, ca de exemplu, nivelul ridicat al dobinzilor chiar la începutul fazei de expansiune.

Reaprecierea gravității procesului inflaționist este legată și de efectele negative ale acestuia asupra operativității măsurilor de politică monetară sau fiscală. Inflația acționează în sensul creșterii dobinzilor la capitalurile împrumutate, creditorii luînd în considerare scăderea puterii de cumpărare a banilor. Majorînd dobinzile, inflația are efecte recesioniste. Dacă inflația coexistă cu recesiunea, combaterea recesiunii prin intermediul politicii monetare devine o problemă dificilă, deoarece dobinzile sînt majorate ca urmare a inflației, iar scăderea lor prin intermediul politicii băncii centrale este mult îngreunată. Pentru a reduce dobinzile, banca centrală trebuie, pînă la urmă, să majoreze substanțial masa monetară, ceea ce accelerează procesul inflaționist care la rîndul lui acționează în sensul creșterii dobinzilor și al agravării recesiunii. Se creează un cerc vicios avînd drept consecință că politica monetară devine inoperantă.

Inflația a dereglat și mecanismul selectiv al politicii economice occidentale. Spre exemplu, în acest an în S.U.A. au fost reduse impozitele asupra salariilor pentru a majora puterea de cumpărare a populației și astfel cererea; inflația a generat însă creșterea salariilor nominale, iar sistemul de impozite progresive a favorizat, pînă la urmă, majorarea sumei totale a impozitelor. În același timp, puterea de cumpărare a fost continuu erodată de inflație. Unele calcule preliminare au indicat că venitul disponibil real (venitul populației în prețuri constante, rămas după plata tuturor obligațiilor fiscale) nu a înregistrat majorările prevăzute inițial, astfel încît efectul expansionist al acestor măsuri de politică fiscală va fi, probabil, mult diminuat.

Caracterul contradictoriu al inflației: accelerează și grevează investițiile

ÎN CONDIȚIILE procesului inflaționist este posibilă o schimbare a judecăților care sînt făcute pe întreprinzătorul capitalist în ceea ce privește pentru sau împotriva unor politici care accelerează și în același timp grevează investițiile.

Multe firme capitaliste hotărăsc majorarea investițiilor pentru a proteja puterea de cumpărare a fondurilor lor; în această categorie intră, în principal, investițiile în stocuri și mai puțin cele în capital fix. Investiții programate pentru viitor sînt efectuate mai rapid avînd în vedere creșterea așteptată a costurilor. Deoarece inflația înseamnă în majoritatea cazurilor creșterea salariilor nominale, are loc accelerarea procesului de înlocuire a muncii cu capital, ceea ce este un element hotărîtor al reînnoirii și perfecționării utilajelor în întreprinderile capitaliste.

În schimb, în condițiile unui ritm înalt al procesului inflaționist, se întîmplă frecvent ca fondurile de amortizare să nu acopere costul nou al investiției în capital fix; în aceste cazuri întreprinderea ar trebui să apeleze la capitaluri străine, ceea ce este puțin atrăgător avînd în vedere că inflația menține dobinzile la niveluri ridicate. Profiturile, care ar putea să finanțeze parțial investițiile noi în capital fix, de obicei nu sînt menținute sub formă lichidă în perioadele inflaționiste, ci sînt plasate imediat fie în bunuri materiale (materii prime, metale prețioase), fie în active financiare aducătoare de dobinzi.

Această analiză sumară poate duce la concluzia că inflația favorizează cu precădere investițiile în capitalul circulant al firmei (materii prime, materiale, combustibili) și descurajează, per total, investițiile în capital fix. O asemenea eventualitate ar avea consecințe durabile asupra economiilor occidentale deoarece, cum este cunoscut, tocmai investițiile fixe dau dinamica unei economii, fiind hotărîtoare în creșterea producției și introducerea progresului tehnico-științific.

Așa se explică faptul că în ultimul timp, și mai ales în perspectiva următorilor ani, o componentă deosebită a politicii economice a țărilor occidentale a devenit (sau va deveni) politica în domeniul investițiilor. În plus față de măsurile curente de politică monetară și fiscală, țările capitaliste dezvoltate au luat sau prevăd programe speciale de stimulare a investițiilor prin: micșorarea impozitelor pe venit în anumite sectoare economice; îngăduirea unor metode adecvate de amortizare a fondurilor fixe; măsuri care să atragă investițiile străine sau să stimuleze reinvestirea profiturilor obținute de capitalul străin ș.a.

Rolul motor al investițiilor în capital fix

ESTE GREU de prevăzut acum ce măsuri concrete vor mai fi luate în domeniul investițiilor de principalele țări capitaliste dezvoltate. Cîteva direcții principale pot fi, însă, deduse dintr-o comparație succintă a indicatorilor privind investițiile din cîteva țări capitaliste dezvoltate.

Ca pondere în produsul național brut, investițiile diferă surprinzător de mult de la o țară la alta. Spre exemplu, investițiile în capital fix în produsul național brut au avut următoarele ponderi medii, în perioada 1960—1971: 17,5% în S.U.A.; 17,8% în Anglia; 21% în Italia; 21,9% în Canada; 23,1% în Franța; 25,3% în R.F. Germania; 34,3% în Japonia. Se poate observa că țările care în această perioadă au făcut un efort investițional mai susținut au înregistrat și cele mai dinamice ritmuri de creștere economică.

Datele prezentate ascund însă unele aspecte importante. Astfel, cifrele de mai sus nu reușesc să arate gradul de eficien-

ță cu care sînt folosite noile investiții. Or, studii elaborate de experții Casei Albe arată că industria S.U.A. realizează mai multe produse pe unitatea de capital investit decît oricare altă țară capitalistă dezvoltată; noile investiții din economia americană, datorită nivelului de vîrf al tehnologiilor pe care le presupun, reprezintă deci mai mult decît indică cifrele valorice. În schimb, vîrsta medie a utilajelor este mai mare în S.U.A. decît în alte țări capitaliste dezvoltate, care au înlocuit masiv capitalul după al doilea război mondial. Se estimează că, în prezent, 30—40% din capitalul productiv din economia americană datează dinainte de anul 1960, în timp ce în celelalte țări capitaliste ponderea respectivă este de 15—25%.

Legat de această situație atrage atenția faptul că în ultimii ani ritmul de creștere al productivității muncii din economia americană a scăzut: de la o medie anuală de 3,5% în perioada 1948—1964, la numai 2,5% în perioada 1965—1974. Analize efectuate de unii economiști americani declară că motivele acestei tendințe rezidă în: scăderea investițiilor productive; efectele nefavorabile ale inflației; investițiile masive făcute de firmele americane în exterior; sporirea considerabilă în ultima perioadă a investițiilor (cheltuielilor) neproductive, de exemplu a celor legate de protejarea mediului. A fost desprinsă de aici concluzia că este necesară sporirea investițiilor productive în perioada următoare pentru a face față cerințelor expansiunii industriale, programului energetic și construcțiilor de locuințe. Se apreciază că în această situație piețele de capital vor fi foarte solicitate. Împrumuturile pe care companiile private le vor lansa pe piețele de capital în perioada 1976—1980 sînt apreciate la o medie anuală de 64,4 miliarde dolari, comparativ cu o medie de 10 miliarde dolari în perioada 1971—1973. În aceste condiții s-a avansat ideea că este posibil ca S.U.A. să devină un importator net de capital în viitor.

★

OBIECTIVELE politicii economice a statelor capitaliste au devenit mult mai largi în condițiile actualei crize. Astăzi se recunoaște că în fața oficialităților occidentale nu se ridică numai problema atenuării ciclului economic. Probleme noi privind inflația galopantă, stagflația, criza sistemului monetar internațional, criza energetică, necesitățile tot mai mari de capital, imperatiile stimulării investițiilor pentru a asigura competitivitatea industriilor naționale, sînt abordate cu același accent în programele economice ale guvernelor respective. Mulți teoreticieni occidentali anticipează deja modificări esențiale în politicile economice ale autorităților naționale. Se apreciază astfel că necesitatea unor eforturi susținute în domeniul investițiilor nu mai poate fi aminată, altfel competitivitatea va fi continuu erodată. În acest context, întreg eșafodajul politicii economice postbelice, orientată în direcția stimulării prin toate mijloacele a consumului, va trebui schimbat.

O astfel de reorientare, ca și altele care vor apare, decurg în ultimă instanță din incapacitatea unei societăți bazată pe risipa de resurse de a răspunde necesităților lumii contemporane. Criza economică din țările occidentale, manifestată cu deosebită vigoare și în domeniul politicii economice, dovedește falimentul societății de consum, al unei societăți bazate pe inechitate și exploatare.

Mugur ISĂRESCU

PIAȚA MONETARĂ INTERNAȚIONALĂ

ACTIVITATEA piețelor monetare în intervalul 17-21.XI.1975 a reflectat în bună măsură reacția curcilor de afaceri interesate față de rezultatele întâlnirii de la Rambouillet (vezi „Revista economică” nr. 47)

CURSURI¹⁾

Curs central 28.XII.1975	Curs la 17.XI.1975	Curs la 21.XI.1975	Abateres ²⁾ în % a cursurilor valutarelor în ziua de 21.XI.1975 față de cursul central din 28.XII.1975	Abateres ³⁾ în % a cursurilor valutarelor în ziua de 21.XI.1975 față de cursul central din 21.XI.1975
2,66904	2,6990	2,5930	+ 2,81	+ 3,97
3,3855	3,2500	2,6660	+27,54	+22,43
4,60414	4,7025	4,4235	+ 4,25	+ 6,48
308,00	280,20	302,75	+ 1,65	+ 7,53
2,78117	2,8260	2,6662	+ 4,48	+ 6,16
40,334	41,10	39,15	+ 3,05	+ 5,01
523,50	607,00	680,55	-23,00	-10,72
2,8952	2,3250	2,0430	-29,40	-12,09
-	1,2060 ⁴⁾	1,17890	-	- 2,35
103,87	142,10	141,85		

Marca	28.XII.1975	17.XI.1975	21.XI.1975	Abateres ²⁾ în % a cursurilor valutarelor în ziua de 21.XI.1975 față de cursul central din 28.XII.1975	Abateres ³⁾ în % a cursurilor valutarelor în ziua de 21.XI.1975 față de cursul central din 21.XI.1975
west-germană	2,66904	2,6990	2,5930	+ 2,81	+ 3,97
francul elvețian	3,3855	3,2500	2,6660	+27,54	+22,43
francul francez	4,60414	4,7025	4,4235	+ 4,25	+ 6,48
yenul japonez	308,00	280,20	302,75	+ 1,65	+ 7,53
Florinul olandez	2,78117	2,8260	2,6662	+ 4,48	+ 6,16
francul belgian	40,334	41,10	39,15	+ 3,05	+ 5,01
Lira italiană	523,50	607,00	680,55	-23,00	-10,72
Lira sterlină	2,8952	2,3250	2,0430	-29,40	-12,09
D.S.T. ⁵⁾	-	1,2060 ⁴⁾	1,17890	-	- 2,35
Prețul surului la Londra ⁶⁾	-	103,87	142,10	141,85	

- Cotele din prezentul tabel reprezintă unități de monedă națională față de 1 dolar S.U.A. cu excepția cursului lirei sterline care este exprimat în dolari S.U.A. pentru 1 liră;
- +Revalorizare (apreciere de fapt); -Devalorizare (depreciere de fapt);
- D.S.T. (drept special de trezorerie) exprimat în dolari S.U.A. pentru o unitate;
- Prețul surului în dolari S.U.A./uncie, primul fixing.
- Curs la 1.VII.1974.

VALUTA	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
DOLARUL S.U.A.	1 luna				5,5000		6,4375				
3 luni						6,7500		7,1250			
6 luni								7,4375		7,9375	
FRANȚUL ELVEȚIAN	1 luna	1,3125	1,8750								
3 luni			3,2500	3,7500							
6 luni				3,7500	4,3125						
MARCA VEST-GERMANĂ	1 luna		3,3750	3,8750							
3 luni				4,0625	4,5000						
6 luni					4,5000	4,9375					

Nivelul orientativ al dobinzilor pe piața eurodepozitelor în perioada 17.XI.-21.XI.1975 (nivel minim și maxim).

din 21 noiembrie a.c., p. 28) înregistrându-se pe ansamblu o întărire a dolarului S.U.A. față de restul devizelor occidentale. Pe de altă parte, și în acest interval, persistența incertitudinilor referitoare la modul de soluționare a crizei financiare prin care trece orașul New York, respectiv la condițiile în care și limitele până la care administrația federală este dispusă să susțină municipalitatea, a afectat tendința de consolidare manifestată de dolarul S.U.A.

TAXA OFICIALĂ A SCONTULUI ÎN VIGORE LA 21 NOIEMBRIE 1975 (în %)

Anglia (dobinzi minimă de împrumut)	11 3/4	Franta	8
Austria	6	R.F.Germania	3 1/2
Belgia	6	Israel	6
Canada	9	Italia	6
Danemarca	7 1/2	Japonia	6 1/2
Elveția	3	Luxemburg	6
Finlanda	9 1/4	Norvegia	5
		Olanda	4 1/2
		Suedia	6
		S.U.A.	6

Datele în general favorabile referitoare la economia S.U.A. (previziunile referitoare la excedentul balanței comerciale, ritmul relansării activității economice, nivelul relativ mai scăzut al inflației în această țară și, paradoxal, chiar modul de „rezolvare cu calm” a problemelor financiare ale orașului New York), constituie tot atâtea argumente pentru observatorii care apreciază că tendința de bază a dolarului în perioada următoare va fi aceea de consolidare, nefiind excluse unele intervale de stagnare și recul.

Cursul lirei sterline a manifestat o tendință de scădere în comparație cu săptămîna trecută, la aceasta contribuind divergențele existente între guvern și Banca Angliei asupra cheltuielilor și deficitului masiv din sectorul public. Pe piața monetară internațională se apreciază că cursul lirei sterline va continua să scadă.

Dobinzile la eurodolarul S.U.A. euromarca vest-germană și eurofrancul elvețian nu au suferit modificări prea mari față de săptămîna trecută.

Prețul aurului în perioada analizată a avut o ușoară tendință de scădere față de săptămîna trecută, de aproximativ 1,75 dolari S.U.A. per uncie.

Vineri, 21 noiembrie 1975, First National City Bank din New York a anunțat reducerea dobinzii, preferențiale (prime rate) de la 7 1/4 % la 7 % cu începere din 24 noiembrie a.c.

Paul DUMITRAȘCU
Dumitru LUNGU

STATISTICĂ INTERNAȚIONALĂ

Export-import în țări capitaliste dezvoltate

O ANALIZĂ publicată nu de mult în Franța asupra indicatorilor valorici ai exporturilor și importurilor unui număr de nouă țări vest-europene, în deceniul trecut și în primii ani ai deceniului actual, relevă o evoluție favorabilă a acestora pentru țările respective în ansamblu, în condițiile existenței unor discrepanțe apreciable.

Astfel, de pildă, în perioada 1960-1973 prețul mediu de export (per tonă) a crescut de 3,1 ori în cazul R.F.G., de 2,8 ori în cel al Franței, de 2,4 ori în cazul Suediei etc. Concomitent, prețul mediu al importurilor R.F.G. și Suediei a sporit de circa 2 ori, cel al Belgiei - Luxemburgului de 2,6 ori, cel al Franței și Italiei de circa 1,8 ori ș.a.m.d. De menționat că indicatorul prețului de export per tonă dezavantajează țările în exportul cărora produsele voluminoase și grele dețin o pondere importantă (de pildă, navele maritime în cazul Suediei și Norvegiei).

În lumina diferenței dintre prețul de export (per tonă) și

Tabelul nr.1

Țara	1960	1965	1970	1971	1972	1973
Diferența dintre prețul mediu la export și prețul mediu la import (dolari per tonă)						
R.F.Germania	75,5	118,5	178,1	206,8	250,8	325,2
Franța	20,3	42,9	81,9	92,2	105,4	139,6
Italia	109,0	125,0	166,0	179,0	204,0	234,0
Olanda	35,0	..	82,0	84,0	49,0	63,0
Belgia-Luxemburg	54,0	60,0	90,0	95,0	102,0	125,0
Spania	..	5,0	46,0	82,0	97,0	127,0
Suedia	-30,0	-34,0	-11,0	-4,0
Norvegia	-32,0	-20,0	-9,0	-26,0

Raportul de schimb^{x)}

R.F.Germania	196	233	281	283	300	308
Franța	124	149	185	188	192	195
Italia	256	308	310	313	317	281
Olanda	148	..	191	182	156	156
Belgia-Luxemburg	186	183	205	197	194	188
Spania	..	105	152	199	196	196
Suedia	73	73	92	97	95	89
Norvegia	78	86	94	85

x) Raportul dintre prețurile medii la export și prețurile medii la import (în %).
Sursa: S.E.D.S.I.S., Chroniques d'actualité, 30 sept. 1975.

Tabelul nr.2

Structura comerțului exterior (1973, în % din valoarea totală)

	R.F.G.	Franța	Italia	Olanda	Belgia-Luxemb.	Spania	Suedia	Norvegia
Importuri								
- Produse cu un grad scăzut de prelucrare	39,8	35,1	50,6	36,3	31,2	43,6	25,8	24,2
- Produse finite	58,0	64,9	49,3	62,9	68,5	56,3	74,0	76,1
- Diverse	2,2	-	0,2	0,8	0,4	-	0,1	0,6
Exporturi								
- Produse cu un grad scăzut de prelucrare	9,3	26,0	16,6	41,8	16,2	36,9	22,3	25,7
- Produse finite	89,4	73,6	83,5	57,8	72,4	63,0	77,4	73,9
- Diverse	1,2	0,3	0,2	0,4	1,4	0,1	0,3	0,4

Sursa: S.E.D.S.I.S., Chroniques d'actualité, septembrie 1975.

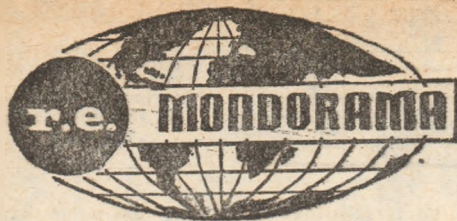
cel de import apare că în timp ce în 1960, dintre țările cuprinse în tabelul nr. 1, Italia realiza cele mai substanțiale avantaje de pe urma schimburilor comerciale externe (cu 109 dolari per tonă), ea a fost depășită treptat de R.F.G. (cu 325 dolari per tonă, în 1973).

În ceea ce privește raportul de schimb, cel mai înalt nivel al acestuia l-a menținut de asemenea Italia până în 1973, cînd pe primul loc printre țările examinate s-a situat R.F.G. Acest raport a crescut aproape continuu în deceniul trecut: după aceea se constată o deteriorare a raportului în cadrul comerțului exterior al Norvegiei (din 1970), al Olandei, Belgiei, Luxemburgului, Spaniei și Suediei (din 1972), al Italiei (din 1973). În ceea ce privește Franța și R.F.G., raportul de schimb nu a

înregistrat o scădere decât din semestrul I 1974, deși majorări considerabile ale prețurilor la o serie de materii prime au avut loc încă în cursul anului 1973.

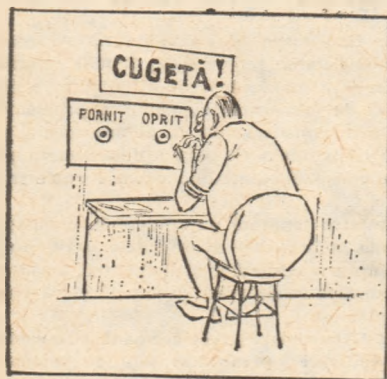
Discrepanțele care apar între țările capitaliste dezvoltate în ceea ce privește raportul de schimb se datorează, în principal, deosebirilor în structura importului și exportului lor. După cum se vede din tabelul nr. 2, produsele cu un grad scăzut de prelucrare au cele mai ridicate ponderi în cadrul importurilor Italiei, Spaniei și R.F.G.; R.F.G. și Italia înregistrează, de asemenea, cele mai ridicate ponderi ale produselor finite în cadrul exporturilor lor. În ceea ce privește Suedia și Norvegia, ponderea produselor finite deține valori apropiate atât la export cât și la import.

N. POPOV

Concurență pentru I. B. M.

PENTRU industria japoneză de calculatoare electronice luna decembrie 1975 va însemna începutul unei mari bătălii economice, marcând o nouă treaptă în liberalizarea pieței interne a calculatoarelor,

(după TREND, Austria)

pină acum împărțită în mod egal între producătorii niponi și străini. Așa cum scrie revista **Electronics** (30 octombrie), momentul este așteptat ca interes de firmele producătoare nipone (Fujitsu, Hitachi, Mitsubishi Electric, Toshiba, Nippon Electric ș.a.) dornice să vadă în ce măsură vor fi încununate de succes eforturile lor comune din ultimii ani de a pune la punct sisteme echivalente sau chiar superioare sistemului 370 al I.B.M. (cel mai avansat dintre sistemele principalei companii americane producătoare de calculatoare), la un preț mai redus sau cel mult egal cu al acestuia.

Ministerul nipon al comerțului internațional și industriei (M.I.T.I.), inițiatorul colaborării amintite, a supus recent aprobării Dietei un plan de finanțare a eforturilor de cercetare-dezvoltare a cinci firme colaborând într-un laborator comun în problemele integrării pe scară largă a circuitelor, cu scopul de a concura sistemele viitoare de calcul a căror lansare de către I.B.M. în locul sistemului 370 este așteptată de japonezi înainte de sfârșitul acestui deceniu. Cooperarea firmelor respective nu se limitează la cercetare, ci s-a extins și la marketing și la finanțarea leasing-ului.

Firmele japoneze au încredere că pot concura I.B.M. și celelalte firme americane ca „Digital Equipment“, „Sperry Univac“ și „Burroughs“, care sînt active în Japonia. De observat că firmele în cauză rămîn întreprinderi distincte și continuă concurența între ele în ciuda programului guvernamental comun.

Spre deosebire de televizoare sau automobile, calculatoarele necesită și software. De aceea în competiția cu I.B.M. pe care firmele japoneze o doresc nu numai acasă, ci și mai ales peste Ocean se caută și cooperarea cu alte firme specializate. Interesant este desigur acum ce strategie va adopta I.B.M. în fața unei asemenea concurențe.

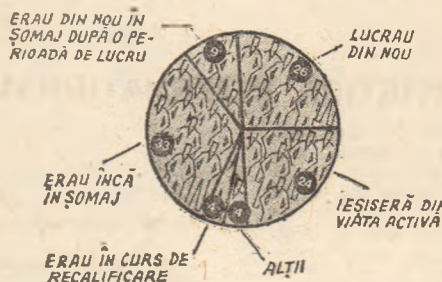
Întreprinderile naționale și investițiile

NU de mult în Ghana au fost publicate două decrete guvernamentale privind politica în domeniul investițiilor și dezvoltarea întreprinderilor naționale. Sînt stabilite astfel, domeniile de activitate în care este interzisă — începînd din 1976 — participarea capitalului străin (îndeosebi în întreprinderi turistice, comerciale, de transport, în unele ramuri producătoare de bunuri de consum etc.). O a doua categorie este reprezentată de întreprinderile în care participarea capitalului național se stabilește la 40—50% (întreprinderi comerciale mari, o serie de ramuri industriale, activități de prestări de servicii ș.a.); în sfîrșit, statul ghanez poate participa la capitalul oricărei întreprinderi din categoria a doua, în industria forestieră, de prelucrare a lemnului și cea minieră cota de participare fiind stabilită la minimum 55%.

Resorbire dificilă

CU TOATE că în multe țări capitaliste s-au înregistrat în lunile recente semnele unei tendințe de redresare conjuncturală, cifrele șomajului rămîn ridicate sau chiar continuă să crească. În Statele Unite rata șomajului a progresat din nou în octombrie, după un început de scădere, situîndu-se la 8,6% din totalul populației active. Numărul celor lipsiți de locuri de muncă atinge un milion sau mai mult în țări vest-europene ca Franța, Anglia, R. F. Ger-

DIN 100 DE PERSOANE CARE
ÎN SEPTEMBRIE 1974 ȘOMAU,
ÎN APRILIE 1975 :

nia. Dificultățile în resorbirea șomajului rezultă și din graficul de mai sus, pe care publicația vest-germană **VDI-Nachrichten** îl intitulează „Destine de șomeri“. După un interval de 6 luni, o treime din persoanele afectate continuau să nu aibă de lucru, o altă treime găsise de lucru dar în parte își pierduse din nou locul de muncă, iar o treime ieșise din viața activă din motive de sănătate sau vîrstă, ori încerca să se recalifice într-un fel sau altul.

Șase pomi fructiferi pe locuitor

ÎN cadrul agriculturii, ramură de bază a economiei albaneze, pomicultura și viticultura au cunoscut un avînt deosebit în perioada postbelică. Numai în ultimii ani — relatează revista **L'Albanie Nouvelle**, — au fost plantați milioane de pomi fructiferi și butași de viță de vie, astfel încît pe fiecare locuitor revin în prezent, în medie, cite șase pomi fructiferi.

Pe ansamblul agriculturii intensificarea a determinat sporirea recoltelor, îndeosebi în producția de cereale panificabile. Aceasta se datorește, între altele, valorificării crescînde a potențialului apelor curgătoare din Albania, prin construirea de baraje și amenajarea de bazine de re-

tenție, conjugată cu producția de energie hidroelectrică. La Fierze se află în construcție o a doua hidrocentrală pe riul Drin; cu o putere proiectată de 500 MW, ea reprezintă cel mai important complex hidrotehnic realizat pînă în prezent în această țară.

Robotul devine... economic

DUPĂ opinia specialiștilor firmei engleze „Frost and Sullivan“, utilizarea roboților industriali are — în următorul deceniu — perspective deosebit de favorabile în țările vest-europene. Se apreciază că vânzările de roboți industriali, dirijați de calculatoarele electronice, va crește în Europa occidentală de la 6 mil. lire sterline anul trecut la cel puțin 2,2 mlrd. lire în 1985, respectiv de circa 367 ori. Vânzările de roboți ar urma să sporească mai rapid în țările vest-europene (îndeosebi în R.F.G., Franța și Italia) decît în S.U.A. Tendința nouă în acest domeniu este explicată, pe de o parte, prin creșterea costului forței de muncă în țările capitaliste dezvoltate, iar pe de altă parte prin nivelul relativ scăzut al cheltuielilor legate de exploatarea roboților industriali (costul acesteia, per robot dirijat de un minicalculator, este evaluat la circa 2,44 lire sterline pe oră, în 1980).

Betonul și marea

DUPĂ cum informa recent agenția **France Presse**, în industria chimică a fost elaborat procesul tehnologic de obținere a betonului în condițiile utilizării apei marine (cu un conținut de sare pînă la 42 gr/litru, la o temperatură de 35°C). Aflat în curs de patentare într-o serie de țări, noul proces tehnologic permite reducerea apreciabilă a costului construcției de porturi, șosele și alte obiecte de infrastructură în zonele de litoral, betonul obținut cu apă sărată nefiind inferior — prin proprietățile sale — celui fabricat cu apă dulce. În cercurile de specialitate se apreciază că noua tehnologie de obținere a betonului poate găsi o largă aplicare în Orientul Apropiat și Mijlociu, în zonele aride din Europa occidentală, America sau Africa, precum și în operațiunile de prospectare și extracție a hidrocarburilor, efectuate în platoul continental.

Dimensiuni surprinzătoare

PRIMELE constatări ale unui studiu în curs la Trezoreria S.U.A. cu privire la investițiile străine de portofoliu în Statele Unite, au produs surprindere și oarecare alarmă: față de estimări mai vechi, după care valoarea totală a acțiunilor unor firme americane deținute de rezidenți ai altor țări s-ar ridica la 48 miliarde dolari, s-a constatat că ele ajung de fapt la 80—85 miliarde dolari. În ceea ce privește suma nereevaluată, există pentru prima oară o detaliere a investițiilor pe țări de origine, pe categorii de organizații care efectuează investițiile și pe alte caracteristici ale acestora. Se menționează că pe locul întii din punct de vedere al dimensiunii investițiilor se situează țările Comunității Economice Europene, cu 13,383 miliarde dolari, iar pe locul al doilea Canada cu 2,899 miliarde dolari. Studiul care a furnizat aceste informații urmează să fie terminat în aprilie 1976. După unele păreri, concluziile studiului, care se efectuează la cererea expresă a Congresului, ar putea duce la introducerea unor măsuri de control mult mai severe asupra investițiilor străine în Statele Unite.

Reviste economice

Silvia Naciu, Timișoara — 1) La îmbogățirea literaturii și dezvoltarea teoriilor economice în ultimele decenii o contribuție de seamă au adus-o tot mai numeroasele reviste economice. „Cu cit ne apropiem de zilele noastre, cu cu atât mai importantă devine literatura periodică ca o sursă de importante contribuții”, constată Kenneth E. Boulding în cunoscuta sa *Economic Analysis* (vol. II, *Macroeconomics*, p. 274). Printre cele mai vechi — și mai celebre — dintre aceste reviste, datînd încă din secolul trecut, menționăm *Quarterly Journal of Economics* care apare în S.U.A. la Cambridge, Massachusetts din 1885, *Economic Journal*, organ al Societății regale de economie din Anglia, care apare la Londra din 1891 și *Journal of Political Economy*, fondată în 1892, editată de Universitatea din Chicago. Dintre revistele „mai noi” menționăm *American Economic Review*, organ al Asociației economiștilor americani (din 1911), care mai publică prețioasa sursă de referințe bibliografice numită *Journal of Economic Abstracts*, *Economica*, editată de London School of Economics (din 1921), *Review of Economic Studies* (din 1933) și din același an *Econometrica*, *Review of Economic Statistics*, editată în S.U.A. de Universitatea Harvard și altele.

Printre revistele „locale” considerate de interes mai larg se menționează *Canadian Journal of Economics and Political Science*, *Economic Record* (Australia), *The Manchester School* (Anglia), *Zeitschrift für Nationalökonomie* (Austria), *Giornale degli economisti* (Italia), *Kyklos* (Basel în Elveția) cu articole în mai multe limbi și altele.

În colegiile de redacție ale acestor reviste întîlnim multe personalități de vază ale științei economice contemporane. Astfel, din colegiul de

redacție al revistei trimestriale „Kyklos”, spre exemplu, fac parte printre alții Sir Roy Harrod (Oxford), Sir John R. Hicks (Oxford), laureat al Premiului Nobel pe anul 1972, Alfred Müller-Armack (Köln), Jacques Rueff (Paris). La „American Economic Review” colegiul de redacție cuprinde între alții pe Robert E. Baldwin, Bent Hansen, Marina von Neumann Whitman, Bela Balassa și alții.

2) Dintre revistele economice săptămînale din țări socialiste europene amintim pe *Ikonomieski život* din Bulgaria (1965), *Ekonomieskaja gazeta* (creată în primii ani ai puterii sovietice) și *BIKI* (1947) din U.R.S.S., *Ekonomska politika* (Belgrad, 1951), *Gospodarski vestnik* (Ljubljana, 1951), *Privredni vjesnik* (Zagreb, 1953) din Iugoslavia, *Figyelő* din Ungaria (1956), *Die Wirtschaft* din R.D.G. (1945), *Zycie gospodarsze* din Polonia (1945), *Hospodárské noviny* din Cehoslovacia (1957) și altele.

Încă și mai largă este lista revistelor economice lunare din țările socialiste. Cităm astfel aici, cu titlu de exemplu (în paranteză anul fondării): *Ikonomieska misl* (1956), *Planovo stopanstvo* (1945), *Finansi i kredit* (1949), *Seetovodstvo i kontrol* din Bulgaria, *Economicky časopis, Plánované hospodárství, Politická ekonomie* (1952), *Moderni rize* (1965), *Investicni vystavba, Zachranicni obchod* (1947) din Cehoslovacia, *Voprosi ekonomiki* (1948), *Planovoe hozzaistvo* (1924), *Ekonomika stroitelstva* (1959), *Ekonomieskie nauki* (1958), *Mirovaia ekonomika i mejdunarodnie otnosenia* (1957) din U.R.S.S., *Wirtschaftswissenschaft* (1952), *Sozialistische Finanzwirtschaft, Statistische Praxis* din R.D.G., *Ekonomista* 1990, șase numere pe an, cu peste 500 pagini fiecare), *Finanse* (1950), *Gospodarka planowa* (1945), *Organizacija, metody, tehnika* (1957) din Polonia, *Közgazdasági szemle* (1953), *Külkereskedelem*,

Gazdaság din Ungaria, *Ekonomski pregled* (1949) din Iugoslavia etc.

Colaborarea cu țările nealiniate

Ioana Trandafirescu, Ploiești — 1) După Conferința de la Lima (din 25—29 august a.c.) a miniștrilor afacerilor externe, mișcarea țărilor nealiniate numără 82 de state. În mai puțin de un deceniu și jumătate, numărul țărilor membre cu drepturi depline ale acestei mișcări a crescut de peste trei ori. Astfel, de la 25 cit era în 1961 (la prima conferință la nivel înalt a țărilor nealiniate de la Belgrad), el a crescut la 47 (la conferința de la Cairo, din 1964), apoi la 54 (Lusaka, 1970) și respectiv la 76 (la cea de a patra conferință la nivel înalt de la Alger, din 1973). În afara țărilor cuprinse în statistica amintită, la fiecare din aceste conferințe au participat o serie de observatori și invitați. Astfel, la recenta conferință de la Lima au luat parte și 18 delegații reprezentînd alte state, organizații sau mișcări de eliberare națională. Consemnînd progresia continuă a participării, revista sovietică *Temps nouveaux* (nr. 42/1975), de exemplu, releva că „rolul mișcării în soluționarea problemelor mondiale a ajuns la maturitate se ridică în consecință”.

Următoarea conferință la nivel înalt a țărilor nealiniate urmează să aibă loc în 1976, la Colombo.

2) Dintre țările socialiste în prezent sînt membre în mișcarea țărilor nealiniate Iugoslavia, Cuba, R.P.D. Coreeană și R. D. Vietnam (ultimele două începînd din vara acestui an). În baza hotărîrii plenare a Conferinței de la Lima, adoptată în unanimitate și fără nici o rezervație, România a luat parte la lucrările acesteia în calitate de invitat.

Asa cum declara tovarășul Nicolae Ceaușescu într-un interviu acordat la 25 octombrie Radiotelevi-

ziunii portugheze, în legătură cu participarea țării noastre la recenta reuniune de la Lima și cu dorința de a obține un statut permanent de observator la Conferința țărilor nealiniate, „România s-a preocupat întotdeauna de a dezvolta cooperarea pe multiple planuri cu țările în curs de dezvoltare, cu țările mici și mijlocii și, deci, și cu țările nealiniate. Considerăm că această colaborare constituie o necesitate în lumea de astăzi cînd se pun probleme complexe cu privire la făurirea noii ordini economice internaționale, la lichidarea subdezvoltării, la înfăptuirea unei politici care să asigure fiecărei națiuni dreptul la dezvoltare liberă, fără nici un amestec din afară”.

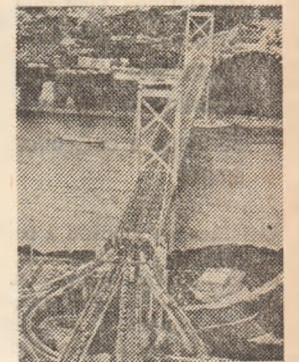
Oficiul european al brevetelor

Ion Pavelcu, Timișoara — La așa-numitul Oficiu european al brevetelor, asupra creării căruia s-a căzut de acord în 1973, participă cele nouă țări membre ale Pieței Comune, plus alte șapte țări vest-europene. Acest oficiu, al cărui sediu se va afla în R.F.G., la München, va începe să elibereze primele brevete peste circa doi ani. Unele din aceste brevete vor fi protejate în mod egal în toate țările membre, altele numai în țările Pieței Comune. Primele informații asupra procedurii de eliberare a brevetelor de către acest Oficiu vor deveni cunoscute în cursul anului viitor.

Podul suspendat de la Kanmon

Gh. Belcin Cernavoda — Cel mai lung pod suspendat din Extremul Orient este cel unind insulele japoneze Honshu și Kyushu, prin strîmtoarea Kanmon (vezi fotografia). Înaugurat în noiembrie 1973, podul reprezintă un

element esențial al rețelei de autostrăzi expres care va traversa întreaga Japonie apuseană în anul 1980, stimulînd în același timp dezvoltarea economică a insulei Kyushu. Lungimea sa totală este de 1 068 m; distanța dintre cei doi piloni (712 m) îl situează pe locul 10 în lume (pe primul loc situîndu-se încă podul Verrazano din S.U.A. cu 1 298 m). Podul are șase benzi de circulație, putînd asigura un trafic de 60 000 de vehicule pe zi. Strîmtoarea Kanmon reprezentînd o importantă rută maritimă internațională (1 000 de nave pe zi), înălțimea la care se află podul deasupra nivelului mării este de 61 m. Traficul maritim intens, precum și curentul de apă periculos de rapid din această strîmtoare (15 km/h) au făcut necesară utilizarea unei metode speciale de asamblare a podului în aer și nu de pe mare, ca de obicei. Podul propriu-zis, cîntărind 20 000 de tone, este susținut de două cabluri formate din 14 000 de fire fiecare, cu o grosime totală de 66,4 cm. Construc-

ția podului considerat în Japonia o capodoperă a tehnicii contemporane, a durat 5 ani și 7 luni și a costat 14 miliarde de yen.

În afara acestui pod, insulele Honshu (cea mai mare din arhipelagul nipon) și Kyushu mai sînt unite și printr-un tunel săpat pe sub strîmtoarea Kanmon, utilizat zilnic de 2 000 de vehicule.

CURIER

Indemnizație de transfer

ELVIRA TRIF, Tg. Jiu — Soluția adoptată de comisia de judecată este contrară prevederilor art. 75 din Legea nr. 57/1974. Într-adevăr, indemnizația de transfer egala cu 1/4 din retribuirea lunară pentru fiecare membru de familie, precum și indemnizația prevăzută la lit. c din art. sus-menționat, se acordă cu condiția mutării efective în localitatea unde personalul a fost transferat.

Din scrisoarea dv. rezultă că în timp ce persoana în cauză a fost transferată în orașul Tg. Jiu, unde are noul loc de muncă, s-a putut acorda indemnizația solicitată numai cînd cel în cauză se va muta în Tg. Jiu.

Potrivit prevederilor Codului Muncii urmează să faceți convenita plîngere, pentru anularea hotărîrii comisiei de judecată, ca

netemeinică și nelegală. Faptul că nu i s-a oferit spațiul locativ necesar în Tg. Jiu, nu este de natură să modifice reglementarea instituită prin lege. Lucrătorul transferat putea refuza însă transferul, avînd acest motiv justificat pentru refuz.

Spor pentru munca în timpul nopții

ANGHEL BOGDAN, Tr. Măgurele — Atît Codul Muncii (art. 114) cit și legea retribuirii după cantitatea și calitatea muncii (art. 72) se referă la programul de lucru zilnic. Dacă un muncitor cu program normal de lucru, de 8 ore pe zi, lucrează în timpul nopții, 4 ore, are drept la sporul de 15% din retribuirea tarifară, corespunzătoare orelor lucrate noaptea. Interpretarea eronată, la care vă referiți, ar duce la pierderea dreptului la spor, pentru toți muncitorii care lucrează în schimbul III, și care nu pot realiza o jumătate din orele de lucru, în

timpul nopții. Sînteți deci îndreptățiți să solicitați plata retroactivă a drepturilor cuvenite.

Majorarea retribuției

NICOLAE FIERA, Balș — Art. 71 (4) din legea retribuirii prevede majorarea cu 5—25% pentru personalul cu funcții de execuție și cel operativ care, prin natura muncii, lucrează peste programul normal de lucru. Legea prevede că procentul de majorare se stabilește, în raport cu timpul prevăzut a fi prestat, în medie lunară, peste programul normal de lucru. Din cele relatate de dv. ar urma ca orele lucrate în timpul delegării, peste programul normal de lucru, precum și orele lucrate, din dispoziția conducerii unității, peste acest program să se ia în considerare la stabilirea mediei orelor prestate peste program, ceea ce contravine legii.

promovarea și în perioada următoare a unor măsuri care să asigure micșorarea distanței care separă a) retribuția tarifară minimă și cea maximă; b) veniturile obținute de oamenii muncii care lucrează în diferite ramuri ale economiei și, în primul rând, a veniturilor celor din ramurile neagricole și cei din agricultură; c) veniturile obținute de oamenii muncii din diferite zone ale țării.

Consecvența cu care partidul și statul nostru acționează pentru promovarea fermă a principiilor eticii și echității socialiste, în sfera repartiției este elocvent reflectată de faptul că, în ultimul deceniu au avut loc mutații calitative în nivelul veniturilor diferitelor categorii de oameni ai muncii, o sporire mai accentuată a retribuțiilor și veniturilor mici și mijlocii. Dacă ne referim, de exemplu, la retribuția tarifară lunară în sectorul de stat este de menționat că, în timp ce aceasta a crescut în ultimul deceniu cu circa 60%, retribuția tarifară minimă s-a dublat, raportul dintre retribuția minimă și maximă ajungând în prezent la 1 la 6 față de 1 la 10 cit era în 1965. Majorarea retribuțiilor și cu deosebire a celor mici și mijlocii a condus la modificări importante în distribuția veniturilor pe grupe de persoane.

Repartizarea lucrătorilor pe grupe de retribuții — %

	1965	1970	1975
Total personal	100,0	100,0	100,0
— până la 1500 lei lunar	86,1	65,0	20,3
— între 1500—2500 lei lunar	12,7	29,0	70,4
— peste 2500 lei lunar	1,2	6,0	9,3

(în cadrul discuțiilor din seminarii se cere subliniat faptul că, această orientare nu are nimic de-a face cu egalitarismul în retribuire, ci are la bază fenomene cu caracter obiectiv care au loc în societatea noastră, fenomene economice, sociale, tehnico-științifice care vor cunoaște o amploare din ce în ce mai mare în viitor).

c) Accentuarea pe viitor a împletirii repartiției socialiste după muncă, cu principiul repartiției comuniste privind satisfacerea deplină a cerințelor raționale de viață a oamenilor muncii

În întreaga etapă istorică a edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării spre comunism, cantitatea și calitatea muncii rămân — și în mod obiectiv nici nu ar putea să nu rămână — baza repartiției, a veniturilor obținute de oamenii muncii.

În același timp — după cum se arată în Program — în mod treptat, pe măsura creșterii avuției naționale, un rol tot mai important în ridicarea standardului de viață al întregii populații îl va avea „Satisfacerea într-o măsură tot mai mare, de către societate, a unor necesități comune tuturor cetățenilor, asigurându-se împletirea pe această cale în viitor a principiului repartiției socialiste după muncă cu principiul repartiției comuniste privind

satisfacerea deplină a cerințelor raționale de viață ale oamenilor”.

Calea principală pentru îndeplinirea acestui obiectiv o constituie, asumarea de către societate a unor sarcini sporite privind asigurarea pentru toți cetățenii a necesităților de învățământ, ocrotirea sănătății, odihnă, cultură, creșterea și îngrijirea tinerei generații, asigurarea unei vieți demne pentru bătrâni, necesități care vor fi asigurate pe seama fondurilor sociale de consum. Semnificativ în acest sens este faptul că în anul 1990, aproape o treime din veniturile populației vor proveni din fondurile sociale de consum, comparativ cu circa 23% cât reprezentau acestea în 1970 pentru familiile personalului din unitățile de stat și 15% pentru familiile de țărani.

INTREBĂRI

1. În ce constă necesitatea obiectivă și care sînt cauzele de ordin general și cele specifice care impun alocarea unei părți însemnate din venitul național pentru dezvoltarea în întreaga etapă istorică de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării spre comunism?
2. Care sînt principalele efecte de ordin economic și social ale asigurării unui raport corespunzător între fondul de dezvoltare și fondul de consum?
3. Care sînt direcțiile principale prevăzute de Programul partidului pentru perfecționarea repartiției socialiste?

BIBLIOGRAFIE

Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, în volumul Congresul al XI-lea al P.C.R., Ed. politică, București, 1973, p. 647; 649; 662—665.

Directivile Congresului al XI-lea al P.C.R. cu privire la planul cincinal 1976—1980 și fișele directe ale dezvoltării economico-sociale a României pe perioada 1981—1990, în volumul Congresul al XI-lea al P.C.R., Ed. politică, București, 1973, p. 734; 799—803; 808; 811. Nicolae Ceaușescu

Raportul Comitetului Central cu privire la activitatea Partidului Comunist Român în perioada dintre Congresul al X-lea și Congresul al XI-lea și sarcinile de viitor ale partidului, în volumul Congresul al XI-lea al P.C.R., Ed. politică, București, 1973, p. 19; 44—45; 55—59. Nicolae Ceaușescu

Cuvîntare la Plenara comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României, 29 iulie 1974, în volumul România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 10, Ed. politică, București, 1974, p. 536—537; 539. Nicolae Ceaușescu

Cuvîntare la sesiunea jubiliară a Marii Adunări Naționale consacrată celei de-a XXX-a aniversări a eliberării României de sub dominația fascistă, 22 august 1974, în volumul România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 10, Ed. politică, București, 1974, p. 635—636; 641—642. Nicolae Ceaușescu

Cuvîntare la Plenara comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României, 21—22 iulie 1975, Ed. politică, București, 1975, p. 9—10; 53—54.

Alte recomandări: Contribuții la dezbaterile problemelor teoretice ale economiei socialiste, vol. 3, Ed. politică, București, 1974, p. 139—201. Corelația dintre acumulare și consum, de Em. Dobrescu, Ed. Politică, București, 1971, p. 33—84. Investițiile în noul cincinal, de Mihail Diamandopol, Revista Economică nr. 32, 8 VIII 1975 și 33, 15 VIII 1975. Orientările date de Congresul al XI-lea al P.C.R. privind asigurarea unui raport corespunzător între fondul de consum și fondul de dezvoltare economico-socială de Ion Totu, Revista economică nr. 39/26 IX 1975.

revista economica

editată de

CONSILIUL SUPREM
AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE
ȘI SOCIALE

Institutul Central de Cercetări
Economice

SUMARUL

numărului 48 din 28 nov. 1975

— Un an de la Congresul al XI-lea al partidului. Spre o civilizație proprie comunismului (dr. Maria D. Popescu) 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— În strategia județului Bacău: „Imbinarea traiectoriei activității curente cu cea de perspectivă” (Virgiliu Angheliescu) 3

— Studii analize. Obiective prioritare în realizarea sarcinilor de plan (Maria Ionită, I. Drăghici) 7

— Puncte de vedere. Formele eficienței activității economice (conf. univ. dr. C. Bărbăcioru) 9

— În dezbateri: Proiectul legii privind regimul tăierii animalelor. Racionalitate și eficiență concretă (ing. Octavian Apostu) 10

— Tribuna economistului. „Producția netă” — indicator care evidențiază aportul propriu al unităților economice (ec. V. Savastru) 11

— Comerț exterior. Strategia exporturilor în actuala conjunctură internațională (Liviu Hagea) 12

CONDUCERE-ORGANIZARE

— Procesul de dezvoltare a informaticii românești (II) (I. Georgescu) 14

DOCUMENTAR ECONOMIC

— În ajutorul participanților în învățămîntul politico-ideologic de partid: Asigurarea unei rate înalte a acumulării. Documentele Congresului al XI-lea al P.C.R., privind asigurarea unei corelații optime între fondul național de dezvoltare economică și socială și fondul de consum. Politica partidului de perfecționare a repartiției în țara noastră (Cornel Iuga) 17

TEORII-IDEI

— Evoluția resurselor energetice în contextul fenomenelor economice mondiale (I) (dr. ing. C. Rusin) 20

— Școli-curente-economiști. Subdezvoltarea — fenomen structural de „blocaj” a creșterii (Sultana Sută-Selejan) 22

ECONOMIE MONDIALĂ

— Pentru o nouă ordine economică internațională. Problema alimentației și depășirea subdezvoltării (I) (prof. dr. N. Belli) 24

— Tendințe-conjuncturi 26

— Politica economică occidentală — un esafodaj în prefecere? (M. Isărescu) 27

COLEGIUL DE REDACȚIE :

Virgiliu Angheliescu (secretar general de redacție), Stere Gioga, Ionită Oltănuș (redactor șef adjunct), Maria D. Popescu, Ilie Șalapa (redactor șef).

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25, București 22, Sectorul 1, telefon 12 13 69

Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. I București

Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Științei”

PROGRAMUL TV DE REVELION

POATE FI

URMĂRIT,

ÎN CONDIȚII

EXCELENTE...

...cumpărându-vă din timp un televizor de calitate, pe care îl puteți alege dintr-o gamă variată :

cu diagonala de 47 cm : VENUS, OLIMPIA, ARIA

cu diagonala de 59—61 cm : OPERA, SATURN
DIANA, ELECTRA, DIAMANT

cu diagonala de 65 cm: ASTRONAUT și LUX

● TEHNICĂ AVANSATĂ ● ESTETICĂ ● FUNCȚIONALITATE

I M P O R T A N T I

Televizoarele se vînd și cu plata în 24 de rate lunare, cu un acoto de numai 15⁰/₀, indiferent de mărimea retribuției tarifare nete, a pensiei sau a altui venit din muncă.

MODA

iarna 75

CULORILE
ȘI MODELELE SEZONULUI ALB...

in garderoba dv., puse la dispoziție de întreaga rețea de magazine ale comerțului de stat, care in acest sezon vă oferă :

- confecții: paltoane de stofă și din imitație blană, pentru femei, bărbați și copii ; scurte și jachete căptușite, matlasate și îmblănite din stofă și jerse, pentru fete și femei ; costume, sacouri și pantaloni in modele și culori adecvate sezonului alb.

- tricotaaje : lenjerie scămoșată pentru adulți, treninguri pentru copii, pulovere groase, ciorapi și șosete din fire sintetice și p.n.a. ;

- țesături : din lână și in amestec cu fibre sintetice pentru femei și bărbați, țesături imprimate pentru iarnă, broboade de lână și p.n.a., precum și postavuri din lână semi-groasă și groasă ;

- încălțăminte : cizme din piele și cauciuc, șosoni și galoși de damă și bărbătești.

AVANTAJOS !

Confecțiile de iarnă se vind și cu plata in rate, eșalonate in 6—8 luni.

Cumpărarea cu plata in rate a confecțiilor de iarnă, finite sau la ultima probă, creează un avantaj substanțial pentru bugetul dv. și al familiei dv.